Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów do 2033 roku - zmiana

Łapanów 2026

„Gminny program rewitalizacji gminy Łapanów na lata 2016-2023”, który podlega aktualizacji, został opracowany przez INSTYTUT STRATEGII I WSPÓŁPRACY „INTERcharrette” Sp. z o.o. na zlecenie Gminy Łapanów na podstawie Umowy zawartej w dniu 28 września 2016 r.

Opracowanie aktualizacji dokumentu

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów do 2033 roku – zmiana” zostało wykonane przez:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.

D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch

ul. Włóczków 22/3, 30-103 Kraków

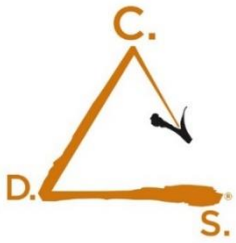

Centrum Doradztwa Strategicznego

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI 3
1. Wprowadzenie 5
1.1. Założenia i proces opracowania GPR 5
1.2. Podstawowe definicje 6
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 8
2.1. Identyfikacja negatywnych zjawisk 8
2.2. Analiza wskaźników delimitacyjnych 9
2.3. Delimitacja obszaru zdegradowanego 19
2.4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji 21
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 23
Podobszar 1 – Sobolów Wschód 24
Podobszar 2 – Sobolów Zachód 31
Podobszar 3 – Łapanów Północ 36
Podobszar 4 – Łapanów Południe, Brzezowa 45
Podobszar 5 – Tarnawa 52
Podobszar 6 – Zbydniów 57
Dokumentacja fotograficzna obszaru rewitalizacji gminy Łapanów 62
Problemy, potrzeby, potencjały obszaru rewitalizacji gminy Łapanów 64
4. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań 68
4.1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji 68
4.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań 69
4.3. Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów dokumentów strategicznych gminy 70
5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych 73
5.1. Przedsięwzięcia podstawowe 73
5.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych 91
6. Ramy finansowe 93
7. Zasady tworzenia i wdrażania Programu 95
7.1. Kompleksowość programu rewitalizacji (zintegrowanie na poziomie problemów i potrzeb – celów – kierunków działań – podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych) 95
7.2. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji 104
7.3. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji 107

8. System zarządzania wdrażaniem oraz monitoring Programu 111
8.1. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji 111
8.2. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania GPR..... 113
8.3. Procedury monitoringu i oceny 115
8.4. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji 120
8.5. Koszty zarządzania realizacją Programu 121
9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach 122
9.1. Określenie niezbędnych zmian w Planie ogólnym 122
9.2. Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 122
9.3. Miejscowy Plan Rewitalizacji..... 123
9.4. Specjalna Strefa Rewitalizacji 123
9.5. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725) 123

1. WPROWADZENIE

1.1. ZAŁOŻENIA I PROCES OPRACOWANIA GPR

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów do 2033 roku – zmiana został opracowany przez zespół ekspertów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch z Krakowa, przy współpracy władz Gminy Łapanów, pracowników jednostek organizacyjnych gminy, przedstawicieli instytucji publicznych i społecznych oraz mieszkańców.

Dokument stanowi zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów na lata 2016–2023, przyjętego uchwałą nr XXIV/150/17 Rady Gminy Łapanów. Konieczność przeprowadzenia zmiany dokumentu wynikała z potrzeby dostosowania Programu do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych, nowych wyzwań rozwojowych oraz aktualnych ram prawnych i finansowych.

Podjęcie procedury zmiany dokumentu zostało poprzedzone oceną aktualności i stopnia realizacji GPR 2016–2023, w której sformułowano wnioski i rekomendacje dotyczące dalszego kierunku działań rewitalizacyjnych. Na tej podstawie Rada Gminy Łapanów uchwałą nr XVIII/98/2025 z dnia 30 października 2025 r. zdecydowała o przystąpieniu do zmiany dokumentu, przy zachowaniu dotychczasowych granic obszaru rewitalizacji.

Zmiana miała na celu zapewnienie kontynuacji rozpoczętych procesów rewitalizacyjnych oraz ich dostosowanie do aktualnych potrzeb obszaru objętego interwencją. W ramach prac dokonano ponownej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzennej i środowiskowej podobszarów rewitalizacji, zaktualizowano wizję rozwoju, cele oraz kierunki działań, a także zweryfikowano katalog przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających. Wprowadzono również nowe projekty odpowiadające aktualnym problemom i potencjałom obszaru.

W następstwie przeprowadzonych zmian zaktualizowano system monitorowania i ewaluacji realizacji Programu oraz dostosowano zapisy dotyczące komplementarności i powiązań z obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy Łapanów. W częściach dokumentu, w których nie stwierdzono potrzeby wprowadzania zmian, zachowano dotychczasowe brzmienie zapisów.

Proces opracowania Programu miał charakter partycypacyjny i został przeprowadzony zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji. Na każdym etapie prac zapewniono możliwość udziału interesariuszy poprzez zastosowanie różnych form konsultacji społecznych.

Przedstawiciele mieszkańców, instytucji oraz organizacji społecznych uczestniczyli w procesie już na etapie diagnozy, obejmującym wizję lokalną, warsztat diagnostyczny oraz wywiady pogłębione z lokalnymi ekspertami. Następnie włączyli się w fazę wypracowywania założeń dokumentu, obejmującą warsztat strategiczny, spotkanie otwarte oraz nabór propozycji przedsięwzięć, a także w konsultacje projektu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach Programu zostały określone w wyniku współpracy z mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami oraz podmiotami sektora publicznego.

1.2. PODSTAWOWE DEFINICJE

STAN KRYZYSOWY

Stan wywołany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar dotknięty stanem kryzysowym w sferze społecznej można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze społecznej oraz co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1

OBSZAR REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk kryzysowych, na którym – z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego – gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar ten wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą

wspólnych granic. Niezamieszkałe tereny poprzemysłowe, w tym poportowe i powydobywcze, tereny powojskowe albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–4, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1

Na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., art. 10 ust. 1-3

REWITALIZACJA

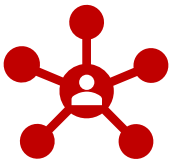

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., art. 2 ust. 1

2. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Rozdział 2 ma charakter historyczny i dokumentacyjny. Zawiera on opis sposobu przeprowadzenia oraz wyniki diagnozy delimitacyjnej wykonanej w 2016 roku, która stanowiła podstawę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łapanów w pierwotnym Gminnym Programie Rewitalizacji. Na etapie prac nad aktualizacją dokumentu przeprowadzono analizę i ocenę zasadności ewentualnej zmiany granic obszaru rewitalizacji. W rezultacie przyjęto, że dotychczasowe granice obszaru rewitalizacji pozostają aktualne, a ich zmiana nie jest konieczna. Z tego względu zdecydowano o zachowaniu dotychczasowego brzmienia rozdziału, bez ingerencji w jego treść. Rozwiązanie to ma na celu zachowanie ciągłości dokumentu oraz jednoznaczne oddzielenie historycznych podstaw delimitacji od aktualnych danych i analiz wykorzystanych w pozostałych częściach niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji.

2.1. IDENTYFIKACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych dokonana na potrzeby opracowania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Łapanów oraz Analiza SWOT, pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk występujące na terenie gminy Łapanów. Analizie podlegało występowanie negatywnych zjawisk w sferze: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Negatywne zjawiska SPOŁECZNE:

1. Odpływ młodzieży (w szczególności wykształconej) do większych ośrodków miejskich
2. Słabe dostosowanie oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.
3. Preferowanie przez część społeczeństwa pasywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Niewystarczający system wsparcia dla osób starszych.
5. Niewystarczająca liczba przedsięwzięć kulturalnych dla mieszkańców. Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym.

Negatywne zjawiska GOSPODARCZE:

1. Brak zachęt inwestycyjnych dla inwestorów.
2. Niewielka liczba przedsiębiorstw.
3. Brak dużych przedsiębiorstw

Negatywne zjawiska ŚRODOWISKOWE:

1. Duża ilość azbestu czekającego na utylizację.
2. Występujące zagrożenie powodziowe.
3. Zagrożenie wynikające z niezadowalającego stanu powietrza.
4. Niezadowalający stan techniczny oczyszczalni ścieków
5. Niezadowalająca ilość zbiorników wody pitnej

Negatywne zjawiska PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNE:

Niezadowalający standard przestrzeni publicznej.
Nieprawidłowość i uciążliwość obecnego systemu komunikacyjnego w szczególności brak chodników i zły stan techniczny nawierzchni części dróg.
Niewystarczająca i nie w pełni gwarantująca zapotrzebowanie infrastruktura oświatowa na terenie gminy.
Niewystarczająca infrastruktura kulturalna, która nie odpowiada na potrzeby mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego.
Niewystarczająca infrastruktura Gminnego Zakładu Komunalnego wraz z oczyszczalnią ścieków.
Niezadowalający stan techniczny dróg, infrastruktury drogowej.
Niewystarczająca ilość obiektów sportowych na terenie gminy.

Negatywne zjawiska TECHNICZNE:

1. Niezadowalający stan techniczny budynków użyteczności publicznej.
2. Niezadowalający stan techniczny budynków mieszkalnych

2.2. ANALIZA WSKAŹNIKÓW DELIMITACYJNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji obszarem zdegradowanym określa się taki obszar, który znajduje się w zapaści z powodu intensyfikacji negatywnych zjawisk społecznych, w tym w szczególności zjawisk takich jak bezrobocie, obciążenie demograficzne, przestępczość, niski poziom kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto obszar zdegradowany musi charakteryzować się występowaniem na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Delimitację obszaru zdegradowanego oparto na podstawie obiektywnych mierników określających stopień, w jakim dane zjawisko negatywne obciąża określony obszar. Dane statystyczne, jakie posłużyły do obliczenia poszczególnych wskaźników pochodzą z oficjalnych źródeł, co zapewnia ich wiarygodność i pełną weryfikowalność.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego w oparciu o zebrane dane statystyczne określono następujące mierniki:

- Wystandaryzowany wskaźnik obciążenia demograficznego;
- Wystandaryzowany wskaźnik stopy bezrobocia;
- Wystandaryzowany wskaźnik ilości osób korzystających z pomocy społecznej;
- Wystandaryzowany wskaźnik liczby przestępstw;
- Wystandaryzowany wskaźnik liczby fundacji i organizacji pozarządowych;
- Wystandaryzowany wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców;
- Wystandaryzowany wskaźnik odsetka długości dróg publicznych wyposażonych w oświetlenie;
- Wystandaryzowany wskaźnik odsetka długości dróg publicznych wymagających modernizacji;

- Wskaźniki zostały skalkulowane w taki sposób, aby możliwe było rozróżnienie intensywności nasilenia danego zjawiska negatywnego. W celu zapewnienia porównywalności poszczególnych wskaźników dokonano ich standaryzacji. Standaryzacja jest rodzajem normalizacji zmiennej losowej, w wyniku której zmienna uzyskuje średnią wartość oczekiwaną zero i odchylenie standardowe jeden (w dalszej części analizy podajemy zastosowane przez nas wzory). Wartości dodatnie zidentyfikowanych wskaźników oznaczają sytuację negatywną, natomiast ujemne — sytuację pozytywną. Dodatkowo zróżnicowanie wartości danego wskaźnika wystandaryzowanego odzwierciedla odpowiednia wizualizacja. W celu prawidłowego zsumowania, w przypadku wskaźników o charakterze pozytywnym (tj. takich, w przypadku których ich wysoka wartość jest korzystna z punktu widzenia ocenianego zjawiska), nadano im wartość ujemną, mnożąc przez -1. Im wyższa wartość wskaźnika, tym bardziej niekorzystna jest sytuacja na analizowanym obszarze gminy. Im niższa wartość wskaźnika, tym sytuacja jest korzystniejsza.
- Wystandaryzowany wskaźnik budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej;
- Wystandaryzowany wskaźnik budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej;
- Wystandaryzowany wskaźnik ilości azbestu w kg na 100 mieszkańców;
- Wystandaryzowany wskaźnik odsetka budynków mieszkalnych położonych w strefie zalewowej.

Wskaźniki zostały skalkulowane w taki sposób, aby możliwe było rozróżnienie intensywności nasilenia danego zjawiska negatywnego. W celu zapewniania porównywalności poszczególnych wskaźników dokonano ich standaryzacji. Standaryzacja jest rodzajem normalizacji zmiennej losowej, w wyniku której zmienna uzyskuje średnią wartość oczekiwaną zero i odchylenie standardowe jeden (w dalszej części analizy podajemy zastosowane przez nas wzory). Wartości dodatnie zidentyfikowanych wskaźników oznaczają sytuację negatywną, natomiast ujemne sytuację pozytywną. Dodatkowo zróżnicowanie wartości danego wskaźnika wystandaryzowanego odzwierciedla odpowiednia wizualizacja. W celu prawidłowego zsumowania, w przypadku wskaźników o charakterze pozytywnym (tj. takich w przypadku, których ich wysoka wartość jest korzystna z punktu widzenia ocenianego zjawiska) - nadano im wartość ujemną mnożąc przez - 1. Im wyższa wartość wskaźnika tym bardziej niekorzystna jest sytuacja na analizowanym obszarze gminy. Im niższa wartość wskaźnika tym sytuacja jest korzystniejsza.

Wzory zastosowane w analizie:

Wzór na standaryzację wskaźników:

$Z = \frac{x-\mu}{\sigma}$, gdzie X oznacza obserwowaną zmienną, μ oznacza wartość oczekiwaną (średnią dla obserwowanej populacji zmiennych) oraz σ oznacza odchylenie standardowe populacji.

Wzór na obliczanie odchylenia standardowego populacji:

$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n}(X-\bar{\mu})^2}{N}}$, gdzie $\bar{\mu}$ oznacza wartość oczekiwaną, X oznacza kolejną obserwację w populacji oraz N liczbę osób w populacji.

Wskaźniki delimitacyjne zostały zakwalifikowane do pięciu kategorii. Z punktu widzenia delimitacji obszarów zdegradowanych najważniejsze są wskaźniki z grupy sfery społecznej, której nadano wagę 0,7. Wskaźnik sfery środowiskowej uzyskał wagę 0,5 ze względu na to, że zagrożenia wynikające z obecności azbestu oraz z ryzyka wystąpienia powodzi wpływają także na sferę techniczną i przestrzenno-funkcjonalną. Wskaźnik sfery gospodarczej uzyskał wagę 0,3. Pozostałe kategorie wskaźników, tj. wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej, miały znaczenie pomocnicze w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych i nadano im wagę 0,1. Poniżej przedstawiono zestawienie wskaźników delimitacyjnych dla Gminy Łapanów. Opisane wyżej wagi zostały uwzględnione w wartościach wskaźnika syntetycznego (całkowitego).

Identyfikując występowanie sytuacji kryzysowej na danym terenie analizowano rozkład wartości poszczególnych wskaźników sumarycznych oraz wskaźnika syntetycznego. Tam, gdzie było to zasadne, punkty odcięcia, wyznaczające granicę pomiędzy występowaniem kryzysu a jego brakiem, są zatem przesunięte względem średniej wartości danego wskaźnika dla gminy czy wartości „0” danego wskaźnika.

Tabela 1. Wskaźniki delimitacyjne

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba ludności	WSKAŹNIKI SFERY SPOŁECZNEJ					Sumaryczny wskaźnik sfery społecznej	WSKAŹNIK SFERY GOSPODARCZEJ	WSKAŹNIKI SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ			Sumaryczny wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej	WSKAŹNIKI SFERY TECHNICZNEJ		Sumaryczny wskaźnik sfery technicznej	WSKAŹNIKI SFERY ŚRODOWISKOWEJ		Sumaryczny wskaźnik sferyśrodowiskowej	Wskaźnik syntetyczny (Całkowity)
			Wystandaryzowany wskaźnik dla stopy bezrobocia	Wystandaryzowany wskaźnik obciążenia demograficznego	Wystandaryzowany wskaźnik ilości osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015	Wystandaryzowany wskaźnik liczby przestępstw na 1000 mieszkańców (2015 r.)	Wystandaryzowany wskaźnik liczby fundacji na 1000 mieszkańców		Wystandaryzowany wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców	Wystandaryzowany wskaźnik odsetka długości dróg publicznych wyposażonych w oświetlenie	Wystandaryzowany wskaźnik odsetka długości dróg publicznych wymagających modernizacji	Wystndaryzowany wskaźnik liczby budynków użyteczności publicznej na 100 mieszkańców		Wystandaryzowany wskaźnik odsetka budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej	Wystandaryzowany wskaźnik odsetka budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej		Wystandaryzowany wskaźnik ilości azbestu (w kg) na 100 mieszkańców	Wystandaryzowany wskaźnik ilości budynków mieszkalnych położonych w strefie zalewowej na 100 mieszkańców		
1	Boczów	307	-1,21	1,91	-0,71	-0,57	1,40	0,83	0,56	-0,58	-0,06	1,59	0,95	1,81	-1,62	0,19	0,53	-0,32	0,21	0,97
2	Brzezowa	386	0,45	0,20	-0,71	-0,35	0,68	0,27	0,22	0,54	0,50	1,59	2,63	-0,78	0,71	-0,07	-0,14	-1,02	-1,16	-0,07
3	Chrostowa	337	2,11	0,52	-1,02	0,36	-1,08	0,89	0,02	0,09	1,20	-0,24	1,05	-1,33	-1,97	-3,30	-0,66	-0,86	-1,52	-0,36
4	Cichawka	514	0,19	-0,05	2,66	-0,68	-0,23	1,90	1,49	0,07	-2,63	0,43	-2,14	2,08	0,74	2,82	-1,05	-1,02	-2,07	0,81
5	Grabie	600	-0,64	-1,56	0,25	-0,54	0,47	-2,02	-0,22	0,37	-1,18	-0,43	-1,24	-0,90	0,71	-0,19	-1,05	-0,39	-1,44	-2,34
6	Kamyk	354	-0,78	1,74	0,25	-1,20	0,62	0,63	0,56	0,42	-0,40	-0,12	-0,11	0,77	0,68	1,44	-0,66	-0,26	-0,92	0,28
7	Kępanów	231	-0,25	-0,63	-0,31	-0,94	1,40	-0,72	1,14	-1,70	1,67	1,59	1,56	0,11	0,68	0,79	-0,74	-1,02	-1,76	-0,81
8	Kobylec	830	-0,07	0,45	-0,21	-0,86	1,07	0,38	0,10	-0,95	-0,05	0,12	-0,88	-0,10	-0,25	-0,34	-0,48	-0,96	-1,44	-0,55
9	Lubomierz	251	0,10	0,46	1,61	2,42	-0,82	3,77	1,07	-0,38	1,65	-0,86	0,41	-0,43	0,74	0,30	1,20	-1,02	0,18	3,12
10	Łapanów	1263	-0,25	0,01	-0,54	1,04	-0,59	-0,33	-2,62	-1,52	-0,43	-1,35	-3,29	-1,00	-2,11	-3,11	-0,72	3,33	2,61	-0,35
11	Sobolów	754	0,32	-0,25	-0,16	1,05	-0,82	0,15	0,56	1,03	0,14	-0,06	1,10	0,13	0,71	0,83	0,09	-0,52	-0,43	0,25
12	Tarnawa	740	0,64	-0,79	-0,03	0,41	-0,11	0,12	0,32	0,95	0,16	-0,06	1,04	-0,36	0,74	0,38	3,20	-0,37	2,83	1,73
13	Ubrzeż	262	0,18	-1,46	-0,50	-1,03	1,40	-1,40	0,57	-0,96	0,58	1,59	1,21	-0,55	0,74	0,19	-0,48	-1,02	-1,50	-1,42
14	Wolica	281	-1,57	0,06	-0,43	-1,07	-0,58	-3,59	0,54	-2,30	0,12	-0,61	-2,79	-0,55	0,70	0,14	-0,44	0,32	-0,12	-2,68
15	Wieruszyce	145	-2,47	-0,77	-1,92	-0,50	1,40	-4,26	2,62	0,59	0,03	1,59	2,20	0,19	0,74	0,93	-0,71	-0,28	-0,99	-2,38
16	Wola Wieruszycka	148	0,14	1,81	0,44	-1,68	1,40	2,12	0,32	-0,45	0,65	1,59	1,79	0,16	0,74	0,89	-0,74	-0,29	-1,03	1,33
17	Zbydniów	553	0,90	0,61	0,65	0,18	-1,62	0,71	0,42	1,35	-0,64	-0,61	0,09	1,91	0,66	2,57	0,56	-0,63	-0,07	0,86
GMINA ŁAPANÓW		7956																		

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016 – 2023

Tabela 2. Sumaryczny wskaźnik sfery społecznej

Lp.	Jednostka terytorialna	Sumaryczny wskaźnik sfery społecznej
1	Boczów	0,83
2	Brzezowa	0,27
3	Chrostowa	0,89
4	Cichawka	1,90
5	Grabie	-2,02
6	Kamyk	0,63
7	Kępanów	-0,72
8	Kobylec	0,38
9	Lubomierz	3,77
10	Łapanów	-0,33
11	Sobolów	0,15
12	Tarnawa	0,12
13	Ubrzeż	-1,40
14	Wolica	-3,59
15	Wieruszyce	-4,26
16	Wola Wieruszycka	2,12
17	Zbydniów	0,71

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016–2023

Analiza sfery społecznej pokazuje, iż 4 jednostki terytorialne szczególnie wyróżniają się na tle pozostałych, osiągając wartości wskaźnika sumarycznego wskazujące na znacząco lepszą sytuację w stosunku do pozostałych analizowanych jednostek; są to: Grabie (wskaźnik syntetyczny sfery społecznej: -2,02), Ubrzeż (-1,40), Wolica (-3,59) oraz Wieruszyce (-4,26). W pozostałych jednostkach ujemne wartości wskaźnika sumarycznego oscylują blisko „0", czyli średniej dla gminy lub są dodatnie, czyli świadczą o sytuacji gorszej niż przeciętna w gminie. W efekcie kryzys w sferze społecznej zdefiniowano w: Boczowie (0,83), Brzezowej (0,27), Chrostowej (0,89), Cichawce (1,90), Kamyk (0,62), Kępanów (-0,72), Kobylec (0,38), Lubomierz (3,77), Łapanów (-0,33), Sobolów (-0,82), Tarnawa (0,12), Wola Wieruszycka (2,12), Zbydniów (0,71).

Tabela 3. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej

Lp.	Jednostka terytorialna	WSKAŹNIK SFERY GOSPODARCZEJ
		Wystandaryzowany wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców
1	Boczów	0,56
2	Brzezowa	0,22
3	Chrostowa	0,02
4	Cichawka	1,49
5	Grabie	-0,22
6	Kamyk	0,56
7	Kępanów	1,14
8	Kobylec	0,10
9	Lubomierz	1,07
10	Łapanów	-2,62
11	Sobolów	0,56
12	Tarnawa	0,32
13	Ubrzeż	0,57
14	Wolica	0,54
15	Wieruszyce	2,62
16	Wola Wieruszycka	0,32
17	Zbydniów	0,42

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016–2023

W przypadku wskaźnika obrazującego sytuację w sferze gospodarczej, najbardziej negatywnie wypadają jednostki: Wieruszyce (2,62), Cichawka (1,49), Kępanów (1,14) oraz Lubomierz (1,07) i te właśnie jednostki uznano za kryzysowe w tym obszarze.

Tabela 4. Sumaryczny wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Lp.	Jednostka terytorialna	Sumaryczny wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej
1	Boczów	0,95
2	Brzezowa	2,63
3	Chrostowa	1,05
4	Cichawka	-2,14
5	Grabie	-1,24
6	Kamyk	-0,11
7	Kępanów	1,56
8	Kobylec	-0,88
9	Lubomierz	0,41
10	Łapanów	-3,29
11	Sobolów	1,10
12	Tarnawa	1,04
13	Ubrzeż	1,21
14	Wolica	-2,79
15	Wieruszyce	2,20
16	Wola Wieruszycka	1,79
17	Zbydniów	0,09

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016–2023

Analiza wskaźnika sumarycznego dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej wskazuje, iż w tym zakresie trudno wyłonić jednostki o zdecydowanie gorszej sytuacji niż przeciętna w gminie. W tej sytuacji uznano

za kryzysowe wszystkie jednostki o dodatniej wartości wskaźnika sumarycznego, tj.: Brzezowa (2,63), Wieruszyce (2,20), Wola Wieruszycka (1,79) oraz Kępanów (1,56), Ubrzeż (1,21), Sobolów (1,10), Chrostowa (1,05), Tarnawa (1,04), Boczów (0,95), Lubomierz (0,41) oraz Zbydniów (0,09).

Tabela 5. Sumaryczny wskaźnik sfery technicznej

Lp.	Jednostka terytorialna	Sumaryczny wskaźnik sfery technicznej
1	Boczów	0,19
2	Brzezowa	-0,07
3	Chrostowa	-3,30
4	Cichawka	2,82
5	Grabie	-0,19
6	Kamyk	1,44
7	Kępanów	0,79
8	Kobylec	-0,34
9	Lubomierz	0,30
10	Łapanów	-3,11
11	Sobolów	0,83
12	Tarnawa	0,38
13	Ubrzeż	0,19
14	Wolica	0,14
15	Wieruszyce	0,93
16	Wola Wieruszycka	0,89
17	Zbydniów	2,57

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016–2023

W sferze technicznej za jednostki kryzysowe uznano miejscowości: Cichawka (2,82), Zbydniów (2,57) oraz Kamyk (1,44), które na tle gminy wyróżniają się szczególnie niekorzystnymi wartościami wskaźnika sumarycznego.

Tabela 6. Sumaryczny wskaźnik sfery środowiskowej

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba ludności	Sumaryczny wskaźnik sferyśrodowiskowej
1	Boczów	307	0,21
2	Brzezowa	386	-1,16
3	Chrostowa	337	-1,52
4	Cichawka	514	-2,07
5	Grabie	600	-1,44
6	Kamyk	354	-0,92
7	Kępanów	231	-1,76
8	Kobylec	830	-1,44
9	Lubomierz	251	0,18
10	Łapanów	1263	2,61
11	Sobolów	754	-0,43
12	Tarnawa	740	2,83
13	Ubrzeż	262	-1,50
14	Wolica	281	-0,12
15	Wieruszyce	145	-0,99
16	Wola Wieruszycka	148	-1,03
17	Zbydniów	553	-0,07
GMINA ŁAPANÓW		7956	

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016–2023

W przypadku wskaźnika sfery środowiskowej, sytuacja najmniej korzystnie kształtuje się w miejscowościach: Tarnawa (2,83) oraz Łapanów (2,61). W Tarnawie głównym problemem jest obecność azbestu, który nie został zneutralizowany. W Łapanowie natomiast jest bardzo wysokie zagrożenie powodzią (duży odsetek domów mieszkalnych zagrożonych zalaniem oraz zniszczeniem).

Tabela 7. Wskaźnik syntetyczny całkowity

L.p.	Jednostka terytorialna	Liczba ludności	Wskaźnik syntetyczny (Całkowity)
1	Boczów	307	0,97
2	Brzezowa	386	-0,07
3	Chrostowa	337	-0,36
4	Cichawka	514	0,81
5	Grabie	600	-2,34
6	Kamyk	354	0,28
7	Kępanów	231	-0,81
8	Kobylec	830	-0,55
9	Lubomierz	251	3,12
10	Łapanów	1263	-0,35
11	Sobolów	754	0,25
12	Tarnawa	740	1,73
13	Ubrzeż	262	-1,42
14	Wolica	281	-2,68
15	Wieruszyce	145	-2,38
16	Wola Wieruszycka	148	1,33
17	Zbydniów	553	0,86
GMINA ŁAPANÓW		7956	

Źródło: GPR Łapanów na lata 2016–2023

Analiza wybranych wskaźników delimitacyjnych wskazuje na szczególne nasilenie negatywnych zjawisk na obszarze Lubomierza, gdzie całkowity wskaźnik syntetyczny jest najwyższy i wynosi 3,12. Wysokie nasilenie negatywnych zjawisk występuje także na obszarze miejscowości: Tarnawa (1,73) i Wola Wieruszycka (1,33). Na przeciwnym biegunie znajdują się 4 miejscowości, które wyróżniają się na tle pozostałych jednostek wartościami wskaźnika syntetycznego wskazującymi na sytuację zdecydowanie korzystniejszą niż średnia dla gminy, tj.: Wolica (-2,68), Wieruszyce (-2,38) Grabie (-2,34), Ubrzeż (-1,42). Co istotne – wszystkie te jednostki wyróżniają się również znacząco lepszą sytuacją w sferze społecznej

niż pozostałe miejscowości w gminie. Pośrodku skali znajdują się miejscowości: Boczów (0,97), Cichawka (0,81), Zbydniów (0,86), Kamyk (0,28), Sobolów (0,25), Brzezowa (-0,07), Łapanów (-0,35), Chrostowa (-0,36), Kobylec (-0,55), Kępanów (-0,81) – wartości wskaźnika syntetycznego dla tych jednostek nie są tak złe jak w przypadku Lubomierza, Tarnawy czy Woli Wieruszyckiej, niemniej są znacząco gorsze od najlepszej czwórki, w tym także w sferze społecznej.

2.3. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Definicja obszaru zdegradowanego została zawarta w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (z dnia 03.07.2015 r.). Zgodnie z tym dokumentem obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów9 . W kontekście powyższej definicji bardzo istotne jest zdefiniowanie stanu kryzysowego. Stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),

c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Jednostkami terytorialnymi, w których zidentyfikowano kryzys w poszczególnych sferach są:

¬ w sferze społecznej:

- Lubomierz – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 3,77
- Wola Wieruszycka – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 2,12
- Cichawka – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 1,90
- Chrostowa – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,89
- Boczów – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,83

- Zbydniów – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,71
- Kamyk – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,63
- Kobylec – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,38
- Brzezowa – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,27
- Sobolów – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,15
- Tarnawa – wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: 0,12
- Łapanów - wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: -0,33
- Kępanów - wartość sumarycznego wskaźnika sfery społecznej: -0,72

¬ w sferze gospodarczej:

- Wieruszyce – wartość wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej: 2,62
- Cichawka - wartość wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej: 1,49
- Kępanów – wartość wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej: 1,14
- Lubomierz – wartość wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej: 1,07

¬ w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- Brzezowa – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 2,63
- Wieruszyce – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 2,20
- Wola Wieruszycka – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,79
- Kępanów – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,56
- Ubrzeż – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,21
- Sobolów – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,10
- Chrostowa – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,05
- Tarnawa – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,04
- Boczów – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 0,95
- Lubomierz – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 0,41
- Zbydniów – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 0,09

¬ w sferze technicznej:

- Cichawka – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 2,82
- Zbydniów – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 2,57
- Kamyk – wartość sumarycznego wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego: 1,44

¬ w sferze środowiskowej:

- Tarnawa - wartość sumarycznego wskaźnika środowiskowego: 2,83
- Łapanów – wartość sumarycznego wskaźnika środowiskowego: 2,61

Analiza stanowiła podstawę do wyłonienia obszaru zdegradowanego. Z punktu widzenia rewitalizacji sfera społeczna jest najważniejszą sferą w delimitacji obszaru zdegradowanego, dlatego wyznaczając obszar zdegradowany przyjęto założenie, iż w jego skład wejdą wszystkie jednostki, w których stwierdzono sytuację kryzysową w sferze społecznej oraz w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Tym samym do obszaru zdegradowanego zaliczono 12 analizowanych jednostek:

1) Boczów – kryzys w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej,

2) Brzezowa – kryzys w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej,

3) Chrostowa – kryzys w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej,

4) Cichawka – kryzys w sferze społecznej, gospodarczej i technicznej,

5) Kamyk – kryzys w sferze społecznej i technicznej,

6) Kępanów – kryzys w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej,

7) Lubomierz – kryzys w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej,

8) Łapanów – kryzys w sferze społecznej i środowiskowej,

9) Sobolów – kryzys w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej,

10) Tarnawa – kryzys w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej,

11) Wola Wieruszycka – kryzys w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej,

12) Zbydniów – kryzys w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

2.4. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Wyznaczając obszar rewitalizacji, oprócz wyników analizy wskaźnikowej wskazującej obszary problemowe, brano również pod uwagę potencjał rozwojowy – zdecydowano, iż priorytet będą miały te obszary, co do których wydaje się, iż po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych będą w stanie samodzielnie funkcjonować i odpowiadać na problemy społeczne, bez stabilizujących środków publicznych lub z niewielką ich pomocą.

Obszar rewitalizacji został wyznaczony w częściach miejscowości objętych obszarem zdegradowanym. Tereny wyznaczonych podobszarów rewitalizacji mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego pod względem społecznym i gospodarczym. Cechuje je dobra dostępność do dróg publicznych i budynków użyteczności publicznej. Podobszary te pozwalają także na włączenie dużej liczby mieszkańców do procesu rewitalizacji oraz na wyeliminowanie barier, które mogłyby zaburzać jego przebieg. W „sercu" rewitalizowanego obszaru leży turystyczna część gminy, która poprzez swoje walory staje się wyraźnym bodźcem do rozwoju i rewitalizacji. Uwzględniając opisane wyżej kryteria wyboru obszaru rewitalizacji, sołectwo Lubomierz, które zostało uznane za obszar zdegradowany i w analizie wskaźnikowej wypadło bardzo negatywnie, nie zostało włączone do obszaru rewitalizacji. Obecnie gmina nie planuje realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w tej miejscowości. Ze względu na wysoki wskaźnik degradacji w sferze społecznej na tym obszarze oraz stosunkowo niewielkie zainteresowanie mieszkańców Lubomierza procesem rewitalizacji rozwiązaniem zdiagnozowanych problemów będzie w dalszym ciągu zajmował się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapanowie, a sytuacja będzie stale monitorowana przez Urząd Gminy w Łapanowie. Pomoc ukierunkowana na rozwiązanie problemów sfery społecznej na obszarze Lubomierza będzie organizowana z innych źródeł i programów niż program rewitalizacyjny.

Podsumowując, jako obszar rewitalizacji wyznaczono tereny cechujące się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, a jednocześnie — co stanowi warunek sine qua non — potencjałem rozwojowym i oddziaływaniem na rozwój lokalny.

Obszar rewitalizacji składa się z 6 podobszarów:

- Podobszar 1 – Sobolów Wschód: liczba mieszkańców: 58
- Podobszar 2 – Sobolów Zachód: liczba mieszkańców: 35
- Podobszar 3 – Łapanów Północ: liczba mieszkańców: 130
- Podobszar 4 – Łapanów Południe, Brzezowa: liczba mieszkańców: 95
- Podobszar 5 – Tarnawa: liczba mieszkańców: 62
- Podobszar 6 – Zbydniów: liczba mieszkańców: 35

Łącznie powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi **141 ha**, co stanowi **1,96%** powierzchni całej Gminy Łapanów. **Na obszarze rewitalizacji w 2016 roku (w okresie wyznaczenia obszaru) zamieszkiwało 415** mieszkańców, co stanowiło **5,22%** ogółu mieszkańców Gminy Łapanów. Spełnione zostały więc wymogi ustawy o rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Uwaga: Wartości liczbowe odnoszące się do liczby mieszkańców podobszarów w rozdziale 2 dotyczą stanu na moment wyznaczania obszaru rewitalizacji (rok 2016), natomiast dane zaprezentowane w rozdziale 3 przedstawiają stan aktualny (stan na rok 2024).

3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Na obszar rewitalizacji gminy Łapanów składają się tereny położone w sześciu podobszarach: Sobolów Zachód, Sobolów Wschód, Łapanów Północ, Łapanów Południe, Brzezowa, Tarnawa oraz Zbydniów.

Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi ok. 1,41 km^2, co stanowi około 2,0% powierzchni gminy Łapanów. Obszar ten **w 2024 roku zamieszkiwało łącznie 489 mieszkańców**, co odpowiada około 5,9% ludności gminy.

Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia standardy określone w ustawie o rewitalizacji – jego powierzchnia nie przekracza 20% powierzchni gminy, a liczba mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji jest niższa niż 30% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Należy przy tym podkreślić, że w przeciwieństwie do wcześniejszego rozdziału o charakterze historycznym, prezentującego wyniki delimitacji przeprowadzonej w 2016 roku, powyższe dane zostały zaktualizowane na potrzeby niniejszej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji i odzwierciedlają stan aktualny na dzień opracowania dokumentu.

Diagnoza pogłębiona wyznaczonego na terenie gminy Łapanów obszaru rewitalizacji obejmuje identyfikację i charakterystykę zjawisk kryzysowych występujących w sferze społecznej oraz w sferach pozaspołecznych: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza ta pozwoliła na określenie zarówno kluczowych problemów rozwojowych, jak i potencjałów poszczególnych części obszaru rewitalizacji.

Wyniki diagnozy stanowią syntezę informacji pochodzących z różnych źródeł oraz zastosowania zróżnicowanych metod badawczych, w tym w szczególności:

- **analizy danych zastanych**, obejmującej dane ilościowe pochodzące ze statystyk publicznych oraz baz danych źródłowych przekazanych na potrzeby niniejszego opracowania przez Urząd Gminy Łapanów oraz instytucje publiczne funkcjonujące na terenie gminy (stan danych na dzień 31 grudnia 2024 r.; w przypadku innych dat zostało to wskazane w treści diagnozy);
- **badań jakościowych**, obejmujących indywidualne wywiady pogłębione przeprowadzone z przedstawicielami lokalnych instytucji publicznych oraz organizacji działających na terenie gminy, w tym m.in. przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, placówek oświatowych oraz środowisk lokalnych;
- **wniosków z wizji lokalnej podobszarów rewitalizacji**, przeprowadzonych w trakcie prac diagnostycznych, umożliwiających bezpośrednią ocenę stanu zagospodarowania przestrzeni, infrastruktury technicznej oraz funkcjonowania przestrzeni publicznych;
- wyników spotkania z mieszkańcami oraz przedstawicielami środowisk lokalnych.

Zastosowanie zróżnicowanych źródeł danych oraz metod badawczych pozwoliło na uzyskanie wielowymiarowego obrazu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru rewitalizacji oraz na identyfikację kluczowych problemów i potencjałów rozwojowych, które stanowią podstawę do zaprogramowania działań rewitalizacyjnych w gminie Łapanów.

PODOBSZAR 1 – SOBOLÓW WSCHÓD

Rysunek 1. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Sobolów Wschód

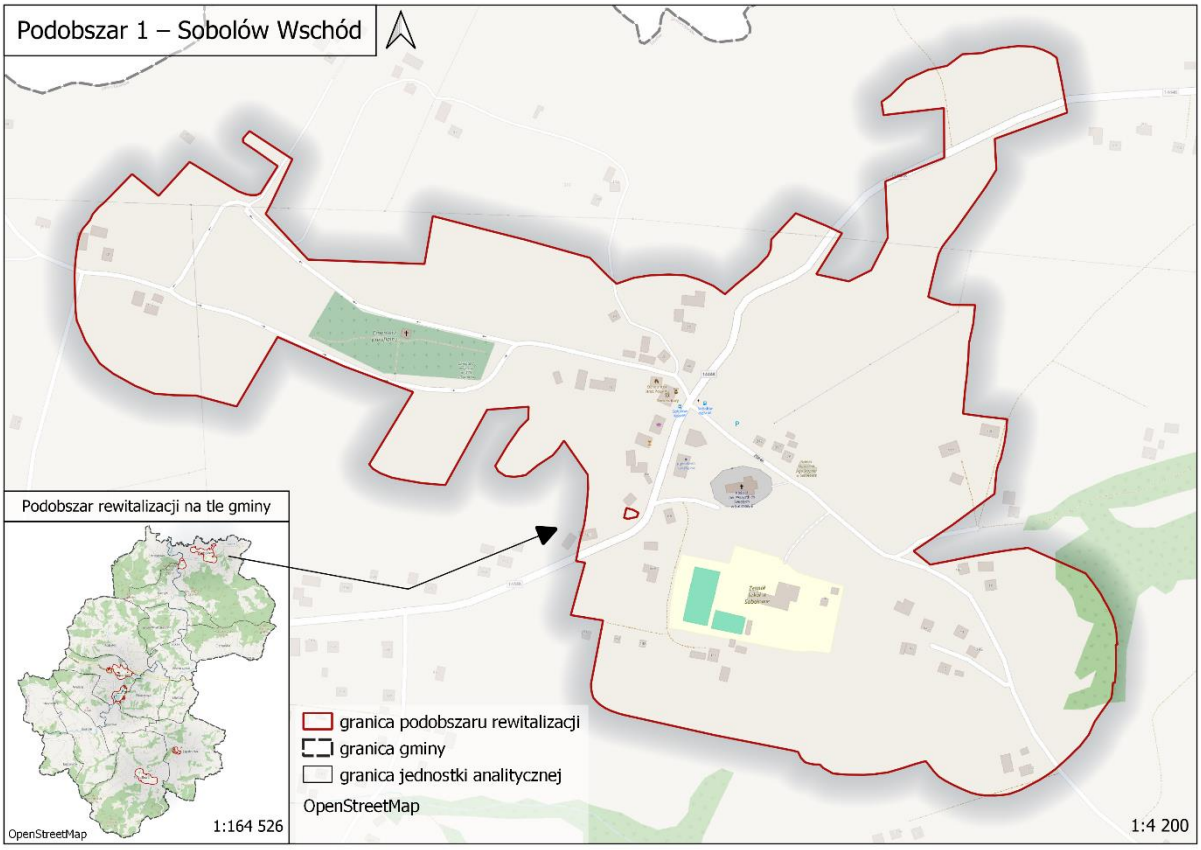

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

SFERA SPOŁECZNA

W 2024 roku w podobszarze rewitalizacji Sobolów Wschód mieszkały 74 osoby, co stanowiło 15% mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz 0,9% populacji gminy Łapanów.

Podobszar Sobolów Wschód charakteryzuje się wyraźnymi procesami demograficznymi świadczącymi o stopniowym osłabianiu potencjału społecznego lokalnej społeczności. W latach 2019–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 6,33%, co potwierdza utrzymujący się proces depopulacji. Jednocześnie udział osób powyżej 60. roku życia wynosi 27,03%, a więc znacząco przekracza średnią dla całej gminy (19,74%). Oznacza to zaawansowany proces starzenia się społeczności lokalnej oraz rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej obszaru.

Niekorzystne tendencje demograficzne potwierdzają także wskaźniki migracyjne. W analizowanym okresie (2019-2024) odnotowano silnie ujemne saldo migracji na poziomie –121,62 na 1000 mieszkańców, co świadczy o odpływie mieszkańców, przede wszystkim osób młodszych i w wieku produkcyjnym. Należy jednak podkreślić, że ze względu na niewielką liczbę mieszkańców podobszaru nawet pojedyncze zmiany liczby ludności mogą w istotny sposób wpływać na wartości wskaźników przeliczanych na 1000 mieszkańców. Jednocześnie saldo ruchu naturalnego wynosi 0,00 na 1000

mieszkańców, co oznacza brak naturalnego przyrostu ludności mogącego równoważyć odpływ migracyjny. W konsekwencji obserwowany jest proces stopniowego zmniejszania liczby mieszkańców oraz pogłębiania się niekorzystnych zmian w strukturze wieku ludności.

Z przeprowadzonych wywiadów z przedstawicielami instytucji pomocy społecznej wynika, że w gminie obserwowany jest stopniowy zanik tradycyjnego modelu rodziny wielopokoleniowej, który w przeszłości pełnił istotną funkcję w systemie wsparcia społecznego. Coraz częściej osoby starsze pozostają w swoich gospodarstwach domowych samotnie, ponieważ młodsze pokolenia wyprowadzają się do innych miejscowości lub podejmują pracę poza gminą. Sytuacja ta zwiększa zapotrzebowanie na różne formy wsparcia instytucjonalnego, w tym usługi opiekuńcze, pomoc w codziennym funkcjonowaniu oraz działania przeciwdziałające izolacji społecznej seniorów.

Analiza wskaźników dotyczących funkcjonowania systemu edukacji sygnalizuje pojawianie się pewnych trudności społecznych wśród dzieci i młodzieży. W szkołach odnotowano 40,00% uczniów posiadających specjalne potrzeby edukacyjne, co jest wartością relatywnie wysoką. Należy jednak zaznaczyć, że kategoria ta obejmuje szeroki zakres potrzeb – od uczniów z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej po uczniów wymagających dodatkowego wsparcia dydaktycznego – dlatego wskaźnik ten nie musi oznaczać występowania poważnych problemów społecznych, lecz raczej zwiększone zapotrzebowanie na wsparcie edukacyjne i specjalistyczne. Jednocześnie nie odnotowano przypadków uczniów sprawiających problemy wychowawcze ani sytuacji problemowych w szkołach, co może świadczyć o stosunkowo stabilnej sytuacji społecznej w środowisku szkolnym oraz skutecznym funkcjonowaniu lokalnych instytucji edukacyjnych.

Część trudności obserwowanych wśród dzieci i młodzieży może mieć jednak swoje źródło w sytuacji rodzinnej. Z relacji przedstawicieli instytucji pomocy społecznej wynika, że w części gospodarstw domowych pojawiają się problemy związane z prawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczych i wychowawczych. W ostatnich latach rośnie liczba rodzin obejmowanych wsparciem asystenta rodziny, co świadczy o narastających trudnościach w codziennym funkcjonowaniu części gospodarstw domowych. Problemy te dotyczą przede wszystkim młodych rodziców, którzy nie zawsze posiadają wystarczające kompetencje wychowawcze lub odpowiednie wsparcie ze strony dalszej rodziny.

Wynik egzaminu ósmoklasisty w 2025 r. wyniósł 71,32 pkt, co stanowi wartość zbliżoną do średniej dla całej gminy. Oznacza to, że poziom osiągnięć edukacyjnych uczniów z obszaru nie odbiega istotnie od przeciętnego poziomu obserwowanego w gminie. Istotnym potencjałem miejscowości jest funkcjonująca szkoła muzyczna, która oferuje ponadstandardową ofertę edukacyjną i cieszy się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży. Osiągnięcia muzyczne młodych mieszkańców stanowią ważny element lokalnego kapitału kulturowego oraz pozytywnie wpływają na wizerunek miejscowości. Potencjał ten może być szerzej wykorzystywany w działaniach promocyjnych gminy oraz w rozwijaniu oferty kulturalnej i edukacyjnej.

Wskaźnik aktywności społecznej mieszkańców, mierzony frekwencją wyborczą, utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, co może świadczyć o zachowaniu podstawowego poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców.

Z przeprowadzonych wywiadów z lokalnymi ekspertami wynika, że w miejscowości Sobolów funkcjonuje stosunkowo rozbudowana sieć organizacji społecznych oraz grup nieformalnych, które stanowią ważny element lokalnego kapitału społecznego. Wśród aktywnych podmiotów wymieniane są m.in. Rada Rodziców działająca przy szkole, Klub Seniora oraz jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej,

które odgrywają istotną rolę w organizowaniu życia społecznego i integracji mieszkańców. Jednocześnie przedstawiciele lokalnej społeczności zwracają uwagę, że mimo obecności wielu organizacji społecznych trudno wskazać wyraźnych liderów lokalnych inicjujących działania integracyjne lub rozwojowe, a aktywność społeczna koncentruje się raczej wokół poszczególnych organizacji niż wokół indywidualnych animatorów życia społecznego.

W podobszarze widoczna jest poprawa sytuacji w zakresie problemów o charakterze ekonomicznym, w szczególności dotyczących bezrobocia oraz korzystania z pomocy społecznej. Dane statystyczne pokazują, że zjawiska te występują sporadycznie i nie mają charakteru trwałego ani strukturalnego. Oznacza to, że problemy materialne nie stanowią obecnie dominującego wyzwania społecznego w tej części gminy, a główne wyzwania koncentrują się przede wszystkim wokół procesów demograficznych oraz zmian w strukturze i funkcjonowaniu rodzin. Należy przy tym podkreślić, że zjawiska takie jak starzenie się społeczeństwa, odpływ młodszych mieszkańców do większych ośrodków oraz stopniowy zanik tradycyjnego modelu rodziny wielopokoleniowej stanowią element szerszych procesów społeczno-demograficznych obserwowanych w skali całej Polski, w szczególności na obszarach wiejskich.

Sfera Gospodarcza, Środowiskowa, Techniczna oraz Przestrzenno-Funkcjonalna

Podobszar Sobolów Wschód zajmuje powierzchnię 0,32 km^2, co stanowi ok. 23% powierzchni obszaru rewitalizacji oraz 0,4% powierzchni całej gminy Łapanów. Obejmuje on centralną część miejscowości Sobolów, gdzie zlokalizowane są najważniejsze instytucje publiczne, takie jak Zespół Szkół w Sobolowie, Dom Kultury oraz jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Koncentracja tych instytucji sprawia, że obszar pełni funkcję lokalnego centrum życia społecznego i edukacyjnego.

Miejscowość Sobolów ma charakter typowo rolniczy, a jej struktura społeczno-gospodarcza pozostaje stosunkowo jednorodna. Ograniczona dywersyfikacja funkcji gospodarczych powoduje, że lokalny rynek pracy jest słabo rozwinięty, a możliwości zatrudnienia na miejscu pozostają ograniczone. W opinii ekspertów jednym z istotnych wyzwań rozwojowych jest również brak rozwiniętej funkcji turystycznej, która mogłaby stanowić dodatkowe źródło dochodu dla mieszkańców. Pomimo walorów krajobrazowych oraz położenia w atrakcyjnym środowisku przyrodniczym potencjał turystyczny tej części gminy pozostaje w dużej mierze niewykorzystany.

Sytuację gospodarczą potwierdzają wskaźniki przedsiębiorczości. Podobszar Sobolów Wschód charakteryzuje się bardzo niskim poziomem aktywności gospodarczej – liczba aktywnych podmiotów gospodarczych wynosi 1,35 na 100 mieszkańców, co jest wartością znacząco niższą niż średnia dla całej gminy (5,60). Równocześnie odnotowuje się relatywnie wysoką liczbę wyrejestrowanych działalności gospodarczych (4,05 na 100 mieszkańców), co może świadczyć o ograniczonej trwałości lokalnej przedsiębiorczości. Niewielka liczba funkcjonujących firm ogranicza możliwości zatrudnienia oraz dywersyfikacji źródeł dochodu mieszkańców, co w dłuższej perspektywie może sprzyjać odpływowi ludności oraz osłabieniu aktywności społeczno-gospodarczej obszaru.

Podobszar posiada jednak korzystne położenie w kontekście dostępności do większych ośrodków miejskich, przede wszystkim Bochni, która stanowi ważne centrum usługowe oraz rynek pracy dla mieszkańców gminy, w tym Sobolowa. Relatywnie dobra dostępność drogowa umożliwia dojazd do pracy, edukacji oraz usług publicznych zlokalizowanych poza gminą.

Istotnym ograniczeniem pozostaje natomiast brak funkcjonującej komunikacji zbiorowej, która umożliwiałaby mieszkańcom – zwłaszcza osobom starszym – swobodny dostęp do usług i instytucji zlokalizowanych w Bochni czy Gdowie. Ograniczona dostępność transportu publicznego zwiększa zależność mieszkańców od transportu indywidualnego, co w przypadku osób starszych lub nieposiadających samochodu może prowadzić do pogłębiania zjawiska wykluczenia transportowego. Dodatkowym utrudnieniem jest ukształtowanie terenu, które – w opinii mieszkańców – ogranicza możliwość korzystania z alternatywnych form mobilności, takich jak transport rowerowy. Problemy komunikacyjne pogłębia także stan części infrastruktury drogowej, utrudniający sprawne przemieszczanie się zarówno w obrębie miejscowości, jak i w relacjach z sąsiednimi ośrodkami.

Wyniki przeprowadzonych wywiadów z lokalnymi ekspertami zwracają również uwagę na deficyt infrastruktury społecznej i rekreacyjnej sprzyjającej integracji mieszkańców. Brakuje ogólnodostępnych przestrzeni umożliwiających organizację spotkań społecznych, zajęć rekreacyjnych oraz wydarzeń lokalnych. Niedostatecznie rozwinięta jest także infrastruktura rekreacyjna dla dzieci i rodzin — brakuje większego placu zabaw, przestrzeni rekreacyjnej czy zadaszonego miejsca spotkań dla mieszkańców. Problemem pozostaje również ograniczona dostępność infrastruktury sportowej. Pomimo funkcjonowania szkoły podstawowej od wielu lat nie powstała przy niej pełnowymiarowa sala gimnastyczna, co utrudnia prowadzenie zajęć wychowania fizycznego w odpowiednich warunkach oraz ogranicza możliwość korzystania z infrastruktury sportowej przez mieszkańców.

Dodatkowym wyzwaniem jest ograniczona dostępność architektoniczna istniejących obiektów publicznych. Budynki pełniące kluczowe funkcje społeczne – Dom Kultury, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Szkoła Podstawowa – nie są w pełni dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Brak odpowiednio przystosowanych wejść oraz sanitariatów utrudnia korzystanie z usług publicznych osobom z niepełnosprawnościami, seniorom oraz mieszkańcom o ograniczonej mobilności.

Na obszarze Sobolów Wschód nie występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią w scenariuszach o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 lat (Q10%) i raz na 100 lat (Q1%). Zidentyfikowano natomiast występowanie terenów narażonych na podtopienia od wód gruntowych, które mogą okresowo pogarszać warunki użytkowania terenów zabudowanych i rolnych oraz powodować lokalne utrudnienia infrastrukturalne.

Na terenie Podobszaru Sobolów Wschód, na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB), w tym informacji z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), zidentyfikowano sześć osuwisk. Spośród nich jedno osuwisko jest aktywne ciągle, dwa wykazują aktywność okresową, natomiast trzy pozostałe uznawane są za nieaktywne. Występowanie kilku form osuwiskowych o różnym stopniu aktywności wskazuje na znaczną podatność tego obszaru na procesy ruchów masowych, co powinno być uwzględniane przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego oraz realizacji inwestycji budowlanych.

Istotnym wyzwaniem środowiskowym pozostaje również jakość powietrza. Wartości wskaźników zanieczyszczeń pyłowych (PM10 – 19,80 $\mu g/m^3$; PM2,5 – 12,70 $\mu g/m^3$; B(a)P – 0,74 ng/m^3) nie odbiegają znacząco od średniej dla gminy, jednak są typowe dla obszarów o rozproszonej zabudowie i dominacji indywidualnych źródeł ogrzewania.

Podobszar znajduje się jednocześnie w granicach obszaru chronionego krajobrazu, co stanowi potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

W miejscowości Sobolów znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego oraz stanowiska archeologiczne. Zasoby te stanowią ważny element dziedzictwa kulturowego miejscowości i istotne uwarunkowanie dla planowania działań rewitalizacyjnych.

RODZAJ ZASOBU	LOKALIZACJA / OZNACZENIE	ZAKRES / CHARAKTER OCHRONY	ZNACZENIE DLA GPR
KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH I MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ	Sobolów, na południe od drogi przebiegającej przez wieś, dz. nr 884, 114/4	budynek kościoła wraz z otoczeniem w obrębie ogrodzenia, starodrzewiem i dzwonnicą	ważny element historycznej struktury miejscowości; działania w sąsiedztwie wymagają uwzględnienia ochrony konserwatorskiej
CMENTARZ WOJENNY Z CZASÓW I WOJNY ŚWIATOWEJ	Sobolów, dz. nr 607	teren cmentarza z układem mogił, elementami upamiętnienia i zielenią cmentarną	miejsce pamięci wymagające zachowania historycznego charakteru i kompozycji przestrzennej
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	Sobolów, stanowiska nr 2–14 oraz 16	cmentarzysko kurhanowe, osady, punkty osadnicze, ślady osadnictwa i skarby; chronologia od epoki kamienia po nowożytność	inwestycje związane z pracami ziemnymi wymagają uwzględnienia ochrony archeologicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023 – 2026

Dodatkowo, analizując zabytki miejscowości, należy uwzględniać także obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łapanów oraz w Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023-2026. Wszelkie działania przy obiektach zabytkowych, w ich otoczeniu oraz na terenach stanowisk archeologicznych powinny uwzględniać przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków, w tym wymóg uzyskania właściwych uzgodnień i pozwoleń konserwatorskich.

Podobszar Sobolów Wschód charakteryzuje się również niewystarczającym poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 66,67% budynków, co pozostaje wartością wyraźnie niższą niż średnia dla całej gminy (92,74%). Na obszarze nie funkcjonuje ponadto sieć kanalizacyjna, co oznacza konieczność korzystania przez mieszkańców z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków.

Dodatkowym problemem jest pogarszający się stan techniczny infrastruktury wodociągowej, o czym świadczy wysoka liczba awarii sieci – 14,29 na 100 budynków przy średniej dla gminy wynoszącej 2,72.

Na terenie podobszaru występują także problemy związane ze stanem technicznym i efektywnością energetyczną zabudowy. Odnotowano tu najwyższy spośród analizowanych podobszarów poziom

pustostanów (2,38 na 100 budynków). Jednocześnie 23,81% budynków wyposażonych jest w nieekologiczne źródła ciepła, a 11,90% budynków zawiera elementy azbestowe, co potwierdza potrzebę dalszych działań modernizacyjnych oraz poprawy bezpieczeństwa środowiskowego i zdrowotnego mieszkańców.

Podobszar Sobolów Wschód pełni funkcję lokalnego centrum życia społecznego i edukacyjnego miejscowości, jednak jego rozwój ograniczają przede wszystkim czynniki gospodarcze i infrastrukturalne. Niski poziom przedsiębiorczości, ograniczona dostępność transportu publicznego, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna i sportowa oraz deficyty w zakresie infrastruktury technicznej i dostępności architektonicznej obniżają jakość życia mieszkańców oraz ograniczają możliwości rozwojowe obszaru. Jednocześnie obecność kluczowych instytucji publicznych, walory krajobrazowe oraz potencjał integracyjny lokalnej społeczności stanowią istotną podstawę do prowadzenia działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie funkcji społecznych, poprawę dostępności usług oraz rozwój lokalnej aktywności społeczno-gospodarczej.

PODSUMOWANIE

Działania rewitalizacyjne w podobszarze Sobolów Wschód powinny koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu funkcji społecznych i integracyjnych miejscowości jako lokalnego centrum życia społecznego. Istotnym kierunkiem interwencji jest rozwój infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej, w tym stworzenie ogólnodostępnych przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców oraz poprawa warunków prowadzenia zajęć sportowych i rekreacyjnych.

Równocześnie ważne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na wsparcie osób starszych oraz rozwijanie usług społecznych odpowiadających na proces starzenia się społeczności lokalnej. Działania te powinny być uzupełnione inicjatywami wzmacniającymi kapitał społeczny oraz aktywność mieszkańców.

Jednocześnie należy dążyć do lepszego wykorzystania potencjału edukacyjnego i kulturowego miejscowości, w tym działalności szkoły muzycznej, jako elementu wzmacniającego tożsamość lokalną oraz atrakcyjność społeczną obszaru.

Kluczowe problemy	Kluczowe potencjały
postępujący spadek liczby mieszkańców oraz starzenie się społeczności lokalnej	funkcjonowanie aktywnych organizacji lokalnych (OSP, Klub Seniora, Rada Rodziców)
odpływ mieszkańców w wieku produkcyjnym	
rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie dla osób starszych	stosunkowo wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców
zwiększona liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny oraz trudności w pełnieniu funkcji wychowawczych	stabilne wyniki edukacyjne uczniów
wysoki udział uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagających dodatkowego wsparcia	funkcjonowanie szkoły muzycznej stanowiącej ważny element lokalnego kapitału kulturowego

brak wyraźnych liderów lokalnych inicjujących działania integracyjne	
bardzo niski poziom przedsiębiorczości lokalnej **wysoka liczba wyrejestrowywanych działalności gospodarczych** **ograniczona liczba miejsc pracy w miejscowości** **niewykorzystany potencjał turystyczny**	bliskość Bochni jako ważnego rynku pracy i ośrodka usługowego
brak funkcjonującej komunikacji zbiorowej i ryzyko wykluczenia transportowego **niedostateczna infrastruktura rekreacyjna i sportowa (brak sali gimnastycznej)** **brak ogólnodostępnych przestrzeni integracji społecznej** **bariery architektoniczne w budynkach publicznych** **brak kanalizacji i niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury technicznej** **wysoka liczba awarii sieci wodociągowej**	obecność kluczowych instytucji publicznych (szkoła, dom kultury, OSP) stanowiących centrum życia społecznego potencjał przestrzeni do rozwoju funkcji rekreacyjnych i społecznych
emisja zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ogrzewania **wysoki udział budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła** **obecność budynków zawierających azbest** **występowanie pustostanów**	walory krajobrazowe i przyrodnicze związane z położeniem w obszarze chronionego krajobrazu Występowanie zabytków stanowiących element dziedzictwa kulturowego miejscowości

PODOBSZAR 2 – SOBOLÓW ZACHÓD

Rysunek 1. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Sobolów Zachód

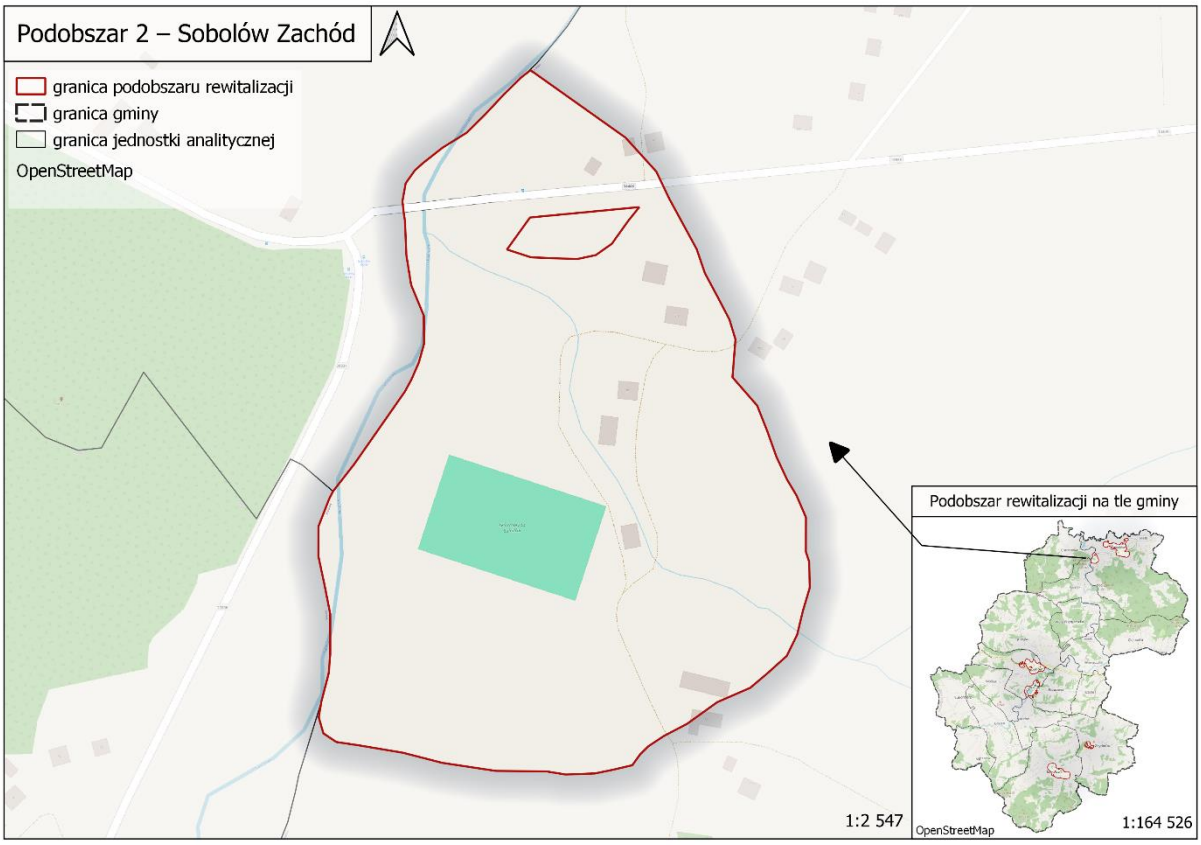

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

SFERA SPOŁECZNA

W 2024 roku w podobszarze rewitalizacji Sobolów Zachód mieszkało 12 osób, co stanowiło około 2% mieszkańców całego obszaru rewitalizacji oraz 0,1% populacji gminy Łapanów.

Bardzo niewielka liczba mieszkańców w znacznym stopniu ogranicza możliwość prowadzenia pogłębionej analizy zjawisk społecznych w oparciu o dane statystyczne. W tak małej populacji nawet pojedyncze zdarzenia mogą istotnie wpływać na wartości wskaźników, dlatego ich interpretacja wymaga zachowania szczególnej ostrożności.

W analizowanym okresie liczba mieszkańców pozostawała stabilna, jednak struktura demograficzna charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem osób starszych, który wynosi 25,00% i przekracza średnią dla całej gminy. Odnotowane ujemne saldo migracji (–250,00 na 1000 mieszkańców) może natomiast odzwierciedlać pojedyncze przypadki odpływu ludności, które przy tak niewielkiej liczebności populacji znacząco wpływają na wartości wskaźników.

Dostępne dane statystyczne nie potwierdzają wyraźnego występowania problemów społecznych związanych z bezrobociem czy ubóstwem. Ze względu jednak na niewielką liczebność populacji

rzeczywista skala tych zjawisk pozostaje trudna do jednoznacznej oceny wyłącznie na podstawie danych liczbowych.

Jednym z obserwowanych wyzwań społecznych w całej miejscowości, w tym również na obszarze rewitalizacji, są incydentalne zakłócenia ładu i porządku publicznego w przestrzeniach ogólnodostępnych. W godzinach wieczornych i nocnych miejsca te stają się punktami spotkań młodzieży, czemu towarzyszą okresowe uciążliwości dla mieszkańców, takie jak hałas, głośne odtwarzanie muzyki czy zaśmiecanie otoczenia. Sporadycznie pojawiają się również sytuacje związane ze spożywaniem alkoholu oraz innymi formami zakłócania porządku publicznego. Zjawiska te mogą obniżać poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz negatywnie wpływać na estetykę przestrzeni publicznej.

Jednocześnie podkreśla się, że problem ten może być częściowo związany z ograniczoną dostępnością miejsc i form spędzania czasu wolnego przeznaczonych dla młodzieży.

Ze względu na bardzo niewielką liczbę mieszkańców koncentracja problemów społecznych w podobszarze nie ma wyraźnego charakteru. Występujące incydentalnie zjawiska związane z zakłócaniem ładu publicznego oraz ograniczona dostępność przestrzeni sprzyjających aktywnemu spędzaniu czasu uzasadniają jednak potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na poprawę jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz wzmacnianie integracji społecznej mieszkańców.

Sfera Gospodarcza, środowiskowa, Techniczna oraz Przestrzenno-Funkcjonalna

Podobszar rewitalizacji Sobolów Zachód zajmuje powierzchnię 0,16 km^2, co stanowi około 11% obszaru rewitalizacji oraz 0,2% powierzchni gminy Łapanów. Znaczną część jego powierzchni zajmuje teren sportowy obejmujący boisko klubu LKS Naprzód Sobolów. Obiekt ten pełni ważną funkcję lokalnego miejsca aktywności fizycznej, rekreacji oraz integracji mieszkańców. Stan techniczny infrastruktury sportowej wymaga jednak poprawy, co uzasadnia potrzebę jej modernizacji w celu zwiększenia funkcjonalności i atrakcyjności dla użytkowników.

Na obszarze Sobolów Zachód nie odnotowano aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Ze względu jednak na bardzo niewielką liczbę mieszkańców oraz ograniczoną liczbę budynków mieszkalnych wskaźniki odnoszące się do aktywności gospodarczej oraz infrastruktury technicznej powinny być interpretowane z dużą ostrożnością.

Rysunek 2. Poglądowa mapa zagrożeń powodziowych podobszaru rewitalizacji Sobolów Zachód

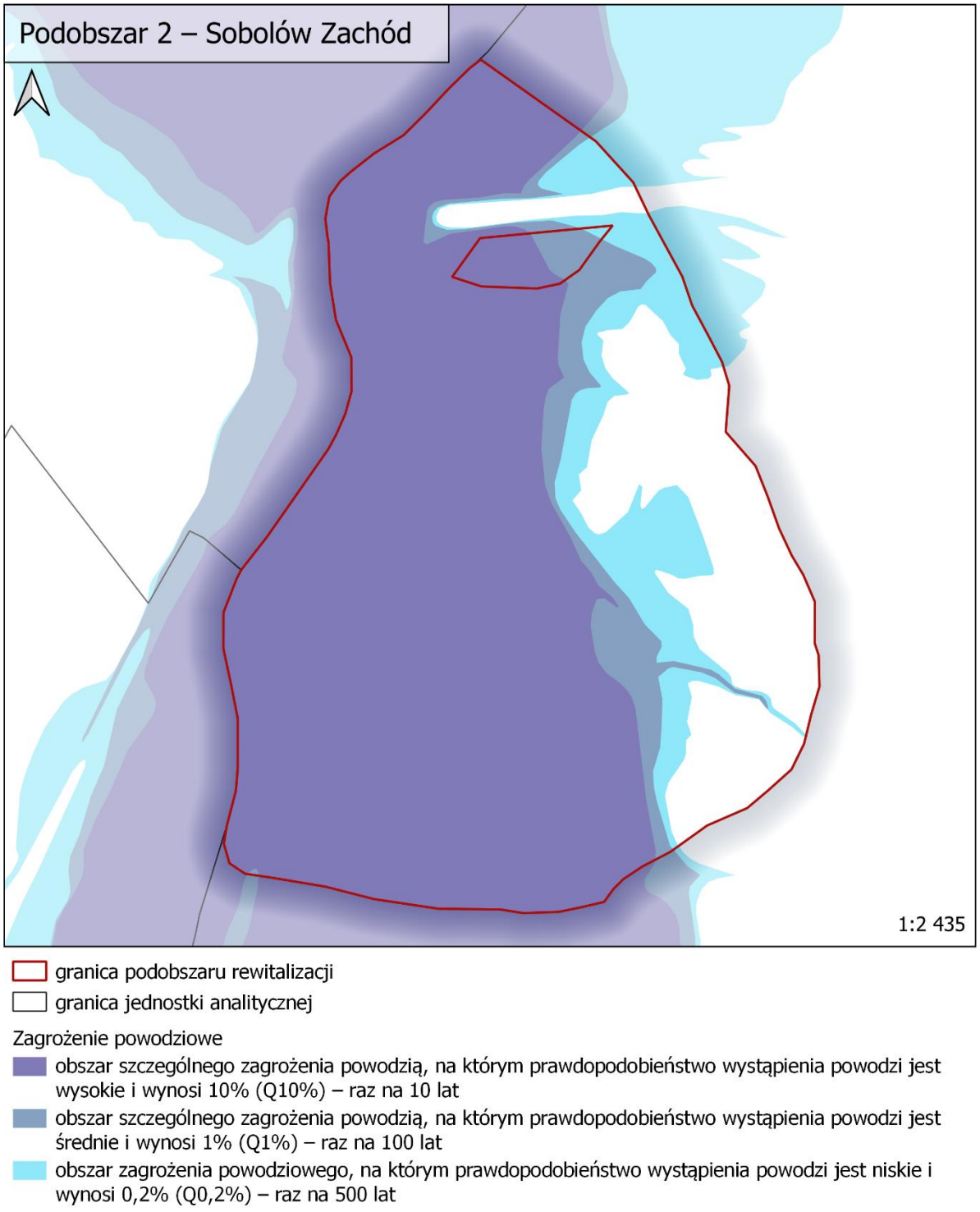

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Hydroportal

Podobszar Sobolów Zachód w części zachodniej znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Stradomki, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi Q10% (czyli zagrożenie powodzią występuje raz na 10 lat) oraz obszarze szczególnego zagrożenia

powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi Q1% (czyli zagrożenie powodzią występuje raz na 100 lat). Ponadto występuje tu obszar zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%), przy czym obszar ten nie stanowi obszaru szczególnego zagrożenia powodzią w myśl ustawy Prawo wodne. Dodatkowo obszar jest zagrożonych podtopieniami od wód gruntowych. Oznacza to występowanie istotnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych, które mogą znacząco ograniczać możliwości zagospodarowania terenu oraz wpływać na bezpieczeństwo użytkowania przestrzeni.

Wskaźniki jakości powietrza (PM10 – 19,85 µg/m^3; PM2,5 – 12,75 µg/m^3; B(a)P – 0,73 ng/m^3) kształtują się na poziomie zbliżonym do średniej dla gminy, co wskazuje na występowanie typowych dla obszarów wiejskich problemów związanych z emisją zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ciepła.

Podobszar objęty jest również powierzchniowymi formami ochrony przyrody w postaci obszaru chronionego krajobrazu. Wskazuje to na obecność cennych walorów przyrodniczych, które stanowią potencjał środowiskowy tej części gminy, jednak jednocześnie mogą wprowadzać określone ograniczenia w sposobie zagospodarowania przestrzeni.

Sobolów Zachód charakteryzuje się bardzo niskim poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Na analizowanym obszarze nie występują podłączenia do sieci wodociągowej ani kanalizacyjnej, co oznacza konieczność korzystania z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w wodę oraz indywidualnych systemów odprowadzania ścieków.

Ważnym problemem technicznym podobszaru jest także wysoki udział budynków wyposażonych w nieekologiczne źródła ciepła (40%), najwyższy spośród analizowanych podobszarów rewitalizacji. Wskaźnik ten wskazuje na występowanie zjawiska tzw. niskiej emisji oraz potrzebę modernizacji systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych. Należy jednak zauważyć, że jego wartość może być w dużym stopniu determinowana przez bardzo niewielką liczbę budynków zlokalizowanych na analizowanym obszarze.

Na obszarze tym nie odnotowano również instalacji odnawialnych źródeł energii, co wskazuje na niski poziom wykorzystania nowoczesnych technologii energetycznych. Również w tym przypadku należy jednak uwzględnić niewielką skalę zabudowy oraz liczbę gospodarstw domowych funkcjonujących w podobszarze.

Podobszar Sobolów Zachód, mimo bardzo niewielkiej liczby mieszkańców i ograniczonej skali zabudowy, charakteryzuje się istotnymi uwarunkowaniami środowiskowymi oraz deficytami infrastruktury technicznej, które wpływają na sposób użytkowania przestrzeni. Jednocześnie obecność infrastruktury sportowej oraz walory przyrodnicze obszaru stanowią potencjał dla dalszego rozwoju funkcji rekreacyjnych i integracyjnych.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że działania rewitalizacyjne w podobszarze Sobolów Zachód powinny koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu funkcji rekreacyjnych i integracyjnych obszaru, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury sportowej. Modernizacja boiska sportowego oraz poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności miejsca jako lokalnego punktu aktywności fizycznej i spotkań mieszkańców.

Przy wszelkich pracach modernizacyjnych należy mieć na uwadze uwarunkowania środowiskowe Podobszaru rewitalizacji związane ze szczególnym zagrożeniem powodziowym dlatego wszelkie inwestycje muszą być uzgadniane na etapie projektowym i posiadać pozwolenia wodnoprawne.

Istotnym kierunkiem działań powinna być również poprawa stanu infrastruktury technicznej oraz podejmowanie inicjatyw sprzyjających ograniczaniu niskiej emisji, w szczególności poprzez modernizację systemów ogrzewania w budynkach mieszkalnych. Jednocześnie działania planowane na obszarze powinny uwzględniać uwarunkowania środowiskowe, w tym ryzyko powodziowe oraz obecność form ochrony przyrody.

Ze względu na niewielką liczbę mieszkańców podobszar może pełnić przede wszystkim funkcję przestrzeni rekreacyjnej i integracyjnej dla mieszkańców. Rozwijanie tej funkcji może przyczynić się do wzmacniania więzi społecznych, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększenia dostępności miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego.

Kluczowe problemy	Kluczowe potencjały
Bardzo niewielka liczba mieszkańców, utrudniająca identyfikację i analizę zjawisk społecznych oraz ograniczająca potencjał demograficzny obszaru.	Obecność infrastruktury sportowej – boiska klubu LKS Naprzód Sobolów – stanowiącej lokalne miejsce aktywności fizycznej i integracji mieszkańców.
Stosunkowo wysoki udział osób starszych w strukturze ludności.	Możliwość rozwoju funkcji rekreacyjnych i integracyjnych w oparciu o istniejącą infrastrukturę sportową.
Incydentalne zakłócenia ładu i porządku publicznego w przestrzeni ogólnodostępnej.	Atrakcyjne walory przyrodnicze wynikające z położenia w obszarze chronionego krajobrazu.
Ograniczona oferta miejsc i form spędzania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży.	Potencjał rozwoju przestrzeni rekreacyjnych i społecznych służących mieszkańcom okolicznych miejscowości.
Bardzo niski poziom rozwoju infrastruktury technicznej (brak wodociągu i kanalizacji).	Możliwość stopniowej modernizacji infrastruktury technicznej w ramach działań rozwojowych gminy.
Wysoki udział budynków wyposażonych w nieekologiczne źródła ciepła, powodujący emisję zanieczyszczeń do powietrza.	Potencjał do realizacji działań modernizacyjnych w zakresie efektywności energetycznej i ograniczania niskiej emisji.
Położenie na terenach szczególnego zagrożenia powodzią i podtopieniami, znacząco ograniczające możliwości zagospodarowania przestrzeni.	Walory krajobrazowe i środowiskowe sprzyjające rozwojowi funkcji rekreacyjnych o niskiej presji inwestycyjnej.
Brak aktywnych podmiotów gospodarczych w obszarze.	Możliwość wykorzystania przestrzeni do organizacji wydarzeń sportowych i społecznych integrujących mieszkańców gminy.

PODOBSZAR 3 – ŁAPANÓW PÓŁNOC

Rysunek 3. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Łapanów Północ

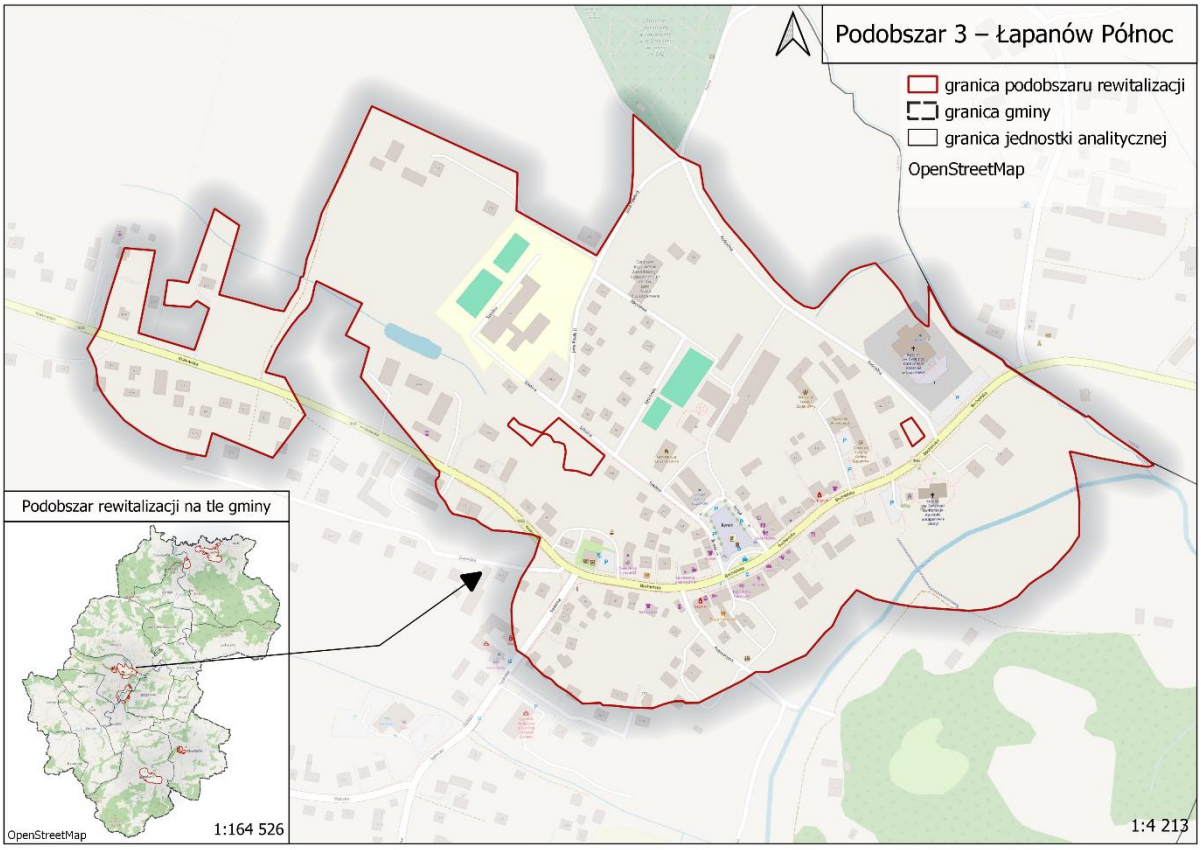

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

SFERA SPOŁECZNA

Podobszar rewitalizacji Łapanów Północ jest największym obszarem rewitalizacji w gminie pod względem liczby mieszkańców. W 2024 roku zamieszkiwały go 292 osoby, co stanowiło około 60% populacji całego obszaru rewitalizacji oraz 3,5% mieszkańców gminy Łapanów. Pomimo stosunkowo dużej koncentracji ludności obszar ten nie charakteryzuje się wyraźną kumulacją klasycznych problemów ubóstwa czy trwałego wykluczenia społecznego. Widoczne są jednak procesy demograficzne i społeczne, które w dłuższej perspektywie mogą wpływać na pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Jednym z najważniejszych wyzwań jest postępujący spadek liczby mieszkańców oraz starzenie się lokalnej społeczności. W latach 2019–2024 liczba ludności podobszaru zmniejszyła się o 8,46%, podczas gdy w całej gminie spadek wyniósł 2,01%. Udział osób powyżej 60. roku życia wynosi 23,97%, co jest wartością wyższą niż średnia dla całej gminy (19,74%). Niekorzystne tendencje demograficzne pogłębia również ujemne saldo ruchu naturalnego (-23,97 na 1000 mieszkańców), które potwierdza utrwalanie się procesu zmniejszania liczby mieszkańców.

Zmiany demograficzne są w dużej mierze powiązane z odpływem młodszych mieszkańców, którzy podejmują pracę i osiedlają się poza gminą, przede wszystkim w większych ośrodkach miejskich. W rezultacie w strukturze społecznej podobszaru rośnie udział osób starszych, a jednocześnie osłabieniu ulegają lokalne więzi rodzinne i sąsiedzkie, które dotychczas odgrywały ważną rolę w codziennym systemie wsparcia mieszkańców.

Starzenie się społeczności lokalnej zwiększa ryzyko samotności i izolacji społecznej osób starszych, szczególnie w sytuacji, gdy młodsze pokolenia wyprowadzają się z gminy lub pracują poza miejscem zamieszkania. W konsekwencji rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu oraz działania integrujące seniorów.

Na terenie gminy funkcjonuje system wsparcia dla osób wymagających opieki dziennej – część mieszkańców kierowana jest do Środowiskowych Domów Samopomocy, z których korzystają przede wszystkim osoby w wieku poprodukcyjnym oraz osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wraz z pogłębianiem się procesu starzenia się społeczności lokalnej skala tych potrzeb może w kolejnych latach wzrastać.

W podobszarze Łapanów Północ znaczna część mieszkańców pozostaje aktywna zawodowo, a bezrobocie ma niewielką skalę – odsetek osób bezrobotnych wynosi 0,68%, co jest wartością zbliżoną do średniej dla całej gminy (0,72%). Jednocześnie wiele osób dojeżdża do pracy do większych ośrodków, przede wszystkim do Wieliczki oraz Krakowa. Wynika to z ograniczonej liczby miejsc pracy dostępnych na terenie gminy, zwłaszcza takich, które odpowiadałyby kwalifikacjom i oczekiwaniom mieszkańców. Lokalny rynek pracy pozostaje stosunkowo niewielki i oferuje ograniczoną liczbę większych miejsc zatrudnienia, dlatego aktywność zawodowa mieszkańców w znacznym stopniu opiera się na rynku pracy poza gminą.

Na lokalną sytuację społeczno-gospodarczą wpływa również ograniczony poziom inwestycji, który w dużej mierze wynika z ryzyka powodziowego występującego na części terenów miejscowości. Okresowe zagrożenie zalaniem ogranicza zainteresowanie inwestorów zarówno w zakresie budownictwa mieszkaniowego, jak i przedsięwzięć gospodarczych czy turystycznych.

Skala korzystania z pomocy społecznej w podobszarze pozostaje relatywnie niewielka. Z pomocy społecznej korzysta 0,34% mieszkańców, podczas gdy średnio w gminie jest to 1,33%. Wśród osób objętych wsparciem zauważalny jest jednak wysoki udział osób starszych, co oznacza, że potrzeby pomocy społecznej koncentrują się głównie wokół problemów związanych ze starzeniem się społeczności lokalnej. Wskaźnik liczby seniorów korzystających z pomocy społecznej wynosi 1,43 osoby na 100 mieszkańców powyżej 60. roku życia, co potwierdza rosnące znaczenie działań wspierających osoby starsze.

Ważnym obszarem wyzwań społecznych pozostaje sytuacja dzieci i młodzieży. Dane dotyczące funkcjonowania systemu edukacji wskazują na stosunkowo wysoką liczbę zdarzeń problemowych w szkołach – 14,29 na 100 uczniów przy średniej dla całej gminy wynoszącej 7,21. Jednocześnie 7,14 uczniów na 100 przejawia trudności wychowawcze. Na uwagę zasługuje także wysoki udział uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (17,86%), znacząco przekraczający średnią gminną wynoszącą 7,91%. Dane te świadczą o zwiększonym zapotrzebowaniu na wsparcie wychowawcze, pedagogiczne i psychologiczne w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty (74,68 pkt) pozostają zbliżone do średniej gminnej, co sugeruje, że obserwowane trudności mają przede wszystkim charakter wychowawczy i rozwojowy, a nie bezpośrednio edukacyjny. Wskazuje to na potrzebę wzmacniania działań profilaktycznych oraz rozwijania oferty aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, która wspierałaby ich rozwój społeczny i emocjonalny.

Z rozmów z przedstawicielami instytucji lokalnych wynika, że zmienia się charakter problemów rówieśniczych wśród młodych mieszkańców. Coraz częściej konflikty i napięcia między młodzieżą przenoszą się do przestrzeni cyfrowej, w szczególności do mediów społecznościowych oraz zamkniętych grup internetowych. Zjawisko cyberprzemocy, polegające na nękaniu, wykluczaniu lub ośmieszaniu rówieśników w Internecie, jest trudniejsze do identyfikacji przez dorosłych, a jednocześnie może negatywnie wpływać na kondycję psychiczną młodych osób oraz ich relacje społeczne.

Istotnym wyzwaniem pozostaje również ograniczona oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży. Na terenie podobszaru brakuje przestrzeni dedykowanych młodym mieszkańcom, które umożliwiałyby zarówno aktywność fizyczną, jak i swobodne spotkania rówieśnicze. W rezultacie młodzież często gromadzi się w przestrzeni publicznej – m.in. w rejonie rynku, parkingów czy punktów handlowych – co bywa źródłem konfliktów społecznych oraz skarg mieszkańców.

W wywiadach zwracano również uwagę na ograniczoną dostępność specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży. W przypadku potrzeby konsultacji ze specjalistą – zwłaszcza psychiatrą dziecięcym – czas oczekiwania na wizytę w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia jest bardzo długi i może sięgać wielu miesięcy. W praktyce utrudnia to szybką diagnozę problemów emocjonalnych, rozwojowych czy edukacyjnych oraz opóźnia podjęcie odpowiednich form wsparcia.

Z przeprowadzonych wywiadów wynika także, że w części rodzin obserwuje się osłabienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych. Przedstawiciele instytucji lokalnych podkreślają, że niektórzy młodzi rodzice napotykają trudności w pełnieniu ról rodzicielskich, co może wynikać m.in. z ograniczonego doświadczenia życiowego, braku odpowiedniego przygotowania do wychowywania dzieci lub zmieniających się wzorców funkcjonowania współczesnych rodzin.

W przestrzeni publicznej pojawiają się również problemy związane z zakłócaniem ładu i porządku, szczególnie w rejonie punktów handlowych prowadzących sprzedaż alkoholu. W miejscach tych dochodzi do spotkań osób nadużywających alkoholu, co skutkuje głośnym zachowaniem, zaśmiecaniem przestrzeni oraz pogorszeniem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Zjawiska te są szczególnie widoczne w Łapanowie jako lokalnym centrum usługowym gminy.

Ważnym zagadnieniem pozostaje także bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Koncentracja zdarzeń niebezpiecznych związana jest przede wszystkim z przebiegiem drogi wojewódzkiej nr 966, która stanowi główną oś komunikacyjną przebiegającą przez Łapanów. Droga ta obsługuje zarówno ruch tranzytowy, jak i lokalny, co powoduje duże natężenie ruchu pojazdów.

Najczęstsze zdarzenia drogowe występują w rejonie skrzyżowań oraz w miejscach włączania się pojazdów do ruchu na drodze wojewódzkiej. Problemem pozostaje również kolizja ruchu pieszego i kołowego, szczególnie w miejscach o dużym natężeniu ruchu. Mieszanie się ruchu pieszego i samochodowego przy intensywnym ruchu pojazdów zwiększa ryzyko zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu użytkowników drogi.

Zwracano również uwagę na kolizje drogowe w rejonie punktów handlowych, gdzie dochodzi do drobnych stłuczek związanych z manewrami parkowania i wyjazdu z parkingów.

W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wskazywana jest potrzeba lepszego oznakowania oraz doświetlenia przejść dla pieszych, szczególnie w rejonie centrum Łapanowa. Wprowadzenie całodobowego oświetlenia przejść oraz dodatkowej sygnalizacji nad przejściami mogłoby znacząco poprawić widoczność pieszych i zwiększyć bezpieczeństwo zarówno pieszych, jak i kierowców.

Podobszar Łapanów Północ, pełniący funkcję lokalnego centrum usługowego i społecznego gminy, nie charakteryzuje się koncentracją klasycznych problemów ubóstwa czy trwałego wykluczenia społecznego. Widoczne są jednak procesy demograficzne i społeczne, które w dłuższej perspektywie mogą wpływać na jakość życia mieszkańców, w szczególności starzenie się społeczności lokalnej, odpływ młodszych mieszkańców oraz rosnące potrzeby wsparcia osób starszych. Jednocześnie występują wyzwania związane z sytuacją dzieci i młodzieży, ograniczoną ofertą spędzania czasu wolnego oraz problemami bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i ruchu drogowym. Z uwagi na funkcję centrum miejscowości działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu funkcji społecznych i integracyjnych obszaru, poprawie bezpieczeństwa oraz rozwijaniu oferty aktywności dla różnych grup mieszkańców.

Sfera Gospodarcza, Środowiskowa, Techniczna oraz Przestrzenno-Funkcjonalna

Podobszar Łapanów Północ zajmuje powierzchnię 0,25 km^2, co stanowi około 18% obszaru rewitalizacji oraz 0,3% powierzchni gminy Łapanów. Obszar ten pełni funkcję centrum życia społecznego i publicznego zarówno dla miejscowości Łapanów, jak i dla całej gminy. Zlokalizowane są tu kluczowe instytucje publiczne, takie jak Urząd Gminy, szkoła podstawowa, jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, Centrum Kultury oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. św. Jana Pawła II. W podobszarze koncentruje się również znaczna część usług oraz prywatnych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy.

Na terenie miejscowości Łapanów znajdują się obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa małopolskiego oraz stanowiska archeologiczne. Zasoby te stanowią istotne uwarunkowanie dla planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza inwestycji prowadzonych przy obiektach zabytkowych, w ich otoczeniu lub wymagających ingerencji w grunt.

RODZAJ ZASOBU	LOKALIZACJA / OZNACZENIE	ZAKRES / CHARAKTER OCHRONY	ZNACZENIE DLA GPR
KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. ŚW. BARTŁOMIEJA APOSTOŁA	Łapanów, ul. Bocheńska, dz. nr 277	budynek kościoła wraz z otoczeniem w obrębie ogrodzenia przykościelnego	ważny element historycznej struktury i tożsamości miejscowości; działania w sąsiedztwie wymagają uwzględnienia ochrony konserwatorskiej

DZWONNICA PRZY KOŚCIELE PARAFIALNYM PW. ŚW. BARTŁOMIEJA APOSTOŁA	Łapanów, przy kościele parafialnym	obiekt wpisany do rejestru zabytków jako element zespołu sakralnego	wymaga zachowania powiązań przestrzennych i ekspozycji zespołu
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	AZP 106-60 i 106-59	ślady osadnictwa datowane m.in. na neolit, epokę kamienia i okres wpływów rzymskich; część stanowisk nieczytelna lub o nieustalonym zasięgu	inwestycje związane z pracami ziemnymi wymagają uwzględnienia ochrony archeologicznej oraz przepisów odrębnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023 – 2026

Dodatkowo, analizując zabytki miejscowości, należy uwzględniać także obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łapanów oraz w Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023-2026. Wszelkie działania przy obiektach zabytkowych, w ich otoczeniu oraz na terenach stanowisk archeologicznych powinny uwzględniać przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków, w tym wymóg uzyskania właściwych uzgodnień i pozwoleń konserwatorskich.

Podobszar Łapanów Północ wyróżnia się relatywnie wysoką liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych (8,90 na 100 mieszkańców), przekraczającą średnią dla całej gminy. Jednocześnie obserwowany jest najwyższy udział zawieszonych działalności gospodarczych (7,14%) oraz wysoki poziom wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych (5,14 na 100 mieszkańców). Oznacza to, że mimo stosunkowo dużej liczby funkcjonujących firm część z nich nie utrzymuje stabilnej działalności, co może świadczyć o trudnych warunkach prowadzenia działalności gospodarczej lub ograniczonej trwałości lokalnej przedsiębiorczości. W efekcie lokalna struktura gospodarcza charakteryzuje się stosunkowo niską stabilnością.

Jednym z istotnych wyzwań dotyczących jakości przestrzeni publicznych jest niedobór miejsc umożliwiających spędzanie czasu wolnego przez różne grupy mieszkańców. Szczególnie widoczny jest brak przestrzeni dedykowanych młodzieży. Większość istniejących placów zabaw przeznaczona jest dla młodszych dzieci, co sprawia, że młodzi mieszkańcy korzystają z przestrzeni, które nie są dostosowane do ich potrzeb. W rezultacie młodzież często gromadzi się w miejscach publicznych, gdzie jej obecność bywa postrzegana jako uciążliwa dla innych użytkowników przestrzeni, co sprzyja powstawaniu napięć społecznych.

W centrum miejscowości, zwłaszcza w rejonie rynku, zauważalny jest również niedobór przestrzeni sprzyjających spędzaniu czasu wolnego przez osoby dorosłe. Brakuje niewielkich miejsc rekreacyjnych, ogródków kawiarnianych czy innych elementów infrastruktury, które sprzyjałyby integracji społecznej oraz ożywieniu przestrzeni publicznej.

Rysunek 4. Poglądowa mapa zagrożeń powodziowych w podobszarze rewitalizacji Łapanów Północ

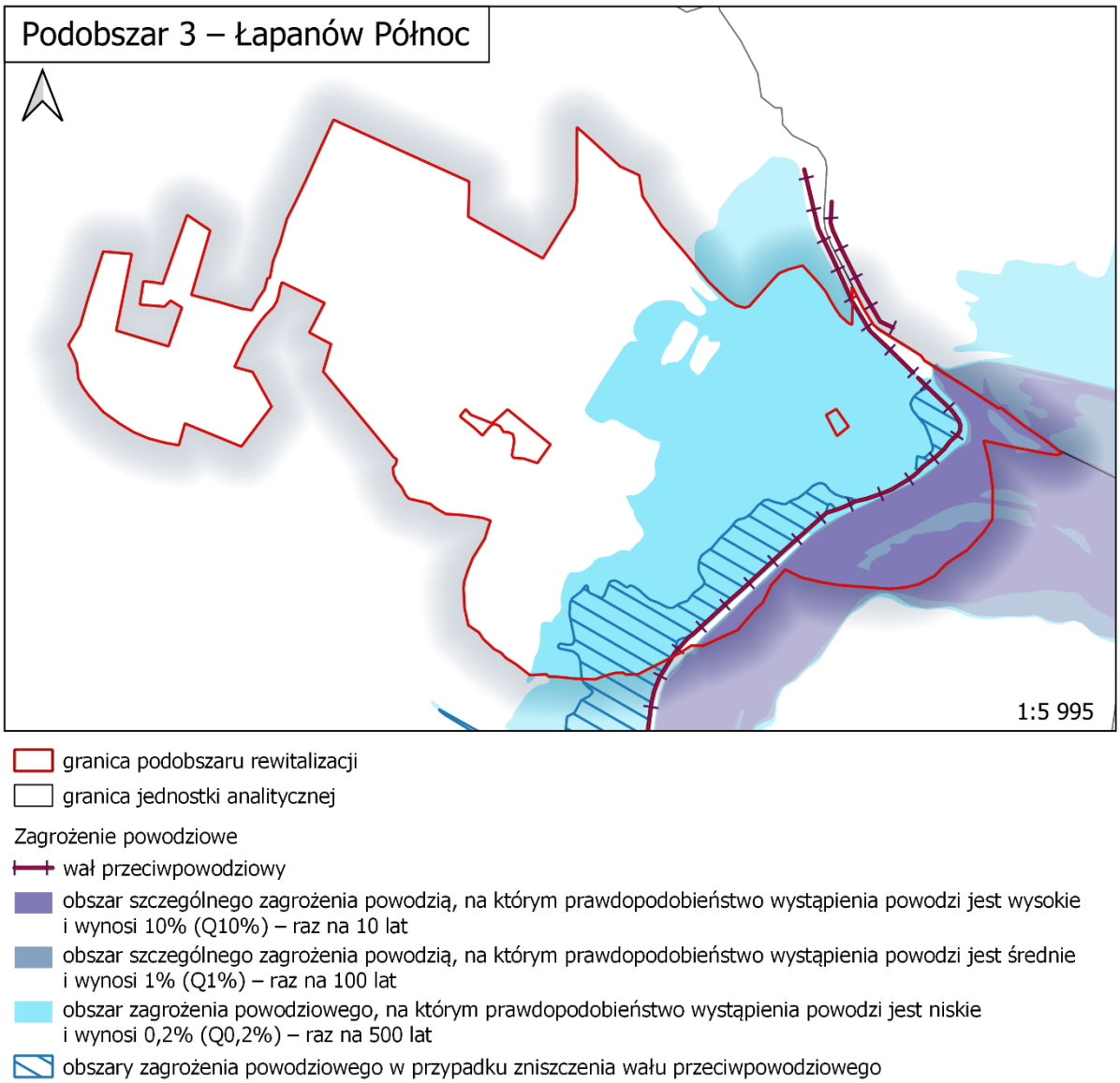

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Hydroportal

Istotnym uwarunkowaniem rozwojowym Podobszaru jest jego częściowe położenie w strefie zagrożenia powodziowego. Podobszar w części wschodniej położony jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Stradomka, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz na którym także prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Dodatkowo obszry szczególnego zagrożenia powdzią obejmują tu tereny pomiędzy brzegami rzeki Stradomki i cieku Dopływ do Kobylca a wałami przeciwpowodziowymi. Ponadto występują tu obszary zagrożenia powodzią od rzeki Stradomka na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%) oraz obszar zagrożenia zalaniem w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego rzeki Stradomka (wyznaczone dla przepływu o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%). Na omawianym Podobszarze rewitalizacji występują więc także obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowiące międzywale (tj. obszary, o

których mowa w art. 16 pkt 34 lit. c ustawy z dn. 20 lipca 2017 r. Prawa Wodne). Obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują tereny pomiędzy brzegiem rzeki Stradomka i cieku Dopływ do Kobylca, a wałem przeciwpowodziowym. Wymienione uwarunkowania znacząco ograniczają lub wręcz uniemożliwiają możliwości inwestycyjne oraz rozwój funkcji mieszkaniowych i gospodarczych w części Podobszaru rewitalizacji, co uzasadnia potrzebę podejmowania działań zwiększających odporność obszaru na zagrożenia środowiskowe.

Analiza danych przestrzennych Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) prowadzonego przez PIG-PIB wskazuje, że w południowo-wschodniej części podobszaru Łapanów Północ występuje niewielki fragment nieaktywnego osuwiska. Forma ta znajduje się głównie poza granicami podobszaru, jedynie w niewielkim stopniu wkraczając na jego teren. Ze względu na brak aktywności osuwisko nie stanowi obecnie istotnego zagrożenia, jednak jego obecność powinna być uwzględniana przy planowaniu zagospodarowania terenów w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Podobszar znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu, co świadczy o obecności cennych walorów przyrodniczych wymagających odpowiedzialnego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

Podobszar Łapanów Północ charakteryzuje się także najwyższymi wartościami wskaźników zanieczyszczeń powietrza spośród analizowanych obszarów (PM10 – 21,50 $\mu g/m^3$; PM2,5 – 13,60 $\mu g/m^3$; B(a)P – 0,88 ng/m^3). Oznacza to podwyższoną presję środowiskową związaną z emisją zanieczyszczeń do powietrza, która może negatywnie wpływać na jakość życia mieszkańców oraz stan środowiska naturalnego.

Obszar wyróżnia się jednocześnie relatywnie wysokim poziomem podłączenia budynków do sieci kanalizacyjnej (69,80%), znacząco przekraczającym średnią dla całej gminy. Niski pozostaje natomiast poziom podłączenia do sieci wodociągowej (24,83%), co świadczy o nierównomiernym rozwoju infrastruktury technicznej. Na obszarze obserwowana jest również wysoka liczba awarii sieci wodociągowej (20,13 na 100 budynków), co może wskazywać na konieczność modernizacji infrastruktury wodociągowej oraz poprawy jej niezawodności.

Problemy techniczne związane z zabudową mają w podobszarze mniejszą skalę niż w części innych obszarów rewitalizacji, jednak nadal występują czynniki wymagające interwencji. Ponad 11% budynków wyposażonych jest w nieekologiczne źródła ciepła, co uzasadnia dalsze działania modernizacyjne w zakresie systemów ogrzewania. Jednocześnie niewielka liczba instalacji fotowoltaicznych świadczy o ograniczonym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii w lokalnym zasobie budowlanym.

Przeprowadzona analiza dostępności wybranych obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na podobszarze rewitalizacji wskazuje na zróżnicowany poziom dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W większości analizowanych instytucji zapewniono podstawowe rozwiązania umożliwiające dostęp do budynków, jednak w części obiektów nadal występują bariery architektoniczne utrudniające pełne korzystanie z usług publicznych. Najwyższy poziom dostępności obserwowany jest w przypadku Urzędu Gminy w Łapanowie, Szkoły Podstawowej im. św. Jana Kantego oraz Centrum Kultury w Łapanowie. W budynkach tych zapewniono dostosowane wejścia dla osób z niepełnosprawnościami oraz sanitariaty przystosowane do ich potrzeb. W obiektach tych nie funkcjonują jednak windy, co może stanowić utrudnienie w sytuacji, gdy część pomieszczeń znajduje się na wyższych kondygnacjach. Największe bariery dostępności występują w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Łapanowie, gdzie brak jest zarówno dostosowanego wejścia do budynku, jak i sanitariatów

przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Szczególną sytuację stanowi Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. św. Jana Pawła II w Łapanowie, które funkcjonuje w kilku budynkach o zróżnicowanym poziomie dostępności. Główny budynek oraz część warsztatowa i hala posiadają dostosowane wejścia do budynków, jednak nie są wyposażone w windy. Jednocześnie jedynie część obiektów – warsztaty i hala – posiada sanitariaty przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Najniższy poziom dostępności występuje w budynku dydaktycznym B, w którym brak zarówno dostosowanego wejścia, jak i odpowiednio dostosowanych sanitariatów.

Przedstawione dane pokazują, że mimo częściowego dostosowania infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami nadal występują bariery architektoniczne ograniczające pełną dostępność niektórych obiektów, w szczególności brak wind w budynkach wielokondygnacyjnych oraz niedostateczne dostosowanie sanitariatów.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że działania rewitalizacyjne w podobszarze Łapanów Północ powinny koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu funkcji społecznych i integracyjnych obszaru, który pełni rolę lokalnego centrum życia społecznego i usługowego gminy. Istotnym kierunkiem interwencji jest rozwój infrastruktury społecznej, rekreacyjnej oraz przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego przez różne grupy społeczne, w szczególności dzieci, młodzież i seniorów.

Ważnym obszarem działań jest także rozwijanie oferty wsparcia społecznego i działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym wzmacnianie działań wychowawczych, edukacyjnych oraz tworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego. W związku z postępującym procesem starzenia się mieszkańców konieczne jest również rozwijanie usług społecznych oraz inicjatyw sprzyjających aktywizacji i integracji osób starszych.

Działania rewitalizacyjne powinny obejmować także poprawę bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i ruchu drogowym, zwłaszcza w rejonie drogi wojewódzkiej nr 966 oraz w centrum miejscowości. Równolegle istotne jest podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz poprawa dostępności infrastruktury publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Ze względu na centralną funkcję podobszaru w strukturze gminy podejmowane działania mogą oddziaływać nie tylko na mieszkańców tej części miejscowości, ale również na społeczność całej gminy, wzmacniając rolę Łapanowa jako lokalnego centrum usług, aktywności społecznej i życia publicznego.

Przy podejmowanych działaniach o charakterze inwestycyjnym (ingerencja w teren Podobszaru rewitalizacji) należy mieć na uwadze uwarunkowania środowiskowe Podobszaru rewitalizacji związane przede wszystkim ze szczególnym zagrożeniem powodziowym dlatego wszelkie inwestycje muszą być uzgadniane na etapie projektowym i posiadać pozwolenia wodnoprawne.

Kluczowe problemy	Kluczowe potencjały
Postępujący spadek liczby mieszkańców oraz proces starzenia się społeczności lokalnej.	Funkcja centrum społecznego i usługowego gminy – koncentracja instytucji publicznych, usług oraz miejsc aktywności społecznej.

Odpływ młodszych mieszkańców do większych ośrodków miejskich w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia.	Obecność kluczowych instytucji publicznych i społecznych (Urząd Gminy, szkoła podstawowa, OSP, Centrum Kultury, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego). Występowanie obiektów zabytkowych stanowiących cenne kulturowo zasoby dla mieszkańców miejscowości.
Rosnące potrzeby wsparcia osób starszych oraz zwiększone ryzyko samotności i izolacji społecznej seniorów.	Relatywnie wysoka aktywność zawodowa mieszkańców oraz niewielka skala bezrobocia.
Stosunkowo wysoka liczba zdarzeń problemowych w szkołach oraz duży udział uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	Istniejąca infrastruktura edukacyjna i kulturalna stwarzająca warunki do rozwijania działań społecznych i edukacyjnych.
Ograniczona oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży oraz brak przestrzeni dedykowanych młodym mieszkańcom.	Potencjał rozwoju przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego.
Problemy bezpieczeństwa w ruchu drogowym związane z przebiegiem drogi wojewódzkiej nr 966 oraz dużym natężeniem ruchu pojazdów.	Centralne położenie miejscowości w strukturze gminy oraz dobra dostępność komunikacyjna w skali ponadlokalnej.
Zakłócenia ładu i porządku publicznego w rejonie punktów handlowych oraz miejsc spotkań w przestrzeni publicznej.	Relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości lokalnej i koncentracja działalności usługowych.
Ograniczona stabilność części lokalnych działalności gospodarczych (wysoki udział zawieszonych i wyrejestrowywanych firm).	Funkcjonowanie lokalnego rynku usług i przedsiębiorczości sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu obszaru.
Niedobór przestrzeni rekreacyjnych i miejsc integracji dla różnych grup mieszkańców.	Możliwość rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, społecznej i kulturalnej w centrum miejscowości.
Bariery architektoniczne w części obiektów publicznych oraz niewystarczająca dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.	Stopniowe dostosowywanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.
Położenie na terenach szczególnego zagrożenia powodzią znacząco ograniczające możliwości zagospodarowania przestrzeni.	Walory krajobrazowe i środowiskowe sprzyjające rozwojowi funkcji rekreacyjnych o niskiej presji inwestycyjnej.
Podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza oraz obecność nieekologicznych źródeł ciepła w części budynków.	Możliwość realizacji działań modernizacyjnych i proekologicznych w zakresie efektywności energetycznej budynków.

PODOBSZAR 4 – ŁAPANÓW POŁUDNIE, BRZEZOWA

Rysunek 5. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Łapanów Południe, Brzezowa

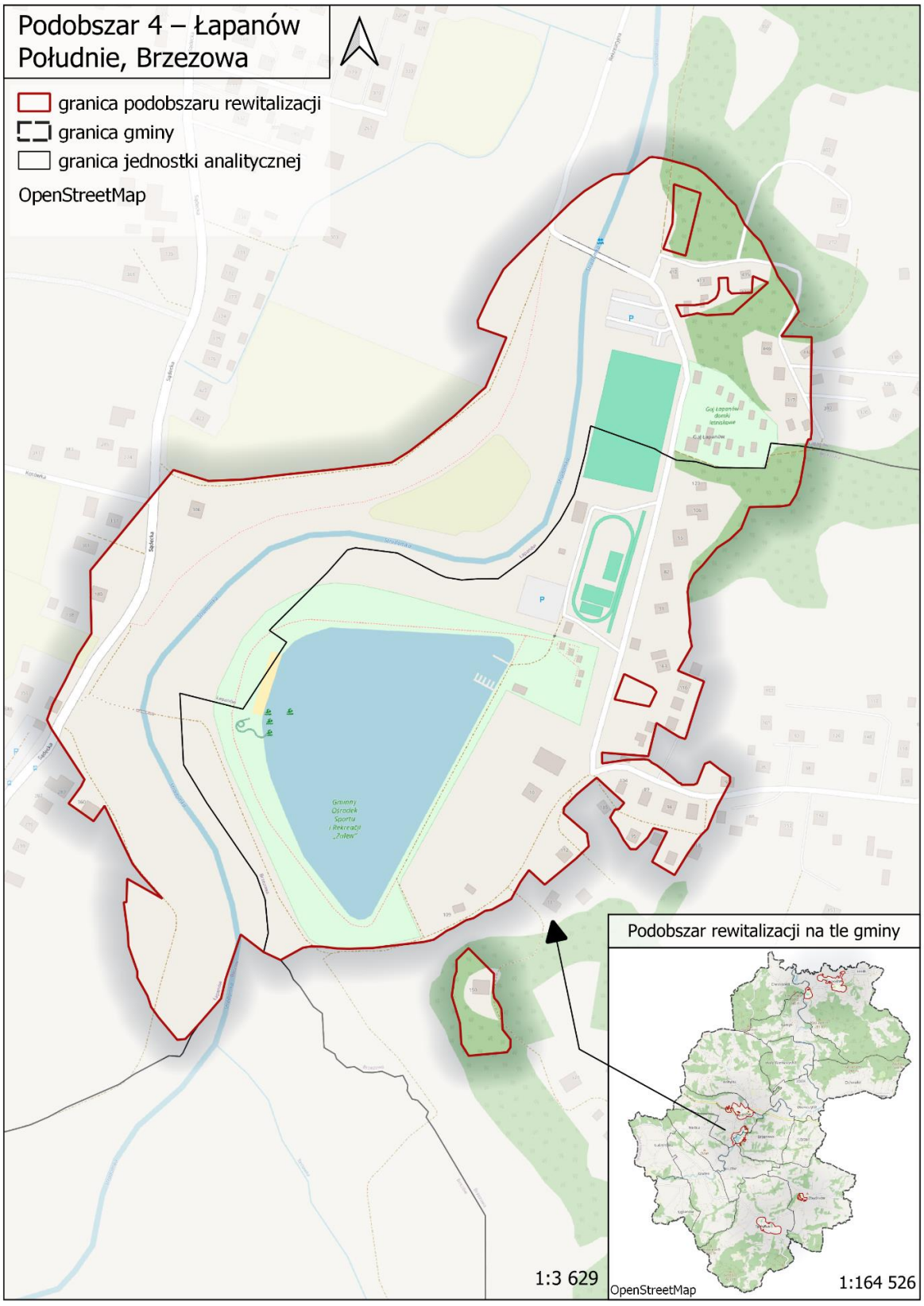

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

Sfera społeczna

W 2024 roku w podobszarze rewitalizacji Łapanów Południe, Brzezowa mieszkały 24 osoby, co stanowiło około 6% mieszkańców całego obszaru rewitalizacji oraz 0,4% populacji gminy Łapanów. Podobszar obejmuje fragmenty dwóch sołectw – Łapanowa oraz Brzezowej.

Niewielka liczba mieszkańców oraz ograniczenia wynikające z tajemnicy statystycznej istotnie utrudniają prowadzenie pogłębionej analizy zjawisk społecznych na podstawie danych liczbowych. W związku z tym charakterystyka uwarunkowań społecznych tego obszaru opiera się w większym stopniu na informacjach jakościowych, obserwacjach dotyczących sposobu użytkowania przestrzeni oraz analizie funkcji pełnionych przez znajdującą się tu infrastrukturę rekreacyjną.

Dostępne dane demograficzne wskazują na niekorzystne tendencje. W latach 2019–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 11,11%, a jednocześnie odnotowano ujemne wartości zarówno salda ruchu naturalnego (-41,67), jak i salda migracji (-41,67). Przy tak niewielkiej liczebności populacji nawet pojedyncze zdarzenia demograficzne mogą w istotny sposób wpływać na wartości wskaźników, jednak obserwowane dane potwierdzają tendencję depopulacyjną wynikającą zarówno z przewagi zgonów nad urodzeniami, jak i z odpływu części mieszkańców.

W dłuższej perspektywie procesy te mogą prowadzić do dalszego osłabienia potencjału demograficznego obszaru, zmniejszenia liczby osób w wieku produkcyjnym oraz wzrostu udziału osób starszych w strukturze ludności. Zjawiska te stanowią istotne uwarunkowanie dla planowania działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie funkcji społecznych i rekreacyjnych obszaru oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Charakter przestrzenny podobszaru – w tym jego oddalenie od większych skupisk zabudowy mieszkaniowej – sprzyja pojawianiu się incydentalnych naruszeń ładu i porządku publicznego. Przestrzeń ta bywa postrzegana jako miejsce, w którym tego typu zachowania są mniej uciążliwe dla mieszkańców, co sprzyja gromadzeniu się osób oraz podejmowaniu nieformalnych aktywności. Zdarzenia te mają najczęściej charakter pojedynczych wykroczeń, takich jak głośne zachowanie, używanie wulgaryzmów, zaśmiecanie przestrzeni publicznej czy sporadyczne spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. Incydenty pojawiają się przede wszystkim w okresach zwiększonego wykorzystania terenów rekreacyjnych nad zalewem, czyli w sezonie letnim, kiedy wzrasta liczba osób korzystających z tej przestrzeni.

Ze względu na niewielką liczbę mieszkańców oraz ograniczenia wynikające z tajemnicy statystycznej szczegółowa ocena skali problemów społecznych jest utrudniona. Dostępne dane nie wskazują jednak na wyraźną koncentrację zjawisk takich jak bezrobocie czy ubóstwo.

Sfera gospodarcza, środowiskowa, techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna

Podobszar rewitalizacji Łapanów Południe, Brzezowa zajmuje powierzchnię 0,23 km^2, co stanowi około 21% obszaru rewitalizacji oraz 0,3% powierzchni gminy Łapanów. Położony jest na granicy dwóch sołectw – Łapanowa oraz Brzezowej. Znaczną część jego powierzchni zajmuje teren rekreacyjny nad zalewem – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji „Zalew", który pełni ważną funkcję wypoczynkową i rekreacyjną dla mieszkańców gminy.

W rejonie kąpieliska oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej nad zalewem widoczny jest niedostateczny poziom zagospodarowania przestrzeni towarzyszącej funkcjom rekreacyjnym. Zauważalny jest również brak oferty gastronomicznej. Wskazywana jest potrzeba uporządkowania i lepszego zagospodarowania terenów wokół zalewu, w tym wyznaczenia miejsc umożliwiających funkcjonowanie sezonowych punktów gastronomicznych, takich jak food trucki czy niewielkie punkty sprzedaży. Rozwój tego typu usług, połączony z poprawą estetyki i organizacji przestrzeni, mógłby przyczynić się do ożywienia gospodarczego tej części miejscowości oraz zwiększenia atrakcyjności terenów rekreacyjnych dla mieszkańców i odwiedzających.

Na terenie podobszaru nie funkcjonują inne instytucje publiczne ani obiekty usług publicznych. Jedynym obiektem o charakterze publicznym są toalety zlokalizowane przy terenie rekreacyjnym nad zalewem. Obiekt ten nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – brak zarówno odpowiednio przystosowanego wejścia, jak i sanitariatów dostępnych dla osób o ograniczonej mobilności.

Sytuacja ta świadczy o niewystarczającym poziomie dostępności infrastruktury rekreacyjnej, co ogranicza możliwość korzystania z tej przestrzeni przez część mieszkańców oraz użytkowników zalewu. Jednocześnie podkreśla potrzebę modernizacji i dostosowania infrastruktury towarzyszącej funkcjom rekreacyjnym do zasad dostępności dla wszystkich użytkowników.

Opisane uwarunkowania pokazują, że pomimo istotnego potencjału rekreacyjnego związanego z funkcjonowaniem zalewu obszar wymaga uporządkowania przestrzeni, rozwoju infrastruktury towarzyszącej oraz poprawy dostępności, tak aby mógł w pełni pełnić rolę lokalnego miejsca integracji społecznej i aktywnego wypoczynku mieszkańców.

Istotnym ograniczeniem w wykorzystaniu potencjału rozwojowego podobszaru jest jego słaba dostępność komunikacyjna, zwłaszcza od strony centrum Łapanowa. Do obszaru prowadzi w praktyce jedna droga o lokalnym charakterze, a dodatkową barierę przestrzenną stanowi przepływająca w tym rejonie rzeka. Uwarunkowania te ograniczają dostępność terenów rekreacyjnych nad zalewem oraz utrudniają ich pełniejsze wykorzystanie jako miejsca wypoczynku i integracji społecznej mieszkańców. Poprawa dostępności komunikacyjnej oraz lepsze powiązanie obszaru z centrum miejscowości stanowią ważny kierunek działań umożliwiających wzmocnienie funkcji rekreacyjnych i społecznych tego miejsca.

W analizowanym podobszarze nie odnotowano aktywnych podmiotów gospodarczych. Sytuacja ta świadczy o bardzo niskim poziomie lokalnej aktywności gospodarczej oraz ograniczonych możliwościach rozwoju przedsiębiorczości. Może to przekładać się na niewielką dostępność miejsc pracy w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania, a w dłuższej perspektywie sprzyjać utrwalaniu się słabszej kondycji społeczno-gospodarczej obszaru.

Na terenie podobszaru brakuje również rozwiniętej oferty usługowej, która mogłaby uzupełniać i wzmacniać funkcje rekreacyjne związane z zagospodarowaniem terenów nad zalewem. Ograniczona liczba punktów usługowych oraz brak infrastruktury towarzyszącej powodują, że potencjał rekreacyjny tego miejsca nie jest w pełni wykorzystywany.

Rysunek 6. Poglądowa mapa zagrożeń powodziowych w podobszarze rewitalizacji Łapanów Południe, Brzezowa

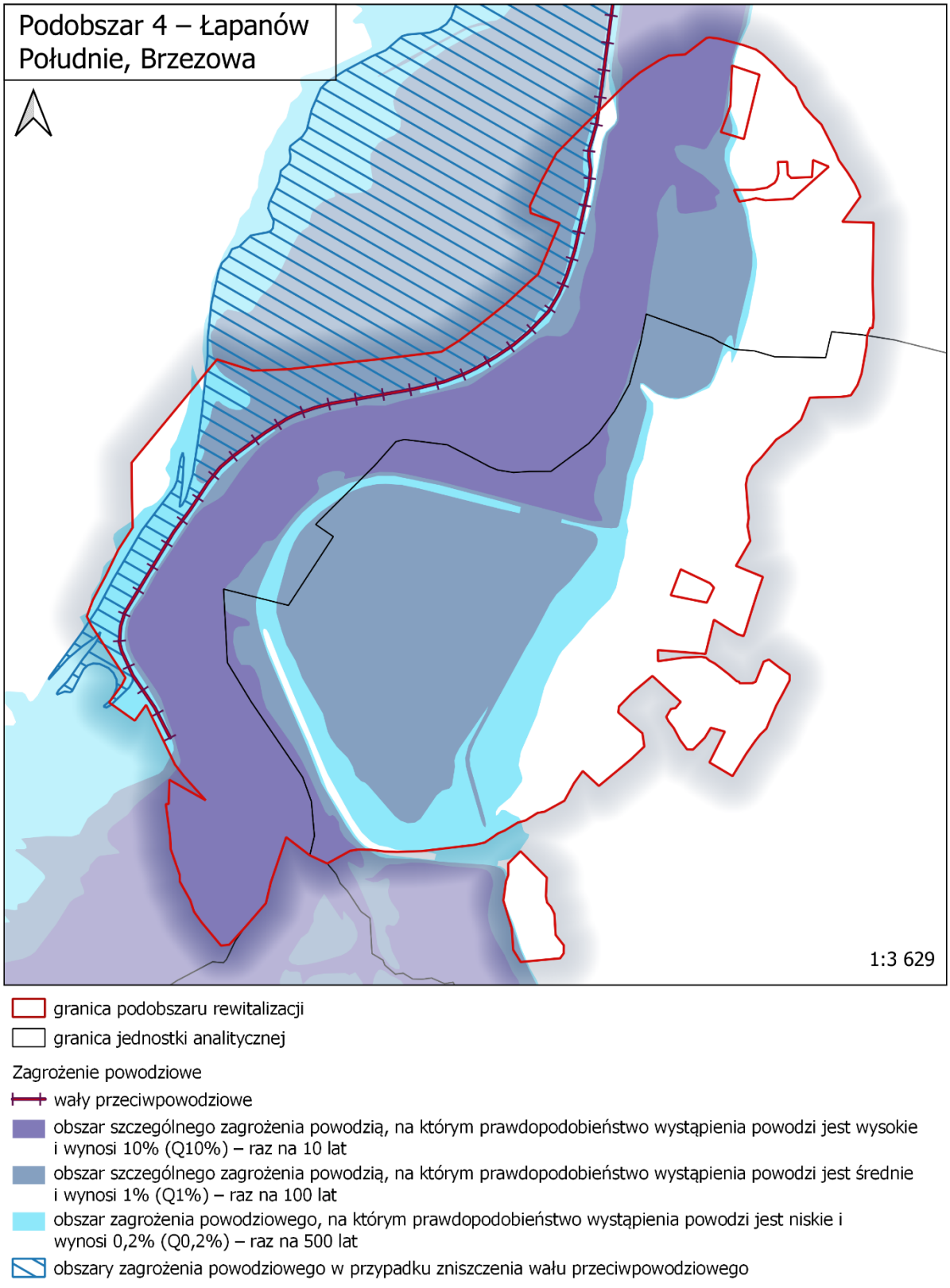

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Hydroportal

Kolejnym bardzo istotnym czynnikiem ograniczającym możliwości rozwoju Podobszaru rewitalizacji jest jego położenie m.in. w strefie szczególnego zagrożenia powodziowego, zarówno w scenariuszu powodzi o wysokim stopniu zagrożenia powodziowego - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 10 lat (Q10%), jak również średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi czyli raz na 100 lat (Q1%). W części zachodniej Podobszar położony jest bowiem na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Stradomki, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% oraz średnie i wynosi 1%. Dodatkowo obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje tu tereny pomiędzy brzegiem rzeki Stradomka a wałem przeciwpowodziowym – międzywale – czyli obszar szczególnego zagrożenia powodzią (o których mowa w art. 16 pkt 34 lit. c ustawy z dn. 20 lipca 2017 r. Prawa Wodne). Ponadto na terenie Podobszaru występuje obszar zagrożony zalaniem w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego rzeki Stradomka oraz teren gdzie wystąpienie powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%). Wymienione uwarunkowania znacząco ograniczają lub wręcz uniemożliwiają możliwości inwestycyjne oraz rozwój funkcji mieszkaniowych i gospodarczych w części Podobszaru rewitalizacji. Uwarunkowania te mogą wpływać na bezpieczeństwo użytkowania terenów oraz wymagają zachowania szczególnej ostrożności w procesie planowania przestrzennego i realizacji nowych inwestycji.

Na podstawie informacji SOPO wynika, że w północnej części podobszaru zlokalizowane są dwa nieaktywne osuwiska. Chociaż zarejestrowane osuwiska nie wykazują obecnie aktywności, ich występowanie wskazuje na predyspozycje geologiczne i geomorfologiczne terenu do rozwoju ruchów masowych. Ponadto w północno-wschodniej części podobszaru wskazano teren zagrożony ruchami masowymi, co wskazuje na konieczność uwzględnienia uwarunkowań geologicznych przy planowaniu inwestycji i zagospodarowania przestrzennego.

Podobszar znajduje się jednocześnie w granicach obszaru chronionego krajobrazu oraz obszaru Natura 2000, co świadczy o obecności szczególnie cennych zasobów przyrodniczych. Uwarunkowania te podkreślają wysoką wartość środowiskową tej części gminy, a jednocześnie wiążą się z koniecznością uwzględniania ograniczeń wynikających z przepisów dotyczących ochrony przyrody.

Podobszar Łapanów Południe, Brzezowa charakteryzuje się podwyższonym poziomem zanieczyszczeń powietrza, z wartościami wskaźników identycznymi jak w podobszarze Łapanów Północ (PM10 – 21,50 $\mu g/m^3$; PM2,5 – 13,60 $\mu g/m^3$; B(a)P – 0,88 ng/m^3). Oznacza to relatywnie większą presję środowiskową w zakresie jakości powietrza w porównaniu z innymi częściami obszaru rewitalizacji.

Analiza infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wskazuje na istotne ograniczenia w jej rozwoju na analizowanym obszarze. Nie odnotowano tu budynków podłączonych do sieci wodociągowej, co oznacza konieczność korzystania przez mieszkańców z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w wodę. Jednocześnie udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wynosi jedynie 7,69%, co potwierdza bardzo ograniczony zasięg infrastruktury sanitarnej.

Przedstawione dane pokazują, że poziom rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w podobszarze pozostaje niewystarczający, co wpływa na warunki życia mieszkańców oraz wskazuje na potrzebę działań inwestycyjnych ukierunkowanych na poprawę dostępności i jakości infrastruktury technicznej.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że działania rewitalizacyjne w podobszarze Łapanów Południe, Brzezowa powinny koncentrować się przede wszystkim na pełniejszym wykorzystaniu potencjału rekreacyjnego terenów nad zalewem oraz uporządkowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni publicznej w jego otoczeniu. Istotnym kierunkiem interwencji jest rozwój infrastruktury rekreacyjnej i usługowej towarzyszącej funkcjom wypoczynkowym, w tym tworzenie miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności fizycznej oraz spędzaniu czasu wolnego przez mieszkańców i odwiedzających.

Ważnym elementem działań powinna być również poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru oraz lepsze powiązanie terenów rekreacyjnych z centrum Łapanowa, co umożliwi szersze wykorzystanie ich potencjału społecznego i gospodarczego. Równocześnie działania rewitalizacyjne powinny obejmować podnoszenie standardu infrastruktury technicznej oraz dostosowanie przestrzeni rekreacyjnej do potrzeb różnych grup użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i usługowej, może przyczynić się do wzmocnienia roli tego miejsca jako ważnego centrum aktywności społecznej i wypoczynku w skali całej gminy.

Przy wszelkich pracach modernizacyjnych należy mieć na uwadze uwarunkowania środowiskowe Podobszaru rewitalizacji związane z zagrożeniami powodziowymi dlatego wszelkie inwestycje muszą być uzgadniane na etapie projektowym i posiadać pozwolenia wodnoprawne.

Kluczowe problemy	Kluczowe potencjały
Postępujące procesy depopulacyjne oraz bardzo niewielka liczba mieszkańców, ograniczające potencjał demograficzny obszaru.	Obecność zalewu i infrastruktury rekreacyjnej – Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji „Zalew", który stanowi jedno z najważniejszych miejsc wypoczynku w gminie.
Bardzo ograniczona możliwość diagnozowania zjawisk społecznych ze względu na niewielką liczebność populacji oraz ograniczenia wynikające z tajemnicy statystycznej.	Potencjał rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych i usługowych związanych z terenami nad zalewem.
Incydentalne zakłócenia ładu i porządku publicznego w rejonie terenów rekreacyjnych, szczególnie w okresie letnim.	Możliwość rozwoju oferty gastronomicznej i usług towarzyszących rekreacji (np. sezonowe punkty gastronomiczne).
Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni rekreacyjnej oraz brak infrastruktury towarzyszącej funkcjom wypoczynkowym.	Atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze wynikające z położenia w obszarze chronionego krajobrazu i obszarze Natura 2000.
Niska dostępność komunikacyjna terenów rekreacyjnych oraz słabe powiązanie z centrum Łapanowa.	Możliwość przekształcenia obszaru w ważne miejsce integracji społecznej i aktywnego wypoczynku mieszkańców gminy.
Bardzo niski poziom aktywności gospodarczej oraz brak rozwiniętej oferty usługowej.	Duża rozpoznawalność zalewu jako miejsca wypoczynku mieszkańców gminy.

Niski poziom rozwoju infrastruktury technicznej (brak wodociągu, niski poziom kanalizacji).	Możliwość uporządkowania i zagospodarowania przestrzeni rekreacyjnej w ramach działań rewitalizacyjnych.
Położenie na terenach szczególnego zagrożenia powodzią znacząco ograniczające możliwości zagospodarowania przestrzeni.	Walory krajobrazowe i środowiskowe sprzyjające rozwojowi funkcji rekreacyjnych o niskiej presji inwestycyjnej.
Niedostateczna dostępność infrastruktury rekreacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami.	Potencjał do rozwoju infrastruktury rekreacyjnej dostępnej dla różnych grup użytkowników.

PODOBSZAR 5 – TARNAWA

Rysunek 7. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Tarnawa

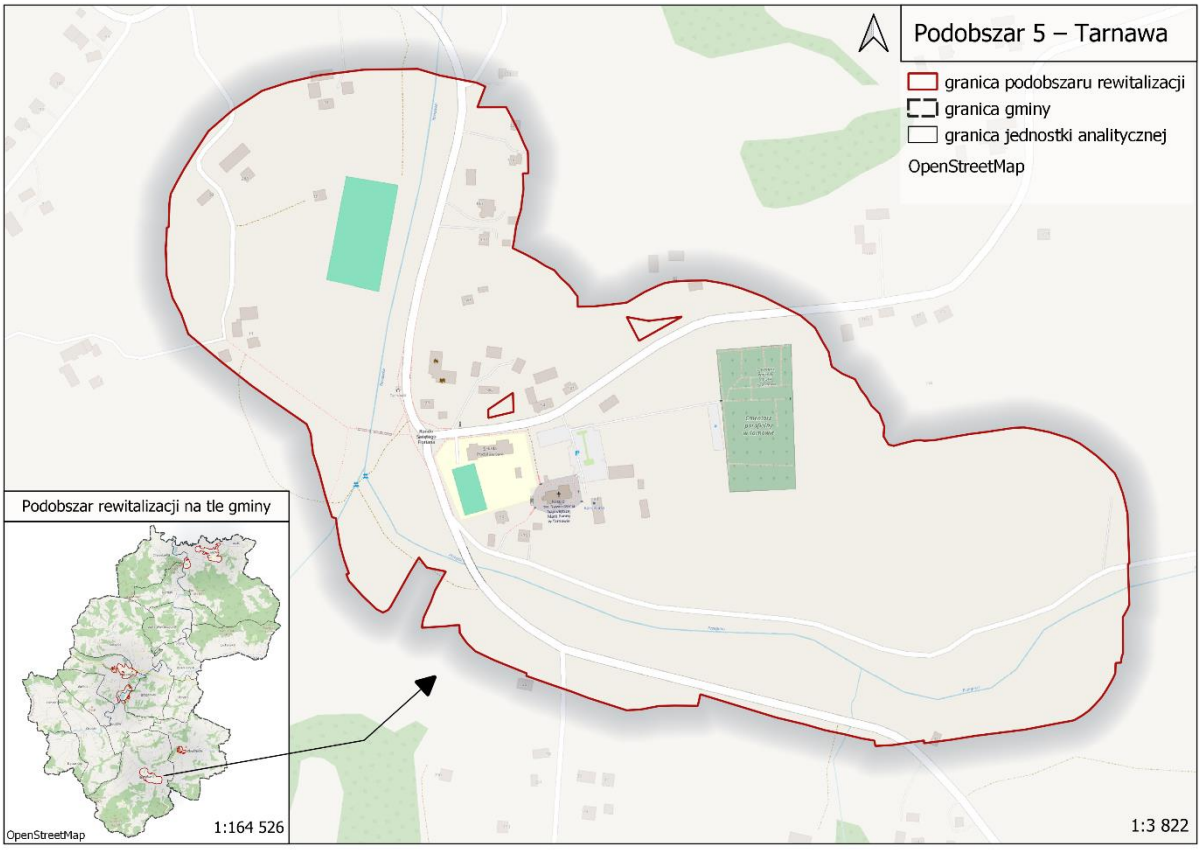

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

SFERA SPOŁECZNA

W 2024 roku w podobszarze rewitalizacji Tarnawa mieszkało 57 osób, co stanowiło około 12% mieszkańców całego obszaru rewitalizacji oraz 0,7% populacji gminy Łapanów.

Podobszar Tarnawa charakteryzuje się niewielką liczbą mieszkańców, co w istotny sposób wpływa na możliwość identyfikacji oraz interpretacji zjawisk społecznych na podstawie danych statystycznych.

Najbardziej widoczną tendencją w sferze społecznej jest proces depopulacji oraz starzenia się mieszkańców. W latach 2019–2024 liczba ludności zmniejszyła się o 8,06%, co oznacza spadek wyraźnie wyższy niż średnio w całej gminie. Jednocześnie udział osób powyżej 60. roku życia wynosi 28,07%, znacząco przekraczając średnią gminną. Struktura demograficzna potwierdza więc postępujące starzenie się społeczności lokalnej oraz ograniczony napływ młodszych grup mieszkańców.

Wyniki diagnozy jakościowej wskazują również na zmiany w strukturze rodzinnej oraz osłabienie modelu rodzin wielopokoleniowych. Coraz częściej obserwuje się sytuacje, w których osoby starsze pozostają w gospodarstwach domowych samodzielnie, podczas gdy młodsze pokolenia podejmują pracę lub osiedlają się poza miejscowością. Taka sytuacja zwiększa ryzyko osamotnienia osób starszych oraz

ogranicza naturalne mechanizmy wsparcia rodzinnego, które wcześniej odgrywały istotną rolę w funkcjonowaniu lokalnej społeczności.

Niekorzystne tendencje demograficzne potwierdza także ujemne saldo ruchu naturalnego wynoszące – 17,54 na 1000 mieszkańców, co oznacza znaczną przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Proces ten pogłębia spadek liczby ludności i w dłuższej perspektywie może prowadzić do dalszego osłabienia potencjału społecznego obszaru.

W analizowanym okresie nie odnotowano bezrobocia ani przypadków korzystania z pomocy społecznej, co może świadczyć o względnie stabilnej sytuacji materialnej mieszkańców.

Problemem społecznym sygnalizowanym przez ekspertów w trakcie wywiadów indywidualnych są incydentalne zakłócenia ładu i porządku publicznego. Występują one głównie w rejonie parkingów oraz miejsc spotkań młodzieży w godzinach wieczornych i nocnych. Najczęściej przyjmują formę zakłócania ciszy nocnej, głośnego odtwarzania muzyki czy zaśmiecania przestrzeni publicznej, co pogarsza estetykę otoczenia i komfort korzystania z tych miejsc. Zjawisko to wiąże się częściowo z niedoborem przestrzeni oraz infrastruktury dedykowanej młodzieży, która umożliwiałaby spędzanie czasu wolnego w sposób bardziej zorganizowany. W rezultacie młodzi mieszkańcy wykorzystują do spotkań miejsca, które nie są do tego przeznaczone.

Podobszar posiada jednocześnie istotny potencjał społeczny i instytucjonalny. W miejscowości funkcjonują m.in. Ochotnicza Straż Pożarna, filia biblioteki oraz instytucje kultury, które stanowią ważne miejsca aktywności społecznej i integracji mieszkańców. Lokalną społeczność wyróżnia również wysoki poziom aktywności obywatelskiej – frekwencja wyborcza wynosi 71,25% i pozostaje zbliżona do średniej dla całej gminy. Mieszkańcy wykazują dużą gotowość do podejmowania wspólnych inicjatyw, co może stanowić istotną podstawę dla realizacji działań rewitalizacyjnych.

Sfera Gospodarcza, środowiskowa, Techniczna oraz Przestrzenno-Funkcjonalna

Podobszar Tarnawa zajmuje powierzchnię 0,30 km^2, co stanowi około 21% obszaru rewitalizacji oraz 0,4% powierzchni gminy Łapanów. Obejmuje on centrum miejscowości Tarnawa, gdzie zlokalizowane są Szkoła Podstawowa oraz Ochotnicza Straż Pożarna. Pozostała część podobszaru ma charakter typowo wiejski i rolniczy, a jego struktura przestrzenna opiera się na rozproszonej zabudowie oraz otwartym krajobrazie o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Podobszar Tarnawa charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, co potwierdza wskaźnik 1,75 aktywnego podmiotu gospodarczego na 100 mieszkańców, znacząco niższy od średniej dla gminy. Jednocześnie obserwuje się stosunkowo wysoką liczbę wyrejestrowywanych działalności gospodarczych (3,51 na 100 mieszkańców). Zjawiska te świadczą o ograniczonej trwałości lokalnych inicjatyw gospodarczych oraz niewielkiej skali aktywności przedsiębiorczej, co może ograniczać możliwości rozwoju gospodarczego obszaru i dostępność lokalnych miejsc pracy.

Jednym z istotnych czynników ograniczających możliwości rozwojowe jest niska dostępność komunikacyjna, szczególnie w zakresie transportu zbiorowego. Mieszkańcy wskazują na trudności w dojazdach do większych ośrodków miejskich oraz ograniczoną liczbę połączeń komunikacyjnych, co utrudnia podejmowanie pracy, dostęp do edukacji oraz rozwój działalności gospodarczej. Jednocześnie

przez miejscowość przebiegają drogi o stosunkowo dużym natężeniu ruchu, które przy braku chodników ograniczają bezpieczeństwo pieszych.

Pod względem środowiskowym podobszar Tarnawa charakteryzuje się relatywnie korzystnymi warunkami w zakresie bezpieczeństwa hydrologicznego, ponieważ nie znajduje się w strefach zagrożenia powodziowego ani na terenach narażonych na podtopienia od wód gruntowych. Wskaźniki jakości powietrza (PM10 – 19,97 μg/m^3; PM2,5 – 12,40 μg/m^3; B(a)P – 0,61 ng/m^3) pozostają na poziomie zbliżonym do średniej dla gminy, choć nadal świadczą o obecności zanieczyszczeń typowych dla obszarów z dominacją indywidualnych systemów ogrzewania.

Podobszar znajduje się również w granicach obszaru chronionego krajobrazu oraz obszaru Natura 2000, co potwierdza występowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Uwarunkowania te stanowią istotny potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych i agroturystycznych, jednak równocześnie wprowadzają określone ograniczenia w zakresie lokalizacji nowych inwestycji.

W miejscowości Tarnawa znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego oraz stanowiska archeologiczne. Zasoby te stanowią ważny element dziedzictwa kulturowego miejscowości i istotne uwarunkowanie dla planowania działań rewitalizacyjnych.

RODZAJ ZASOBU	LOKALIZACJA / OZNACZENIE	ZAKRES / CHARAKTER OCHRONY	ZNACZENIE DLA GPR
ZESPÓŁ ZABYTKOWY KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. NAWIEDZENIA NMP	Tarnawa, południowa część wsi, w rejonie plebanii, dz. nr 297	budynek kościoła wraz z otoczeniem w granicach ogrodzenia, drzewostanem i dzwonnicą	ważny element historycznej struktury miejscowości; działania w sąsiedztwie wymagają uwzględnienia ochrony konserwatorskiej
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	Tarnawa, stanowiska nr 2–12	punkty osadnicze, osady, ślady osadnictwa i osada otwarta; chronologia od paleolitu schyłkowego, mezolitu i neolitu, przez pradzieje i okres rzymski, po średniowiecze i nowożytność	inwestycje związane z pracami ziemnymi wymagają uwzględnienia ochrony archeologicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023 – 2026

Dodatkowo, analizując zabytki miejscowości, należy uwzględniać także obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łapanów oraz w Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023-2026. Wszelkie działania przy obiektach zabytkowych, w ich otoczeniu oraz na terenach stanowisk archeologicznych powinny uwzględniać przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków, w tym wymóg uzyskania właściwych uzgodnień i pozwoleń konserwatorskich.

Podobszar Tarnawa cechuje się niskim poziomem wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną. Na analizowanym obszarze nie występują podłączenia do sieci wodociągowej ani kanalizacyjnej, co oznacza konieczność korzystania z indywidualnych systemów zaopatrzenia w wodę oraz indywidualnej gospodarki ściekowej.

Istotnym problemem technicznym jest wysoki udział budynków zawierających azbest (15%), co stanowi jedno z najwyższych wskazań wśród analizowanych podobszarów rewitalizacji. Obecność materiałów azbestowych w pokryciach dachowych oraz elementach konstrukcyjnych budynków wymaga kontynuacji działań związanych z ich systematycznym usuwaniem. Jednocześnie około 15% budynków wyposażonych jest w nieekologiczne źródła ciepła, co uzasadnia potrzebę modernizacji systemów ogrzewania oraz poprawy efektywności energetycznej budynków. Na obszarze nie odnotowano również instalacji odnawialnych źródeł energii.

Widoczny jest również niedobór infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. W Tarnawie funkcjonuje szkoła podstawowa, jednak nie posiada ona pełnowymiarowej sali gimnastycznej, która mogłaby służyć zarówno uczniom w ramach zajęć szkolnych, jak i mieszkańcom w godzinach popołudniowych jako miejsce aktywności sportowej oraz integracji społecznej.

Podsumowując, najważniejsze wyzwania rozwojowe podobszaru Tarnawa dotyczą przede wszystkim ograniczonej dostępności komunikacyjnej, niskiego poziomu przedsiębiorczości, niedostatecznego wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz braku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Jednocześnie wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz aktywność społeczności lokalnej stanowią istotny potencjał, który może sprzyjać rozwojowi funkcji rekreacyjnych, turystycznych i społecznych.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że działania rewitalizacyjne w podobszarze Tarnawa powinny koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu kapitału społecznego oraz przeciwdziałaniu negatywnym skutkom procesów demograficznych, w szczególności starzeniu się mieszkańców i odpływowi młodszych grup ludności. Ważnym kierunkiem interwencji jest rozwijanie infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej, która umożliwi aktywne spędzanie czasu wolnego oraz stworzy przestrzeń integracji dla różnych grup mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.

Równocześnie istotne jest podejmowanie działań poprawiających dostępność komunikacyjną oraz stopniową modernizację infrastruktury technicznej, co może sprzyjać poprawie jakości życia mieszkańców oraz zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej miejscowości. Wysoka aktywność społeczna mieszkańców oraz obecność lokalnych instytucji stanowią ważny potencjał, który może zostać wykorzystany w realizacji oddolnych inicjatyw społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych wzmacniających spójność lokalnej społeczności.

Kluczowe problemy	Kluczowe potencjały
Postępujący proces depopulacji oraz starzenia się mieszkańców, ograniczający długofalowy potencjał społeczny miejscowości.	Aktywna społeczność lokalna oraz funkcjonowanie instytucji integrujących mieszkańców, takich jak OSP, filia biblioteki i instytucje kultury.
Osłabienie tradycyjnych więzi rodzinnych oraz rosnące ryzyko osamotnienia osób starszych.	Wysoki poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców (frekwencja wyborcza zbliżona do średniej gminnej).
Ograniczona dostępność komunikacyjna, w szczególności w zakresie transportu zbiorowego, utrudniająca dostęp do pracy, edukacji i usług publicznych.	Atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze wynikające z położenia w obszarze chronionego krajobrazu i obszarze Natura 2000. Występowanie zespołu zabytkowego stanowiącego istotny element tożsamości kulturowej miejscowości.
Niski poziom przedsiębiorczości lokalnej oraz ograniczona trwałość części działalności gospodarczych.	Potencjał rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych i agroturystycznych.
Niedostateczne wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną (brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej).	Istnienie lokalnych instytucji publicznych (szkoła, OSP), które mogą stanowić oś życia społecznego miejscowości.
Niedobór infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym brak pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy szkole.	Możliwość wykorzystania infrastruktury społecznej do integracji mieszkańców oraz rozwijania lokalnych inicjatyw społecznych.
Incydentalne zakłócenia ładu i porządku w przestrzeni publicznej związane m.in. z brakiem miejsc aktywności dla młodzieży.	Potencjał rozwoju przestrzeni integrujących mieszkańców oraz infrastruktury czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

PODOBSZAR 6 – ZBYDNIÓW

Rysunek 8. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Zbydniów

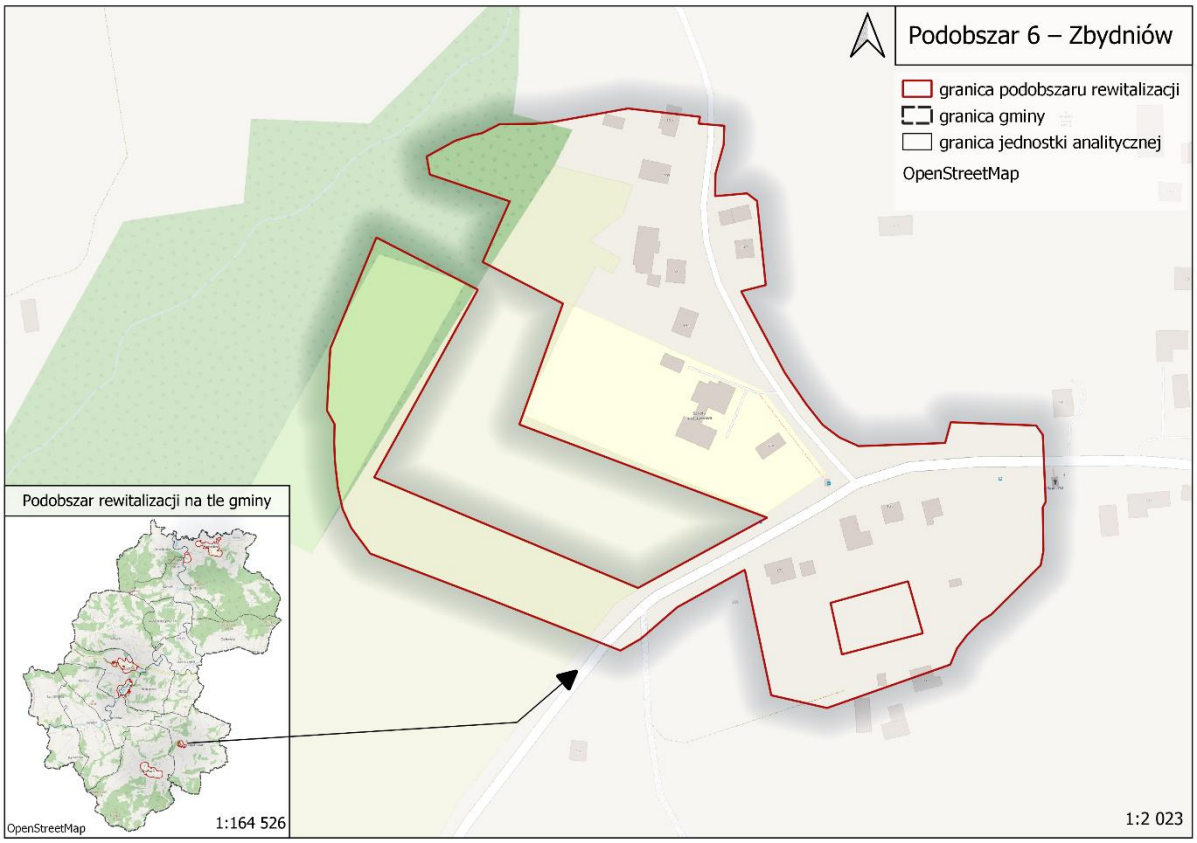

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

SFERA SPOŁECZNA

W 2024 roku w podobszarze rewitalizacji Zbydniów mieszkało 30 osób, co stanowiło około 6% mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz 0,3% populacji gminy Łapanów. Niewielka liczba mieszkańców sprawia, że nawet pojedyncze zdarzenia demograficzne lub migracyjne mogą w istotny sposób wpływać na wartości wskaźników statystycznych. Z tego względu przedstawione dane należy interpretować z ostrożnością, uwzględniając bardzo małą liczebność populacji podobszaru.

Podobszar Zbydniów wyróżnia się najniższym udziałem osób w wieku powyżej 60 lat (13,33%), co oznacza relatywnie korzystną strukturę wieku mieszkańców na tle innych części obszaru rewitalizacji. Jednocześnie obserwowany jest spadek liczby ludności (-3,23%) oraz ujemne saldo migracji (-66,67), świadczące o odpływie części mieszkańców. W dłuższej perspektywie procesy migracyjne mogą prowadzić do stopniowego osłabienia potencjału demograficznego miejscowości.

Podobszar posiada jednocześnie istotne potencjały rozwojowe. Jednym z nich jest jego atrakcyjność osiedleńcza. Malownicze położenie miejscowości na wzniesieniu oraz jej historia związana z dawnym zespołem dworskim sprawiają, że obszar ten postrzegany jest jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania. W ostatnich latach pojawiają się osoby zainteresowane budową nowych domów, co może sprzyjać stopniowemu wzmacnianiu funkcji mieszkaniowej miejscowości.

W analizowanym okresie nie odnotowano bezrobocia ani korzystania z pomocy społecznej, a także nie wystąpiły sytuacje problemowe w szkołach. Może to świadczyć o względnie stabilnej sytuacji społecznej mieszkańców, jednak ze względu na niewielką skalę populacji dane te nie pozwalają na jednoznaczną ocenę skali potencjalnych problemów społecznych.

Podobnie jak w innych częściach gminy sporadycznie pojawiają się zakłócenia ładu i porządku w przestrzeni publicznej, związane głównie z nocnymi spotkaniami młodzieży w rejonie parkingów i innych ogólnodostępnych miejsc. Towarzyszą im uciążliwości takie jak hałas czy zaśmiecanie przestrzeni, co może obniżać komfort korzystania z tych miejsc przez mieszkańców.

Na tle innych wskaźników pozytywnie wyróżnia się stosunkowo wysoki poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców, wyrażony frekwencją wyborczą na poziomie 70,02%, zbliżoną do średniej dla całej gminy.

Istotnym potencjałem jest również wysoki poziom samoorganizacji lokalnej społeczności. Mieszkańcy wykazują dużą zdolność do podejmowania oddolnych inicjatyw społecznych i gospodarczych, a funkcjonowanie lokalnych struktur – w tym aktywnej Rady Rodziców przy szkole prowadzonej przez stowarzyszenie – sprzyja budowaniu więzi społecznych oraz współpracy między mieszkańcami. W praktyce społeczność miejscowości funkcjonuje w dużym stopniu jako swoisty „zbiorowy lider", inicjujący różne działania na rzecz rozwoju lokalnego.

Sfera Gospodarcza, środowiskowa, Techniczna oraz Przestrzenno-Funkcjonalna

Podobszar Zbydniów zajmuje powierzchnię 0,15 km^2, co stanowi około 11% obszaru rewitalizacji oraz 0,2% powierzchni gminy Łapanów. W jego granicach zlokalizowane są szkoła podstawowa oraz zabudowa mieszkaniowa. W 2024 roku podobszar zamieszkiwało 30 osób, co oznacza bardzo niewielką skalę populacji. W związku z tym część wskaźników statystycznych może być wrażliwa na pojedyncze zdarzenia, np. zmiany liczby podmiotów gospodarczych, a ich wartości mogą być częściowo zniekształcone przez niewielką liczebność populacji.

Podobszar Zbydniów charakteryzuje się stosunkowo wysokim poziomem przedsiębiorczości lokalnej, wyrażonym wskaźnikiem 6,67 aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, przekraczającym średnią dla całej gminy. Należy jednak pamiętać, że przy tak niewielkiej liczbie mieszkańców wartości wskaźników przedsiębiorczości mogą być szczególnie wrażliwe na pojedyncze zmiany w liczbie zarejestrowanych działalności gospodarczych. Jednocześnie obserwowana jest relatywnie wysoka liczba wyrejestrowywanych działalności gospodarczych (3,33 na 100 mieszkańców), co może świadczyć o ograniczonej trwałości części lokalnych firm. W dłuższej perspektywie zjawisko to może wpływać na stabilność lokalnej przedsiębiorczości oraz trwałość miejsc pracy.

Z przeprowadzonych wywiadów eksperckich wynika również, że lokalna społeczność wyróżnia się wysokim poziomem samoorganizacji i aktywności oddolnej. Mieszkańcy podejmują różnorodne inicjatywy społeczne i gospodarcze, w tym niewielkie przedsięwzięcia o charakterze rzemieślniczym lub usługowym, takie jak np. produkcja mydełek. Świadczy to o obecności kapitału społecznego, który może stanowić ważny potencjał rozwojowy miejscowości.

Istotnym wyzwaniem rozwojowym podobszaru jest bardzo ograniczona dostępność komunikacyjna. W opinii mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji lokalnych problem wykluczenia komunikacyjnego jest

w Zbydniowie jeszcze bardziej odczuwalny niż w sąsiedniej Tarnawie. Miejscowość położona jest na wzniesieniu, co dodatkowo utrudnia przemieszczanie się oraz dostęp do podstawowych usług publicznych i społecznych. Brak regularnych połączeń transportu zbiorowego powoduje, że mieszkańcy – w szczególności osoby starsze i młodzież – mają ograniczone możliwości dojazdu do szkoły, pracy, placówek ochrony zdrowia czy instytucji publicznych zlokalizowanych w innych częściach gminy.

Podobszar Zbydniów nie znajduje się na terenach zagrożonych powodzią ani na obszarach narażonych na podtopienia, co oznacza relatywnie korzystne warunki środowiskowe w zakresie bezpieczeństwa hydrologicznego.

Zgodnie z danymi PIG-PIB w granicach podobszaru Zbydniów nie zidentyfikowano dotychczas osuwisk. Jednak w jego południowej oraz południowo-wschodniej częściach wskazano obszar zagrożony ruchami masowymi ziemi. Oznacza to, że mimo braku rozpoznanych form osuwiskowych teren ten charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi potencjalnemu występowaniu takich zjawisk w przyszłości, co powinno być brane pod uwagę przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego.

W miejscowości Zbydniów znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego oraz stanowiska archeologiczne. Zasoby te stanowią ważny element dziedzictwa kulturowego miejscowości i istotne uwarunkowanie dla planowania działań rewitalizacyjnych.

RODZAJ ZASOBU	LOKALIZACJA / OZNACZENIE	ZAKRES / CHARAKTER OCHRONY	ZNACZENIE DLA GPR
ZESPÓŁ DWÓR, PARK PRZYDWORSKI	Zbydniów 1, dz. 353/3	budynek pałacu w otoczeniu ogrodu/parku podworskiego	ważny element historycznej struktury miejscowości; działania w sąsiedztwie wymagają uwzględnienia ochrony konserwatorskiej
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	Zbydniów, obszar AZP 107-60, stanowiska nr 1–13	osady otwarte, punkty osadnicze oraz ślady osadnictwa; chronologia od neolitu i epoki kamienia, przez pradzieje i okres wpływów rzymskich, po średniowiecze i nowożytność	inwestycje związane z pracami ziemnymi wymagają uwzględnienia ochrony archeologicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023 – 2026

Występujące stanowiska archeologiczne mają w większości charakter nieczytelny, a część z nich uległa przekształceniom, m.in. w wyniku podziałów geodezyjnych pod zabudowę, jednak nie wyklucza to obecności reliktów archeologicznych w podłożu.

Dodatkowo, analizując zabytki miejscowości, należy uwzględniać także obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łapanów oraz w Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Łapanów na lata 2023-2026. Wszelkie działania przy obiektach zabytkowych, w ich otoczeniu oraz na terenach stanowisk

archeologicznych powinny uwzględniać przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków, w tym wymóg uzyskania właściwych uzgodnień i pozwoleń konserwatorskich.

Wskaźniki jakości powietrza (PM10 – 20,00 µg/m^3; PM2,5 – 12,30 µg/m^3; B(a)P – 0,58 ng/m^3) pozostają na poziomie zbliżonym do średniej dla całej gminy i są charakterystyczne dla obszarów wiejskich z dominacją indywidualnych systemów ogrzewania.

Podobszar położony jest w granicach obszaru chronionego krajobrazu, co potwierdza obecność wartościowych zasobów przyrodniczych. Stanowią one potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych, edukacyjnych oraz działań związanych z ochroną krajobrazu i wzmacnianiem atrakcyjności przestrzeni.

Na terenie podobszaru funkcjonuje szkoła podstawowa, jednak budynek nie jest w pełni dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Jednocześnie w miejscowości występują wyraźne braki w zakresie infrastruktury sportowej, w tym brak sali gimnastycznej i innych pełnowymiarowych obiektów do prowadzenia zajęć ruchowych. W efekcie dzieci i młodzież korzystają z bazy sportowej zlokalizowanej w Tarnawie, co ogranicza dostępność aktywności fizycznej i uzależnia udział w zajęciach od możliwości dojazdu. Sytuacja ta wskazuje na potrzebę rozwoju dostępnej infrastruktury społecznej i sportowej o szerszym, ponadlokalnym znaczeniu, która mogłaby służyć mieszkańcom kilku pobliskich miejscowości, w tym Zbydniowa.

Zbydniów charakteryzuje się również niskim poziomem wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną. Na analizowanym obszarze nie odnotowano podłączeń do sieci wodociągowej ani kanalizacyjnej, co oznacza konieczność korzystania z indywidualnych systemów zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków.

Problemy techniczne dotyczą także obecności budynków zawierających azbest (5,56%), co uzasadnia potrzebę kontynuacji działań związanych z poprawą jakości środowiska zamieszkania oraz bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców. Na obszarze nie odnotowano również instalacji odnawialnych źródeł energii, co świadczy o ograniczonym wykorzystaniu nowoczesnych technologii energetycznych w lokalnym zasobie budowlanym.

PODSUMOWANIE

Ze względu na bardzo niewielką liczbę mieszkańców oraz ograniczoną dostępność usług i infrastruktury działania rewitalizacyjne w podobszarze Zbydniów powinny koncentrować się przede wszystkim na poprawie dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej, wzmacnianiu funkcji społecznych i rekreacyjnych w skali ponadlokalnej (np. poprzez rozwój infrastruktury w pobliskiej Tarnawie) oraz wspieraniu oddolnej aktywności mieszkańców i drobnej przedsiębiorczości, stanowiących ważny element lokalnego kapitału społecznego.

Kluczowe problemy	Kluczowe potencjały
Bardzo mała liczba mieszkańców (ok. 30 osób), co ogranicza potencjał demograficzny oraz możliwości rozwoju lokalnych usług i inicjatyw społecznych.	Wysoki poziom samoorganizacji mieszkańców oraz zdolność do podejmowania oddolnych inicjatyw społecznych i gospodarczych.

Wykluczenie komunikacyjne i ograniczona dostępność transportu zbiorowego, utrudniająca dostęp do pracy, usług publicznych oraz oferty edukacyjnej i społecznej.	Atrakcyjne położenie krajobrazowe miejscowości oraz potencjał rozwoju funkcji mieszkaniowej.
Deficyty infrastruktury społecznej i sportowej – brak sali gimnastycznej oraz ograniczona dostępność infrastruktury dla dzieci i młodzieży.	Funkcjonowanie szkoły podstawowej, która stanowi ważne miejsce integracji społecznej mieszkańców.
Niski poziom wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną (brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej).	Obecność cennych walorów przyrodniczych wynikających z położenia w obszarze chronionego krajobrazu.
Ograniczona trwałość części lokalnych działalności gospodarczych.	Obecność drobnej przedsiębiorczości oraz oddolnych inicjatyw gospodarczych mieszkańców.

Podobszar Sobolów Wschód – Szkoła muzyczna

Podobszar Sobolów Wschód – szkoła podstawowa

Podobszar Sobolów Wschód – dom kultury i remiza strażacka

Podobszar Sobolów Wschód – plac zabaw przy szkole

Podobszar Sobolów Zachód – budynek przy boisku

Podobszar Sobolów Zachód – boisko sportowe

Podobszar Łapanów Północ – rynek z widokiem na Urząd Gminy

Podobszar Łapanów Południe, Brzezowa – plac zabaw

Podobszar Łapanów Południe, Brzezowa – toalety publiczne

Podobszar Łapanów Południe, Brzezowa – teren przy Zalewie

Podobszar Tarnawa – remiza Ochotniczej Straży Pożarnej

Podobszar Tarnawa – remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, wejście do budynku OSP oraz instytucji publicznych – biblioteki i domu kultury

Podobszar Tarnawa – szkoła podstawowa

Podobszar Tarnawa – plac zabaw przy szkole

Podobszar Zbydniów – szkoła podstawowa

Podobszar Zbydniów – szkoła podstawowa z placem zabaw

PROBLEMY, POTRZEBY, POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ŁAPANÓW

NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY OBSZARU REWITALIZACJI

1. Niekorzystne procesy demograficzne

Na obszarze rewitalizacji widoczny jest spadek liczby mieszkańców oraz postępujący proces starzenia się społeczności lokalnych. W wielu podobszarach rośnie udział osób starszych, a jednocześnie odpływają osoby młodsze i w wieku produkcyjnym. Zjawiska te osłabiają lokalny potencjał społeczny, zmniejszają liczbę osób aktywnych zawodowo i społecznie oraz zwiększają zapotrzebowanie na usługi wspierające seniorów.

2. Osłabienie więzi rodzinnych i sąsiedzkich

W diagnozie wyraźnie zaznacza się stopniowy zanik tradycyjnego modelu rodziny wielopokoleniowej, który dawniej pełnił ważną funkcję opiekuńczą i wspierającą. Coraz częściej osoby starsze pozostają same, a młodsze pokolenia mieszkają lub pracują poza gminą. Powoduje to wzrost ryzyka samotności, izolacji społecznej oraz osłabienie naturalnych mechanizmów pomocy wewnątrz społeczności lokalnej.

3. Ograniczona oferta dla dzieci i młodzieży

W wielu częściach obszaru rewitalizacji brakuje miejsc i form aktywnego, bezpiecznego oraz wartościowego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Dotyczy to zarówno infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, jak i przestrzeni sprzyjających spotkaniom rówieśniczym czy rozwojowi zainteresowań. W konsekwencji młodzi ludzie często korzystają z przestrzeni przypadkowych, co sprzyja konfliktom społecznym, zakłóceniom porządku i osłabia integracyjny charakter przestrzeni publicznych.

4. Problemy wychowawcze i rosnące potrzeby wsparcia rodzin

W części rodzin widoczne są trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Dotyczy to zwłaszcza młodych rodziców, którzy nie zawsze dysponują wystarczającymi kompetencjami lub wsparciem otoczenia. Jednocześnie obserwuje się pojawianie nowych problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży. Dotyczą one m.in. trudności w relacjach rówieśniczych, obniżonego dobrostanu psychicznego, problemów z radzeniem sobie ze stresem oraz rosnącego wpływu środowiska cyfrowego na funkcjonowanie młodych ludzi. Coraz częściej wskazuje się także na zagrożenia związane

z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych, aktywnością w mediach społecznościowych oraz ograniczeniem bezpośrednich kontaktów społecznych. Zjawiska te powodują wzrost zapotrzebowania na działania profilaktyczne, edukacyjne oraz inicjatywy wspierające rozwój kompetencji społecznych i emocjonalnych młodzieży.

5. Słaba dostępność komunikacyjna i ryzyko wykluczenia transportowego

Istotnym problemem wielu podobszarów jest ograniczona dostępność transportu zbiorowego oraz silna zależność mieszkańców od transportu indywidualnego. Szczególnie dotyczy to osób starszych, młodzieży i mieszkańców mniejszych miejscowości, dla których dojazd do usług, szkół, pracy czy opieki zdrowotnej jest utrudniony. Problem ten obniża jakość życia, ogranicza samodzielność mieszkańców i wzmacnia peryferyzację części obszaru rewitalizacji.

6. Niedostateczna jakość infrastruktury technicznej

W wielu podobszarach występują poważne deficyty infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie wodociągów i kanalizacji. Część obszarów nie ma dostępu do podstawowych sieci, a dodatkowo pojawiają się problemy z awaryjnością istniejącej infrastruktury wodociągowej. Taka sytuacja obniża standard życia mieszkańców, ogranicza możliwości inwestycyjne i pogarsza warunki rozwoju zabudowy oraz usług.

7. Niedostateczny poziom infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej

Na obszarze rewitalizacji widoczny jest deficyt ogólnodostępnych przestrzeni integracji społecznej, miejsc rekreacji oraz infrastruktury sportowej. Brakuje sal gimnastycznych, większych placów zabaw, zadaszonych miejsc spotkań lub dobrze urządzonych przestrzeni publicznych. Ogranicza to możliwość prowadzenia działań społecznych, integracyjnych i międzypokoleniowych, a także osłabia atrakcyjność miejscowości jako miejsca życia codziennego.

8. Bariery architektoniczne i ograniczona dostępność usług publicznych

Część budynków publicznych i rekreacyjnych nadal nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów i osób o ograniczonej mobilności. Problemy dotyczą m.in. braku odpowiednich wejść, sanitariatów, a w niektórych obiektach także wind. Oznacza to, że dostęp do oferty społecznej, edukacyjnej, kulturalnej czy administracyjnej nie jest równy dla wszystkich mieszkańców.

9. Niski poziom przedsiębiorczości i ograniczona trwałość lokalnych firm

W znacznej części obszaru rewitalizacji gospodarka lokalna ma słabą dynamikę, a liczba aktywnych podmiotów gospodarczych jest niska. W niektórych miejscowościach widoczna jest również wysoka liczba wyrejestrowywanych lub zawieszanych działalności. Ogranicza to lokalne miejsca pracy, zmniejsza dochody mieszkańców i utrudnia rozwój funkcji usługowych, turystycznych i gospodarczych.

NAJWAŻNIEJSZE POTRZEBY OBSZARU REWITALIZACJI

1. Rozwój usług dla osób starszych i działań przeciwdziałających osamotnieniu

Obszar rewitalizacji wymaga rozwijania usług społecznych odpowiadających na starzenie się mieszkańców. Potrzebne są zarówno działania opiekuńcze i wspierające codzienne funkcjonowanie seniorów, jak i inicjatywy aktywizujące, integracyjne oraz międzypokoleniowe. Szczególne znaczenie ma ograniczanie samotności osób starszych i wzmacnianie lokalnych sieci wsparcia.

2. Wzmocnienie oferty dla dzieci, młodzieży i rodzin

Konieczne jest rozwijanie dostępnej i atrakcyjnej oferty czasu wolnego, edukacji pozaformalnej, sportu i rekreacji dla dzieci i młodzieży. Równolegle potrzebne są działania wspierające rodziny w pełnieniu funkcji wychowawczych i opiekuńczych, w tym dostęp do wsparcia specjalistycznego. Ważne jest tworzenie warunków, w których młodzi mieszkańcy będą mieli więcej powodów do aktywności lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania.

3. Tworzenie i modernizacja przestrzeni integracji społecznej

Jedną z kluczowych potrzeb jest tworzenie ogólnodostępnych, funkcjonalnych i estetycznych przestrzeni służących spotkaniom mieszkańców. Dotyczy to zarówno centrów miejscowości, jak i terenów rekreacyjnych, sportowych czy otoczenia instytucji publicznych. Przestrzenie te powinny sprzyjać integracji, organizacji wydarzeń lokalnych i codziennemu korzystaniu przez różne grupy mieszkańców.

4. Poprawa dostępności komunikacyjnej

Obszar rewitalizacji potrzebuje lepszych powiązań komunikacyjnych, zarówno wewnątrzgminnych, jak i z ważniejszymi ośrodkami zewnętrznymi. Szczególnie istotne jest ograniczanie wykluczenia transportowego osób starszych, młodzieży i mieszkańców mniejszych miejscowości. Potrzebna jest także poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza w miejscach o dużym natężeniu ruchu i w rejonie przejść dla pieszych.

5. Zwiększanie dostępności architektonicznej

Ważną potrzebą jest dostosowanie budynków publicznych, społecznych i rekreacyjnych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Oznacza to konieczność likwidacji barier architektonicznych, poprawy dostępności wejść, sanitariatów i ciągów komunikacyjnych. Dzięki temu usługi publiczne będą bardziej dostępne, a przestrzeń wspólna stanie się bardziej włączająca.

6. Lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów rekreacyjnych i turystycznych

Obszar rewitalizacji potrzebuje działań, które pozwolą pełniej wykorzystać istniejące walory krajobrazowe, przyrodnicze i rekreacyjne. Dotyczy to szczególnie terenów nad zalewem, obiektów sportowych, przestrzeni otwartych i miejsc o potencjale wypoczynkowym. Rozwój takich funkcji może służyć jednocześnie mieszkańcom, integracji społecznej i ożywieniu gospodarczemu.

NAJWAŻNIEJSZE POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI

1. Aktywność społeczna mieszkańców i funkcjonowanie lokalnych organizacji

Na obszarze rewitalizacji funkcjonują organizacje i grupy społeczne, które już dziś odgrywają ważną rolę integracyjną. Należą do nich m.in. OSP, kluby seniora, rady rodziców, instytucje kultury czy lokalne środowiska szkolne. Oznacza to, że obszar dysponuje realnym kapitałem społecznym, na którym można opierać działania rewitalizacyjne.

2. Istnienie lokalnych centrów życia społecznego

W kilku podobszarach zlokalizowane są kluczowe instytucje publiczne i społeczne, takie jak szkoły, domy kultury, urząd gminy, OSP czy obiekty edukacyjne. Miejsca te już dziś pełnią funkcję lokalnych centrów aktywności mieszkańców. Ich obecność tworzy dobrą bazę dla rozwoju usług społecznych, edukacyjnych, integracyjnych i animacyjnych.

3. Potencjał edukacyjny i kulturowy

Obszar rewitalizacji posiada zasoby, które mogą wzmacniać jego tożsamość i ofertę społeczną, w tym szkoły, instytucje kultury oraz szkołę muzyczną w Sobolowie. Szczególnie ważne jest to, że część tych instytucji ma ponadstandardowy potencjał oddziaływania i może budować pozytywny wizerunek miejscowości. To dobry punkt wyjścia do działań opartych na edukacji, kulturze i aktywności społecznej.

4. Walory krajobrazowe, przyrodnicze i rekreacyjne

Znaczna część obszaru rewitalizacji położona jest w otoczeniu cennych krajobrazowo i przyrodniczo terenów, objętych formami ochrony przyrody. Atutem są także zalew, boiska, tereny otwarte oraz atrakcyjne położenie części miejscowości. Potencjał ten może zostać wykorzystany do rozwoju rekreacji, wypoczynku, małej turystyki i oferty czasu wolnego dla mieszkańców.

5. Potencjał rozwoju funkcji rekreacyjnych i integracyjnych

W obszarze rewitalizacji znajdują się miejsca, które mogą pełnić szerszą funkcję społeczną niż obecnie. Dotyczy to zwłaszcza terenów nad zalewem, boiska w Sobolowie Zachód, przestrzeni publicznych w Łapanowie oraz zaplecza szkół i instytucji lokalnych. Przy odpowiednim zagospodarowaniu mogą stać się one ważnymi punktami integracji mieszkańców całej gminy.

6. Położenie względem większych ośrodków i rynków usług

Część obszaru rewitalizacji korzysta z relatywnie dobrego położenia względem Bochni, Wieliczki czy Krakowa, które stanowią zaplecze usługowe i rynek pracy dla mieszkańców. Choć nie zastępuje to lokalnych usług i miejsc pracy, daje mieszkańcom dostęp do szerszych możliwości edukacyjnych, zawodowych i zdrowotnych. Odpowiednie wykorzystanie tego położenia może wzmacniać atrakcyjność osiedleńczą obszaru.

7. Potencjał oddolnej przedsiębiorczości i samoorganizacji

Mimo ogólnie niskiego poziomu przedsiębiorczości, w niektórych częściach obszaru widoczna jest aktywność oddolna mieszkańców oraz drobne inicjatywy gospodarcze i społeczne. Szczególnie ważny jest tu potencjał samoorganizacji lokalnych społeczności, który może stanowić podstawę dla rozwoju usług lokalnych, działań społecznych i ekonomii społecznej. To zasób cenny zwłaszcza tam, gdzie skala miejscowości jest niewielka, ale więzi społeczne pozostają stosunkowo silne.

4. WIZJA ORAZ CELE REWITALIZACJI WRAZ Z KIERUNKAMI DZIAŁAŃ

4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia docelowy obraz jego rozwoju oraz kierunek zmian społecznych, przestrzennych i funkcjonalnych, które mają zostać osiągnięte w wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na jej podstawie określono cele strategiczne rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, ukierunkowane na ograniczenie zjawisk kryzysowych i wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwojowych.

Realizacji tych celów służy zestaw przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących zarówno działania inwestycyjne, jak i inicjatywy społeczne wspierające integrację mieszkańców oraz poprawę jakości życia na obszarze rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie Łapanów staje się miejscem o wysokiej jakości życia, aktywnym społecznie i funkcjonalnie zagospodarowanym, w którym mieszkańcy mają dostęp do dobrze rozwiniętej infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej oraz przyjaznych, ogólnodostępnych przestrzeni sprzyjających integracji i wspólnemu spędzaniu czasu.

Wzmacniany jest kapitał społeczny, a lokalne instytucje, organizacje społeczne i mieszkańcy aktywnie współtworzą życie wspólnoty, podejmując inicjatywy służące integracji, aktywizacji i poprawie jakości życia.

Przestrzeń obszaru rewitalizacji jest uporządkowana, estetyczna i dostępna dla wszystkich użytkowników, a jej zagospodarowanie sprzyja rekreacji, aktywności fizycznej oraz rozwojowi funkcji społecznych i wypoczynkowych. W większym stopniu wykorzystywane są lokalne walory przyrodnicze i krajobrazowe, które wzmacniają atrakcyjność osiedleńczą oraz tworzą warunki do rozwoju aktywności społecznej i rekreacyjnej, przy zachowaniu poszanowania dla zasobów przyrodniczych oraz ograniczeń wynikających z potrzeby ich ochrony.

Dzięki realizacji działań rewitalizacyjnych obszar staje się miejscem sprzyjającym budowaniu silnych więzi społecznych, aktywności mieszkańców oraz trwałemu podnoszeniu jakości życia lokalnej społeczności, w sposób uwzględniający ład przestrzenny i ochronę walorów środowiskowych.

4.2. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Poniżej przedstawiono cele strategiczne Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów wraz z przypisanymi im kierunkami działań (kierunkami interwencji rewitalizacyjnej), które służą ograniczaniu lub eliminowaniu zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych oraz wzmacnianiu lokalnych potencjałów rozwojowych.

CEL 1. WZMOCNIENIE SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH, INTEGRACJI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ I AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Kierunki działań

1.1. Rozwój usług społecznych oraz wsparcie rodzin, seniorów i osób wymagających pomocy.
1.2. Rozwój oferty aktywizacji społecznej oraz działań integracyjnych dla mieszkańców.
1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

CEL 2. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI POPRZEZ POPRAWĘ JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH, ROZWÓJ FUNKCJI SPOŁECZNYCH I REKREACYJNYCH ORAZ WZMACNIANIE ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ I SPOŁECZNEJ OBSZARU W OPARCIU O LOKALNE ZASOBY I POTENCJAŁY.

Kierunki działań

2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego.
2.2. Poprawa jakości, estetyki i dostępności przestrzeni publicznych jako wspólnej przestrzeni życia społecznego.
2.3. Wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych do wzmacniania funkcji społecznych, wypoczynkowych i osiedleńczych, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych.
2.4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych i gospodarczych wzmacniających aktywność mieszkańców oraz atrakcyjność obszaru rewitalizacji.

4.3. Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów dokumentów strategicznych gminy[1]

Strategia Rozwoju Gminy Łapanów na lata 2026–2035 (projekt)

Gmina Łapanów jest w trakcie opracowywania **Strategii Rozwoju Gminy Łapanów na lata 2026 – 2035 (projekt)**, dokumentu który wyznacza główne kierunki polityki rozwoju gminy w perspektywie długoterminowej. Dokument ten koncentruje się wokół czterech celów strategicznych:

- Ład przestrzenny i nowoczesna infrastruktura jako fundament zrównoważonego rozwoju Gminy Łapanów;
- Gmina Łapanów przyjazna środowisku i odporna na zmiany klimatu;
- Silna gospodarka lokalna Gminy Łapanów i rozwój przedsiębiorczości;
- Aktywna i zintegrowana społeczność Gminy Łapanów.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów pozostaje w pełni spójny z założeniami Strategii Rozwoju Gminy poprzez powiązanie celów strategicznych oraz kierunków działań obu dokumentów.

Najsilniejsze powiązanie występuje w odniesieniu do **celu strategicznego IV Strategii – Aktywna i zintegrowana społeczność Gminy Łapanów**, który koncentruje się na podnoszeniu jakości życia mieszkańców, rozwoju usług społecznych, integracji społecznej oraz wzmacnianiu kapitału społecznego.

Założenia te znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w Celu 1 Gminnego Programu Rewitalizacji – Wzmocnienie spójności społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, integracji międzypokoleniowej i aktywności lokalnej. W ramach tego celu GPR przewiduje działania odpowiadające kierunkom polityki społecznej gminy, w szczególności rozwój usług społecznych, wsparcie rodzin, seniorów i osób wymagających pomocy, rozwój oferty aktywizacji społecznej oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców.

Powiązania występują również w odniesieniu do **celu strategicznego I Strategii – Ład przestrzenny i nowoczesna infrastruktura** jako fundament zrównoważonego rozwoju Gminy Łapanów, który zakłada m.in. poprawę jakości przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom oraz wzmacnianie funkcjonalności gminy. Założenia te znajdują odzwierciedlenie w Celu 2 Gminnego Programu Rewitalizacji – Podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznych, rozwój funkcji społecznych i rekreacyjnych oraz wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej i społecznej obszaru w oparciu o lokalne zasoby i potencjały. W ramach tego celu przewidziano działania związane z rozwojem infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej, poprawą jakości i dostępności przestrzeni publicznych, a także wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji.

---

[1] W ramach aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów odstąpiono od zamieszczania opisu powiązań ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, który był elementem pierwotnej wersji dokumentu. Przyjęte rozwiązanie jest zgodne z aktualnym stanem prawnym, gdyż art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o rewitalizacji, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, nie przewiduje już obowiązku ujmowania tego elementu w treści GPR; zmiana ta została wprowadzona art. 37 pkt 6 lit. a tej ustawy.

Cele Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają również w zgodności z celem strategicznym III Strategii – **Silna gospodarka lokalna Gminy Łapanów i rozwój przedsiębiorczości**, w szczególności w zakresie działań związanych z wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych i rekreacyjnych, wspieraniem aktywności społeczno-gospodarczej oraz wzmacnianiem funkcji turystycznych i usługowych gminy.

Tym samym Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów stanowi narzędzie wdrażania części założeń Strategii Rozwoju Gminy Łapanów, w szczególności w obszarze wzmacniania kapitału społecznego, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększania atrakcyjności społecznej i osiedleńczej gminy.

Program rewitalizacji uzupełnia działania strategiczne poprzez koncentrację interwencji na obszarach wymagających szczególnego wsparcia oraz realizację zintegrowanych przedsięwzięć łączących działania społeczne, przestrzenne i funkcjonalne, służące aktywizacji mieszkańców oraz poprawie jakości życia na obszarze rewitalizacji.

Strategia Rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Łapanów na lata 2024 – 2030

Gmina Łapanów posiada również dokument sektorowy pn. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łapanów na lata 2024–2030, który określa kierunki prowadzenia lokalnej polityki społecznej oraz diagnozuje najważniejsze wyzwania w obszarze wsparcia społecznego.

Dokument koncentruje się wokół czterech głównych celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1: Tworzenie systemu wzmacniania prawidłowego funkcjonowania rodzin, ze szczególnym naciskiem na potrzeby dzieci i młodzieży;
- Cel strategiczny 2: przeciwdziałanie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu;
- Cel strategiczny 3: wzmacnianie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i długotrwale chorych;
- Cel strategiczny 4: wspieranie funkcjonowania osób starszych w życiu społecznym.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów pozostaje spójny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poprzez realizację działań ukierunkowanych na rozwój usług społecznych, wzmacnianie kapitału społecznego oraz aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Najsilniejsze powiązania występują w odniesieniu do Celu 1 GPR – Wzmocnienie spójności społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, integracji międzypokoleniowej i aktywności lokalnej. Cel ten bezpośrednio odpowiada na założenia strategii społecznej w zakresie wspierania rodzin, dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kierunki działań przewidziane w GPR, takie jak rozwój oferty aktywizacji społecznej i działań integracyjnych dla mieszkańców oraz poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, wpisują się w założenia strategii społecznej dotyczące wspierania prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz wzmacniania aktywności społecznej mieszkańców.

Powiązania występują także w odniesieniu do działań skierowanych do osób starszych oraz osób wymagających wsparcia, które w strategii społecznej stanowią jeden z kluczowych obszarów interwencji. W ramach GPR przewidziano działania służące rozwojowi usług społecznych, integracji międzypokoleniowej oraz tworzeniu przestrzeni sprzyjających aktywności społecznej seniorów i osób wymagających wsparcia.

Z kolei działania ujęte w Celu 2 GPR – Podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznych, rozwój funkcji społecznych i rekreacyjnych oraz wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej i społecznej obszaru w oparciu o lokalne zasoby i potencjały, wspierają realizację założeń strategii społecznej poprzez tworzenie dostępnej infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz budowaniu lokalnych więzi.

W rezultacie **Gminny Program Rewitalizacji stanowi istotne narzędzie realizacji lokalnej polityki społecznej**, uzupełniając działania wskazane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poprzez koncentrację interwencji na obszarze rewitalizacji oraz realizację przedsięwzięć łączących działania infrastrukturalne i społeczne, ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie aktywności i integracji mieszkańców.

Plan ogólny Gminy Łapanów

W związku z trwającymi pracami nad planem ogólnym, na etapie opracowania niniejszego dokumentu nie jest możliwe pełne wykazanie sposobu realizacji jego ustaleń przez GPR.

5. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

5.1. PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE

Poniżej zaprezentowano przedsięwzięcia podstawowe, które stanowią zasadniczy element zaprogramowanego procesu rewitalizacji. Zostały one wypracowane w oparciu o wyniki diagnozy obszaru rewitalizacji, w ramach której zidentyfikowano najważniejsze problemy, deficyty i potrzeby występujące na tym obszarze. Jednocześnie katalog przedsięwzięć uwzględnia wnioski płynące z debaty publicznej oraz innych form włączenia interesariuszy, dzięki czemu odpowiada nie tylko na rozpoznane zjawiska kryzysowe, ale także na realne oczekiwania mieszkańców i lokalnych podmiotów. Przedsięwzięcia te zostały dobrane w taki sposób, aby możliwie najpełniej oddziaływać na przyczyny i skutki zdiagnozowanych problemów oraz wspierać osiąganie celów rewitalizacji w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej – tam, gdzie jest to uzasadnione zakresem planowanych działań.

Podobszar 1. Sobolów Wschód
ZADANIE 1
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA: **<u>Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:</u>** Przedsięwzięcie obejmuje budowę nowoczesnej, energooszczędnej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie wraz z zapleczem szatniowo-sanitarnym, magazynowym oraz niezbędną infrastrukturą techniczną. Obiekt będzie projektowany jako ogólnodostępna infrastruktura społeczna, służąca nie tylko realizacji zajęć szkolnych, ale również aktywizacji mieszkańców po godzinach lekcyjnych. Przedsięwzięcie odpowiada na zidentyfikowany w diagnozie deficyt całorocznej, ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Sobolowie oraz ograniczoną ofertę spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i mieszkańców obszaru rewitalizacji. Brak odpowiednich warunków do aktywności fizycznej i organizacji zajęć środowiskowych ogranicza możliwości integracji lokalnej społeczności, realizacji działań profilaktycznych oraz tworzenia oferty międzypokoleniowej. Nowa sala gimnastyczna będzie pełnić funkcję lokalnego centrum aktywności społecznej – przestrzeni zajęć sportowych, rekreacyjnych, profilaktycznych i integracyjnych, dostępnej zarówno dla uczniów, jak i mieszkańców po godzinach pracy szkoły. Udostępnienie obiektu społeczności lokalnej stworzy warunki do prowadzenia działań wzmacniających więzi sąsiedzkie, aktywizujących młodzież oraz sprzyjających zdrowemu stylowi życia.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Inwestycja zostanie zrealizowana zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Obiekt będzie w pełni dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami – w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz opiekunów z dziećmi – poprzez zastosowanie bezprogowych wejść, odpowiednich szerokości ciągów komunikacyjnych, dostosowanych szatni i sanitariatów oraz czytelnego oznakowania. Zapewnienie dostępności architektonicznej i funkcjonalnej umożliwi równy udział wszystkich mieszkańców w oferowanych aktywnościach.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- **Liczba nowo wybudowanych obiektów sportowych – 1 obiekt**
- **Liczba obiektów infrastruktury publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 obiekt**
- **Liczba uczniów korzystających z nowej sali gimnastycznej w ciągu roku szkolnego** – 150 osób/rok
- **Liczba pozalekcyjnych zajęć sportowych prowadzonych w obiekcie** – 75 zajęć/rok
- Liczba mieszkańców korzystających z obiektu poza godzinami lekcyjnymi – min. 50 osób/rok

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0011.119/3 Sobolów

120105_2.0011.120 Sobolów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	Szkoła Podstawowa w Sobolowie
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2026-2028	8 000 000 zł

Podobszar 1. Sobolów Wschód

ZADANIE 2

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie zakłada budowę nowoczesnego, wielofunkcyjnego obiektu pełniącego przede wszystkim funkcję lokalnego centrum aktywności społecznej, uzupełnioną o funkcje związane z bezpieczeństwem i reagowaniem kryzysowym. W budynku przewiduje się m.in. przestrzeń dla Ochotniczej Straży Pożarnej, miejsce czasowego ukrycia ludności, magazyn obrony cywilnej oraz pomieszczenia służące działalności społecznej, integracyjnej i usługowej.

Przedsięwzięcie łączy funkcje społeczne i bezpieczeństwa w jednym obiekcie, tworząc trwałe zaplecze dla codziennej aktywności mieszkańców oraz zapewniając gotowość reagowania w sytuacjach zagrożenia.

Centrum stanie się lokalnym węzłem integracji mieszkańców Sobolowa. Obiekt zapewni stałą, dostępną przestrzeń dla seniorów, organizacji społecznych, inicjatyw oddolnych oraz działań aktywizujących młodzież i rodziny. Lokalizacja w sąsiedztwie szkoły umożliwi tworzenie programów międzypokoleniowych i animacyjnych. Wprowadzenie punktu wsparcia społecznego w budynku

zwiększy dostępność usług na poziomie lokalnym, skracając dystans do specjalistów i wzmacniając profilaktykę wykluczenia społecznego.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:
Budynek zostanie zaprojektowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Zapewniona zostanie pełna dostępność architektoniczna poprzez bezprogowe wejścia, odpowiedniej szerokości ciągi komunikacyjne, windę lub platformę w przypadku kondygnacji nadziemnych, dostosowane toalety i szatnie, kontrastowe oznakowanie oraz czytelny system informacji. Przewiduje się również rozwiązania ułatwiające korzystanie z obiektu osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz opiekunom z dziećmi.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna
Sfera przestrzenno-funkcjonalna

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- **Liczba wybudowanych nowych obiektów infrastruktury społecznej – 1 obiekt**
- **Liczba obiektów infrastruktury publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 obiekt**
- **Liczba organizacji, grup nieformalnych lub kół zainteresowań korzystających z centrum** – 3 szt.
- Liczba jednostek OSP objętych poprawą warunków funkcjonowania – 1 szt.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0011.122 Sobolów
120105_2.0011.119/2 Sobolów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	OSP Sobolów
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2026-2029	7 000 000–9 000 000 zł

Podobszar 4. Łapanów Południe, Brzezowa

ZADANIE 3

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:
Przedsięwzięcie zakłada kompleksową modernizację/uporządkowanie istniejącego już kąpieliska oraz ogólnodostępnej przestrzeni publicznej przy zalewie w Łapanowie – jednej z kluczowych przestrzeni rekreacyjnych gminy, pełniącej funkcję miejsca wypoczynku, aktywności sportowej oraz integracji mieszkańców. Celem przedsięwzięcia jest poprawa jakości i dostępności tej przestrzeni, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników, uporządkowanie jej funkcji społecznych, rekreacyjnych i usługowych, a także zapewnienie wysokiej jakości wód przeznaczonych do kąpieli.

Zakres przedsięwzięcia obejmuje modernizację istniejącej infrastruktury technicznej i sanitarnej, poprawę bezpieczeństwa użytkowników, podniesienie standardu użytkowania przestrzeni poprzez zagospodarowanie stref plażowych i rekreacyjnych, doposażenie terenu w elementy małej architektury oraz uporządkowanie i podniesienie standardu przestrzeni wokół zbiornika. W ramach zadania przewiduje się również modernizację ciągów pieszych, oświetlenia oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym budowę ogólnodostępnej siłowni zewnętrznej dla młodzieży i dorosłych wraz z wydzieloną strefą street workout, wyposażoną w urządzenia do kalisteniki i ćwiczeń ogólnorozwojowych.
W ramach przedsięwzięcia planuje się stworzenie uporządkowanej strefy sezonowej gastronomii mobilnej. Strefa zostanie wyposażona w niezbędne przyłącza techniczne, utwardzoną jednak zachowująca przepuszczalność (infiltracja wody do gruntu) nawierzchnię oraz przestrzeń do ustawienia mobilnych punktów gastronomicznych w sposób niezakłócający ładu przestrzennego i ciągów komunikacyjnych.
Integralnym elementem przedsięwzięcia będą również działania związane z przebudową kąpieliska w Kompleksie Sportowo-Rekreacyjnym „ZALEW" w miejscowości Brzezowa, obejmujące wykonanie systemu biofiltracji i filtracji wody wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi. Inwestycja zakłada przebudowę zbiornika wodnego oraz stworzenie systemów filtracyjnych z recyrkulacją wody, co pozwoli na poprawę obecnego stanu zbiornika oraz zapewnienie właściwej jakości wód wykorzystywanych do kąpieli.

Przedsięwzięcie odpowiada na potrzebę podniesienia jakości przestrzeni wspólnej wykorzystywanej przez mieszkańców gminy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, oraz stworzenia warunków do aktywnego, bezpiecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez różne grupy użytkowników.

Uwarunkowania środowiskowe:
Z uwagi na położenie obszaru objętego przedsięwzięciem rewitalizacyjnych w obszarze o szczególnym zagrożeniu powodzią od rzeki Stradomka o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym 1% gdzie głębokość wody Q1% zawierają się w pierwszym ($h \leq 0{,}5m$) i drugim ($0{,}5m < h \leq 2{,}0m$) przedziale głębokości, ale również na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) bezwzględnie należy przy wszelkich pracach mieć na uwadze uwarunkowania środowiskowe terenu związane z zagrożeniami powodziowymi.
Dodatkowo zgodnie ze zaktualizowanym Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP), przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dn. 18.10.2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739) i obowiązującym od dnia 23.03.2023 r., w obrębie Podobszaru rewitalizacji nr 4, wskazana jest konieczność realizacji zadania pn. „Budowa lewego wału na rzece Stradomce w km 17+400-17+800 oraz 17+800-18+400 i Przebudowa lewego wału na Stradomce w km 16+000-17+400" o nr ID: W_GZW_1197 które należy mieć na uwadze przy realizacji planowanych przedsięwzięć.
W ramach wdrażania niniejszego założenia - przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, na etapie uszczegółowienia jego koncepcji (modernizacji i zagospodarowana terenu) należy uwzględniać lokalne uwarunkowania środowiskowe – zagrożenia powodziowe, nie tylko w sposób formalny, ale także zapewnić taki sposób zabudowy i/lub zagospodarowania terenu, który zapewni ochronę ludzi i mienia przed powodzią (tj. m.in. nie będzie przyczyniał się do wzrostu ryzyka powodziowego), a także będzie uwzględniał obowiązujące zakazy (vide art. 77 ust. 1 pkt. 3 ustawy Prawo wodne).
Tym samym wszelkie działania (także te o charakterze modernizacyjnym a więc odnoszące się do istniejącej już w terenie infrastruktury), po doprecyzowaniu ich zakresu, muszą być uzgadniane na etapie projektowym i posiadać pozwolenia wodnoprawne.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Przedsięwzięcie zostanie zrealizowane zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tak aby przestrzeń była dostępna dla wszystkich użytkowników – w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów, rodzin z małymi dziećmi oraz osób czasowo ograniczonych ruchowo. Dojścia do kąpieliska, strefy plażowej oraz strefy gastronomicznej zostaną zaprojektowane jako bezprogowe, o odpowiedniej szerokości i równej, utwardzonej nawierzchni umożliwiającej swobodne poruszanie się. W miejscach różnic poziomów zastosowane zostaną łagodne pochylnie. Ciągi komunikacyjne będą czytelnie oznakowane i odpowiednio oświetlone, co zwiększy bezpieczeństwo także w godzinach wieczornych. Zaplecze sanitarne zostanie dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, a w strefach wypoczynku przewidziane zostaną ławki z oparciami i podłokietnikami.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera techniczna
Sfera środowiskowa

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych – 1 szt.
- Liczba elementów małej architektury (ławki, kosze, oświetlenie, stojaki rowerowe itp.) – 20 szt.
- Liczba utworzonych stanowisk sezonowej gastronomii mobilnej – 4 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 obszar objęty działaniem

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0002.95/8 Brzezowa
120105_2.0002.94/12 Brzezowa
120105_2.0002.95/9 Brzezowa
120105_2.0002.94/10 Brzezowa
120105_2.0002.91/29 Brzezowa
120105_2.0010.450/4 Łapanów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2026 - 2033	5 000 000 zł

Podobszar 4. Łapanów Południe, Brzezowa

ZADANIE 4

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Rozbudowa Ośrodka Sportowo-rekreacyjnego w Łapanowie na terenie miejscowości Łapanów i Brzezowa

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie zakłada podniesienie standardu infrastruktury Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego nad zalewem w Łapanowie, stanowiącego jedno z kluczowych miejsc wypoczynku i aktywności

mieszkańców gminy oraz osób odwiedzających. Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie funkcjonalności terenu, poprawa warunków korzystania z infrastruktury rekreacyjnej oraz rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej.
Ośrodek pełni istotną funkcję społeczną jako miejsce wypoczynku, integracji i aktywności mieszkańców gminy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niewystarczający standard infrastruktury ogranicza obecnie możliwość pełnego wykorzystania tego terenu do organizacji wydarzeń środowiskowych, aktywności rodzinnej i działań międzypokoleniowych.

Zakres inwestycji wstępnie obejmuje/proponuje:

- modernizację/przebudowę lub budowę 6 domków letniskowych (w obrębie istniejącej już zabudowy – sezonowych domków campingowych),
- utwardzenie i uporządkowanie parkingów (z zachowaniem infiltracji wody do gruntu) ,
- wykonanie nawierzchni bitumicznej na drodze dojazdowej (ok. 100 m),
- dostosowanie pola namiotowego do obowiązujących wymogów sanitarnych,
- poprawę infrastruktury technicznej i rekreacyjnej na terenie ośrodka,
- budowę zadaszonej wiaty rekreacyjnej z grillem, przeznaczonej do organizacji spotkań i wypoczynku dla kilkudziesięciu osób,
- rozbiórkę istniejących pomieszczeń sanitarnych przy Zalewie i budowę w ich miejscu szatni,
- uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wraz z elementami małej architektury.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na zwiększenie funkcjonalności i dostępności ośrodka, poprawę warunków korzystania z niego przez mieszkańców oraz stworzenie lepszych warunków do organizacji wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i integracyjnych. Zmodernizowana inwestycja przyczyni się także do uporządkowania przestrzeni i wzmocnienia roli zalewu jako ważnego miejsca aktywności społecznej i wypoczynku w gminie.
Poprawa standardu infrastruktury ośrodka może przełożyć się na wzrost liczby odwiedzających oraz zwiększenie atrakcyjności obszaru dla ruchu turystycznego, co w konsekwencji będzie sprzyjać ożywieniu gospodarczemu, rozwojowi usług i wzrostowi aktywności ekonomicznej w otoczeniu zalewu.

<u>Uwarunkowania środowiskowe:</u>
Z uwagi na położenie obszaru objętego przedsięwzięciem rewitalizacyjnych w obszarze o zagrożeniu powodzią od rzeki Stradomka o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym 1% gdzie głębokość wody Q1% zawierają się w pierwszym ($h \leq 0{,}5m$) i drugim ($0{,}5m < h \leq 2{,}0m$) przedziale głębokości, ale również na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) bezwzględnie należy przy wszelkich pracach mieć na uwadze uwarunkowania środowiskowe terenu związane z zagrożeniami powodziowymi.
Dodatkowo zgodnie ze zaktualizowanym Palem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP), przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dn. 18.10.2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739) i obowiązującym od dnia 23.03.2023 r., w obrębie Podobszaru nr 4, wskazana jest konieczność realizacja zadania pn. „Budowa lewego wału na rzece Stradomce w km 17+400-17+800 oraz 17+800-18+400 i Przebudowa lewego wału na Stradomce w km 16+000-17+400" o nr ID: W_GZW_1197, które należy mieć na uwadze przy realizacji planowanych przedsięwzięć.
W ramach wdrażania niniejszego założenia - przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, na etapie uszczegółowienia jego koncepcji (modernizacji i zagospodarowana terenu) należy uwzględniać lokalne uwarunkowania środowiskowe – zagrożenia powodziowe, nie tylko w sposób formalny, ale

także zapewnić taki sposób zabudowy i/lub zagospodarowania terenu, który zapewni ochronę ludzi i mienia przed powodzią (tj. m.in. nie będzie przyczyniał się do wzrostu ryzyka powodziowego), a także będzie uwzględniał obowiązujące zakazy (vide art. 77 ust. 1 pkt. 3 ustawy Prawo wodne).
Tym samym wszelkie działania (także te o charakterze modernizacyjnym a więc odnoszące się do istniejącej już w terenie infrastruktury), po doprecyzowaniu ich zakresu, muszą być uzgadniane na etapie projektowym i posiadać pozwolenia wodnoprawne.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:
Projekt rozbudowy Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego zostanie zrealizowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tak aby infrastruktura była dostępna dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów, rodzin z małymi dziećmi oraz osób czasowo ograniczonych ruchowo.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera techniczna
Sfera środowiskowa
Sfera gospodarcza

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- Liczba domków letniskowych – 6 szt.
- Liczba nowych miejsc parkingowych – 10 sztuk
- Liczba zmodernizowanych elementów infrastruktury rekreacyjnej – 1 obiekt

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0002.95/8 Brzezowa
120105_2.0002.94/12 Brzezowa
120105_2.0002.95/9 Brzezowa
120105_2.0002.94/10 Brzezowa
120105_2.0002.91/29 Brzezowa
120105_2.0010.450/4 Łapanów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2030	1 400 000 zł

Podobszar 4. Łapanów Południe, Brzezowa

ZADANIE 5

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

„Kociołek Łapanowski" – coroczne święto gminy nad zalewem

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:
Przedsięwzięcie zakłada organizację cyklicznej, corocznej imprezy plenerowej nad zalewem w Łapanowie pod nazwą „Kociołek Łapanowski". Wydarzenie będzie miało charakter święta gminy, opartego na rywalizacji kulinarnej pomiędzy sołectwami oraz aktywnym udziale Kół Gospodyń Wiejskich, organizacji społecznych i mieszkańców. Impreza była już wcześniej organizowana i

spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem społecznym. Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie wydarzenia w formule stałej, wpisanej w kalendarz gminnych inicjatyw, jako elementu budowania tożsamości lokalnej i integracji mieszkańców.

Zakres działań

W ramach przedsięwzięcia przewiduje się:

- organizację konkursu kulinarnego pomiędzy sołectwami,
- aktywne włączenie KGW oraz lokalnych organizacji w przygotowanie stoisk,
- oprawę artystyczną (występy lokalnych zespołów, dzieci i młodzieży),
- strefę animacji dla dzieci i młodzieży,
- elementy integracyjne i międzypokoleniowe (wspólne gotowanie, degustacje, konkursy),
- promocję lokalnych produktów i tradycji kulinarnych.

Przedsięwzięcie odpowiada na potrzebę wzmacniania więzi społecznych, integracji mieszkańców poszczególnych sołectw oraz budowania wspólnej tożsamości lokalnej. W gminie funkcjonują aktywne grupy społeczne, jednak nadal potrzebne są wydarzenia o charakterze wspólnotowym, angażujące mieszkańców różnych części gminy we wspólne działanie i współpracę. „Kociołek Łapanowski" będzie wydarzeniem budującym kapitał społeczny, promującym współpracę między sołectwami oraz wzmacniającym lokalną tożsamość. Formuła rywalizacji kulinarnej sprzyja pozytywnej konkurencji, aktywizuje mieszkańców i umożliwia prezentację lokalnych tradycji.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Organizacja wydarzenia będzie realizowana zgodnie z zasadą równego dostępu i włączenia społecznego. Teren imprezy zostanie zaplanowany w sposób zapewniający swobodny udział osobom z niepełnosprawnościami, seniorom oraz rodzinom z dziećmi – poprzez wykorzystanie utwardzonych ciągów komunikacyjnych, zapewnienie dostępnych sanitariatów oraz odpowiednie rozmieszczenie stoisk i stref aktywności.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- Liczba zorganizowanych edycji wydarzenia „Kociołek Łapanowski" – 3 szt.
- Liczba uczestników wydarzeń – min. 300 osób
- Liczba zaangażowanych sołectw / organizacji / KGW / OSP – 8 podmiotów
- Liczba wydarzeń integracyjnych i kulturalnych realizowanych w ramach imprezy – 3 szt.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0010.445/5 Łapanów
120105_2.0002.92/3 Brzezowa

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	Centrum Kultury w Łapanowie Koła Gospodyń Wiejskich Ochotnicza Straż Pożarna
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2026 - 2029	240 000 zł (60 000 zł rocznie)

Podobszar 5. Tarnawa

ZADANIE 6

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie zakłada kompleksową termomodernizację budynku Ochotniczej Straży Pożarnej oraz adaptację II piętra lub poddasza na dwa mieszkania interwencyjne przeznaczone dla osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej, np. w związku z przemocą domową lub zdarzeniami losowymi.

Zakres prac obejmie poprawę efektywności energetycznej budynku, w tym docieplenie przegród, wymianę stolarki, modernizację źródła ciepła oraz ewentualne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, a także remont i dostosowanie przestrzeni mieszkalnej oraz niezbędne prace instalacyjne i wykończeniowe.

Przedsięwzięcie odpowiada na potrzebę zwiększenia lokalnych zasobów wsparcia interwencyjnego dla mieszkańców znajdujących się w kryzysie życiowym. Brak dostępnych mieszkań o charakterze czasowym utrudnia szybkie reagowanie w sytuacjach wymagających natychmiastowego zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych. Adaptacja poddasza na mieszkania interwencyjne w istniejącym budynku OSP pozwoli na efektywne wykorzystanie istniejącego zasobu lokalowego oraz wzmocni lokalny system wsparcia społecznego. Przedsięwzięcie ma charakter komplementarny wobec działań GOPS i wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wzmacniania lokalnego systemu reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W odniesieniu do mieszkań interwencyjnych przeanalizowana zostanie możliwość dostosowania co najmniej jednego lokalu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności. W przypadku uwarunkowań technicznych związanych z lokalizacją mieszkań na poddaszu rozważone zostaną rozwiązania poprawiające dostępność pionową, o ile będzie to uzasadnione funkcjonalnie i technicznie.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna
Sfera techniczna
Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera środowiskowa

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków użyteczności publicznej – 1 szt.
- Liczba utworzonych mieszkań interwencyjnych – 2 szt.
- Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0012.269/4 Tarnawa
120105_2.0012.269/2 Tarnawa
120105_2.0012.268/1 Tarnawa

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
OSP Tarnawa	Gmina Łapanów
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**

2029-2031	1 000 000–1 400 000 zł

Podobszar 5. Tarnawa

ZADANIE 7

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Obecnie szkoła w Tarnawie nie dysponuje pełnowymiarową salą gimnastyczną, co ogranicza warunki prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz możliwość organizacji aktywności sportowych i wydarzeń społecznych. Brak zadaszonej, całorocznej infrastruktury sportowej przekłada się na ograniczoną ofertę spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczające warunki do organizacji działań integracyjnych i środowiskowych dla mieszkańców.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane potrzeby w zakresie:

- poprawy jakości infrastruktury edukacyjnej,
- zwiększenia dostępności aktywności fizycznej „blisko domu",
- stworzenia przestrzeni integracji międzypokoleniowej,
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży poprzez aktywizację sportową.

Przedsięwzięcie zakłada budowę nowoczesnej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie wraz z zapleczem szatniowo-sanitarnym, magazynowym oraz niezbędną infrastrukturą techniczną. Obiekt będzie przystosowany do realizacji zajęć wychowania fizycznego, zajęć sportowych i rekreacyjnych oraz wydarzeń środowiskowych. Sala będzie wykorzystywana zarówno w godzinach pracy szkoły, jak i popołudniami oraz w weekendy – jako ogólnodostępna przestrzeń aktywności dla mieszkańców Tarnawy i okolicznych miejscowości.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Obiekt zostanie zaprojektowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Przewiduje się bezprogowe wejście do budynku, odpowiednią szerokość ciągów komunikacyjnych, dostosowane szatnie i sanitariaty, właściwe oznakowanie oraz rozwiązania ułatwiające korzystanie osobom z niepełnosprawnościami, seniorom i opiekunom z dziećmi.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna
Sfera przestrzenno-funkcjonalna

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- **Liczba nowo wybudowanych obiektów sportowych – 1 obiekt**
- **Liczba obiektów infrastruktury publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 obiekt**
- **Liczba uczniów korzystających z nowej sali gimnastycznej w ciągu roku szkolnego** – 80 osób/rok
- **Liczba pozalekcyjnych zajęć sportowych prowadzonych w obiekcie** – 40 zajęć/rok
- Liczba mieszkańców korzystających z obiektu poza godzinami lekcyjnymi – min. 50 osób/rok

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0012.295/3 Tarnawa 120105_2.0012.295/9 Tarnawa	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	**PARTNERZY W REALIZACJI**
Urząd Gminy w Łapanowie	Szkoła Podstawowa w Tarnawie
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2030-2031	7 000 000 zł

Wszystkie podobszary rewitalizacji

ZADANIE 8

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

„Aktywna Młodzież" – program profilaktyki społecznej poprzez sport

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie zakłada wdrożenie kompleksowego programu aktywizacji młodzieży poprzez systematyczne zajęcia sportowe, wydarzenia integracyjne oraz działania profilaktyczne. Celem przedsięwzięcia jest przeciwdziałanie demoralizacji, ograniczanie zachowań ryzykownych, wzmacnianie relacji rówieśniczych oraz budowanie pozytywnych wzorców społecznych wśród młodych mieszkańców gminy, w szczególności młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Program będzie realizowany w oparciu o lokalną infrastrukturę sportową, w tym planowane sale gimnastyczne, boiska, pumptrack oraz tereny rekreacyjne nad zalewem, i obejmie zarówno zajęcia cykliczne, jak i wydarzenia otwarte.

Zakres działań

Projekt obejmuje:

- zajęcia sportowe (np. piłka nożna, siatkówka, koszykówka, sporty ogólnorozwojowe, trening funkcjonalny),
- zajęcia alternatywne (np. jazda na pumptracku, zajęcia rowerowe, treningi plenerowe),
- organizację lokalnego turnieju,
- warsztaty profilaktyczne (np. przeciwdziałanie uzależnieniom, budowanie odporności psychicznej, radzenie sobie ze stresem),
- współpracę z trenerami, animatorami sportu i pedagogami.

Program może obejmować również mentoring rówieśniczy oraz włączenie lokalnych OSP i organizacji społecznych w działania animacyjne.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadą równego dostępu i niedyskryminacji, tak aby udział w działaniach był możliwy dla wszystkich młodych mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Zajęcia będą prowadzone w obiektach i przestrzeniach dostępnych architektonicznie. W przypadku zajęć plenerowych wykorzystywane będą utwardzone i bezpieczne przestrzenie publiczne. Organizatorzy zapewnią czytelne informacje o harmonogramie i zasadach udziału, przekazywane w prostym i zrozumiałym języku. Udział w programie będzie bezpłatny, co eliminuje barierę ekonomiczną. W miarę potrzeb przewiduje się możliwość wsparcia transportowego lub organizację zajęć w różnych lokalizacjach, tak aby ograniczyć barierę dojazdu.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI
– Liczba zorganizowanych zajęć sportowych, integracyjnych i profilaktycznych – 12 szt. – Liczba uczestników programu – 100 osób
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA
120105_2.0011.119/3 Sobolów 120105_2.0011.120 Sobolów 120105_2.0010.301/11 Łapanów 120105_2.0010.301/12 Łapanów 120105_2.0010.301/13 Łapanów 120105_2.0010.302/6 Łapanów 120105_2.0010.302/7 Łapanów 120105_2.0010.302/24 Łapanów 120105_2.0010.302/39 Łapanów 120105_2.0010.302/29 Łapanów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Szkoły Podstawowe działające w gminie	Ochotnicza Straż Pożarna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2028-2033	100 000 zł

Wszystkie podobszary rewitalizacji
ZADANIE 9
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
„Świadome Rodzicielstwo" – program wsparcia rodziców i opiekunów
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Koncepcja i zakres przedsięwzięcia: Diagnoza społeczna wskazuje na potrzebę wzmocnienia kompetencji rodzicielskich, szczególnie w kontekście wyzwań związanych z okresem dorastania dzieci, presją rówieśniczą, zagrożeniami cyfrowymi oraz trudnościami komunikacyjnymi w rodzinie. Brak systemowego wsparcia rodziców może prowadzić do eskalacji konfliktów, problemów wychowawczych oraz ryzyka wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży. Przedsięwzięcie odpowiada na potrzebę profilaktyki społecznej i wczesnego reagowania na sygnały kryzysu w rodzinie, wzmacniając zasoby rodziców jako kluczowych opiekunów i wychowawców. Przedsięwzięcie zakłada realizację programu wsparcia rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży, ukierunkowanego na wzmacnianie kompetencji wychowawczych, poprawę relacji w rodzinie oraz przeciwdziałanie kryzysom wychowawczym i społecznym. Program będzie realizowany w formule warsztatów, konsultacji indywidualnych oraz spotkań grupowych z udziałem specjalistów pracy z rodziną. Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich ma służyć ograniczaniu nasilenia problemów wychowawczych, poprawie relacji rodzinnych oraz wcześniejszemu reagowaniu na sytuacje mogące prowadzić do kryzysu lub marginalizacji społecznej dzieci i młodzieży. **Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:** Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadą równego dostępu i niedyskryminacji, tak aby udział w działaniach był możliwy dla wszystkich rodziców i opiekunów, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. W miarę potrzeb spotkania będą organizowane w miejscach dostępnych

architektonicznie i komunikacyjnie, z możliwością dostosowania formy wsparcia do sytuacji uczestników.
ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Sfera społeczna
PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI
– Liczba osób objętych programem wsparcia rodziny – 20 osób – Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych – 12 sztuk – Poprawa dostępności usług wsparcia rodziny – 1 program
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA
120105_2.0010.251/4 Łapanów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Centrum Kultury w Łapanowie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2027-2029	20 000 zł

Wszystkie podobszary rewitalizacji
ZADANIE 10
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Utworzenie Uniwersytetu III Wieku w Gminie Łapanów
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:
<u>Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:</u> Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie aktywności społecznej, edukacyjnej i obywatelskiej osób starszych oraz przeciwdziałanie ich izolacji społecznej poprzez stworzenie dostępnej dla wszystkich oferty rozwoju, integracji i aktywnego spędzania czasu. Przedsięwzięcie odpowiada na rosnący udział osób starszych w strukturze ludności gminy oraz zwiększające się zapotrzebowanie na działania sprzyjające aktywizacji seniorów i przeciwdziałaniu samotności. Utworzenie Uniwersytetu III Wieku pozwoli na stworzenie stałej, dostępnej i zróżnicowanej oferty edukacyjnej oraz integracyjnej, poprawiającej jakość życia osób starszych, wzmacniającej ich samodzielność i ograniczającej ryzyko izolacji społecznej. Przedsięwzięcie polega na utworzeniu i prowadzeniu Uniwersytetu III Wieku jako stałej formy aktywizacji społecznej, edukacyjnej i integracyjnej osób starszych z terenu gminy Łapanów. W ramach przedsięwzięcia realizowane będą m.in. wykłady, warsztaty, zajęcia rozwijające zainteresowania, spotkania integracyjne, zajęcia ruchowe, działania prozdrowotne oraz szkolenia podnoszące kompetencje cyfrowe i społeczne seniorów. Realizacja przedsięwzięcia zakłada współpracę z instytucjami kultury, szkołami, ośrodkiem pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi liderami, tak aby Uniwersytet III Wieku stanowił trwały element systemu wsparcia i aktywizacji seniorów w gminie. **<u>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</u>** Zajęcia będą prowadzone w obiektach dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej mobilności, z zapewnieniem dostępności architektonicznej, informacyjnej i komunikacyjnej. W razie potrzeby przewiduje się

dostosowanie pomieszczeń, wyposażenia oraz sposobu prowadzenia zajęć do wymagań uczestników.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- Liczba utworzonych form działalności Uniwersytetu III Wieku – 1 szt.
- Liczba zorganizowanych zajęć / spotkań / warsztatów w roku – 25 szt.
- Liczba uczestników zajęć w roku – 40 osób

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Gmina Łapanów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Kultury Gminy Łapanów Klub seniora Koła Gospodyń Wiejskich
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2028 - 2033	20 000 – 30 000 zł / rocznie Łącznie 120 000 – 180 000 zł

Poza obszarem rewitalizacji

ZADANIE 11

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie zakłada kompleksową rewitalizację zdegradowanego terenu poprzemysłowego położonego w sąsiedztwie wałów i terenów nadrzecznych w Łapanowie. Obszar ten, obecnie niewykorzystany społecznie i o obniżonych walorach estetycznych, stanowi przestrzeń problemową w strukturze funkcjonalnej miejscowości. Jego przekształcenie w ogólnodostępną przestrzeń rekreacyjno-społeczną ma na celu trwałe włączenie terenu w życie społeczne i przestrzenne gminy.

Interwencja obejmuje budowę pumptracku dla dzieci i młodzieży, realizację ciągów pieszych i pieszo-rowerowych wzdłuż wałów, urządzenie stref wypoczynku z elementami małej architektury oraz kompleksowe zagospodarowanie zieleni. Przedsięwzięcie przewiduje także uporządkowanie terenu oraz zapewnienie podstawowej dostępności komunikacyjnej poprzez budowę parkingu stanowiącego element pomocniczy obsługi terenu rekreacyjnego. Zakres inwestycji integruje funkcje rekreacyjne, społeczne i środowiskowe, tworząc spójną przestrzeń publiczną o wysokiej jakości użytkowej.

Przedsięwzięcie odpowiada na zdiagnozowane w GPR problemy: niedobór atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni aktywności, ograniczoną ofertę dla młodzieży, brak infrastruktury sprzyjającej mobilności aktywnej oraz degradację terenów poprzemysłowych. Przedsięwzięcie przeciwdziała wykluczeniu społecznemu poprzez tworzenie dostępnej infrastruktury „blisko domu", sprzyjającej integracji międzypokoleniowej i budowaniu kapitału społecznego.

Istotnym komponentem przedsięwzięcia jest rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz działania wspierające adaptację do zmian klimatu. Zagospodarowanie terenów przyległych do wałów przeciwpowodziowych zakłada zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzenie zróżnicowanej zieleni oraz elementów małej retencji. Planowane działania będą realizowane z poszanowaniem funkcji przeciwpowodziowej obwałowań oraz bez ingerencji w konstrukcję urządzeń hydrotechnicznych. Przedsięwzięcie zakłada również uporządkowanie i estetyzację przestrzeni nadrzecznej, co poprawi jej walory użytkowe, przyrodnicze i społeczne.

Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji:

Ujęcie w Gminnym Programie Rewitalizacji przedsięwzięcia polegającego na budowie pumptracku, zlokalizowanego poza granicami obszaru rewitalizacji, jest zasadne ze względu na jego funkcjonalne powiązanie z problemami zdiagnozowanymi na obszarze rewitalizacji oraz jego znaczenie dla osiągnięcia celów rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej.

W toku diagnozy wskazano na potrzebę zwiększenia dostępności oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego, wzmacniania integracji mieszkańców oraz tworzenia atrakcyjnych przestrzeni sprzyjających aktywności fizycznej i budowaniu relacji społecznych. Planowana budowa pumptracku stanowi element infrastruktury rekreacyjnej o charakterze ogólnogminnym, z której korzystać będą również mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności dzieci i młodzież należące do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Lokalizacja przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji wynika z uwarunkowań przestrzennych i technicznych, w tym dostępności odpowiedniego terenu umożliwiającego realizację obiektu o wymaganych parametrach, a także z potrzeby zapewnienia bezpiecznego i funkcjonalnego miejsca do aktywności sportowo-rekreacyjnej. Jednocześnie lokalizacja ta nie ogranicza oddziaływania projektu na obszar rewitalizacji, ponieważ obiekt będzie pełnił funkcję ogólnodostępną i będzie wykorzystywany przez mieszkańców całej gminy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji dopuszcza się realizację przedsięwzięć podstawowych poza obszarem rewitalizacji, jeżeli są one niezbędne dla osiągnięcia celów rewitalizacji oraz pozostają w bezpośrednim związku z rozwiązywaniem problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. Planowana budowa pumptracku spełnia te warunki, ponieważ przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, wzmacniania kapitału społecznego oraz zwiększenia dostępności infrastruktury służącej aktywizacji społecznej i fizycznej.

Realizacja przedsięwzięcia będzie wspierać osiągnięcie celów Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez tworzenie warunków do prowadzenia działań integracyjnych, profilaktycznych i animacyjnych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także poprzez zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom i młodym mieszkańcom.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt zostanie zrealizowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tak aby przestrzeń była dostępna dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów, rodzin z małymi dziećmi oraz osób czasowo ograniczonych ruchowo.

Ciągi piesze i pieszo–rowerowe zostaną zaprojektowane jako równe, bezprogowe i o odpowiedniej szerokości, z minimalnymi spadkami oraz antypoślizgową nawierzchnią. W strefach wypoczynku przewidziane zostaną ławki z oparciami i podłokietnikami, umożliwiające komfortowe korzystanie osobom starszym. Miejsca parkingowe obejmą stanowiska dla osób z niepełnosprawnościami z bezpośrednim i bezpiecznym dojściem do głównych stref aktywności.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera społeczna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera techniczna
Sfera środowiskowa

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- **Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej** – np. 1 obiekt
- **Liczba wydarzeń / inicjatyw społecznych organizowanych na terenie projektu** – szt./rok
- Liczba utworzonych miejsc postojowych –8 szt.
- Liczba obszarów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 obszar objęty działaniem.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0010.301/11 Łapanów
120105_2.0010.301/12 Łapanów
120105_2.0010.301/13 Łapanów
120105_2.0010.302/6 Łapanów
120105_2.0010.302/7 Łapanów
120105_2.0010.302/24 Łapanów
120105_2.0010.302/39 Łapanów
120105_2.0010.302/29 Łapanów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2026-2027	600 000 zł

Poza obszarem rewitalizacji

ZADANIE 12

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Budowa zbiornika wody pitnej wraz z infrastrukturą techniczną

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Projekt zakłada budowę dodatkowego zbiornika wody pitnej o określonej pojemności wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, służącego zwiększeniu rezerwy wody oraz poprawie bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Obecnie istniejąca infrastruktura wodociągowa nie zapewnia wystarczającej rezerwy wody w sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania, awarii lub zdarzeń kryzysowych, co może powodować przerwy w dostawie wody lub obniżenie parametrów jej ciśnienia. Zakres przedsięwzięcia obejmuje budowę zbiornika retencyjnego wody pitnej, wykonanie niezbędnych przyłączy, instalacji technologicznych, ogrodzenia oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu. Inwestycja przyczyni się do zwiększenia stabilności systemu wodociągowego, poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz zapewnienia ciągłości dostaw wody w sytuacjach awaryjnych, w tym w okresach suszy lub zwiększonego poboru.

Realizacja przedsięwzięcia ma istotne znaczenie dla poprawy jakości infrastruktury technicznej gminy oraz zwiększenia odporności systemu zaopatrzenia w wodę na zagrożenia środowiskowe i klimatyczne.

Uzasadnienie konieczności realizacji zadania poza obszarem rewitalizacji:

Pomimo że lokalizacja inwestycji znajduje się poza obszarem rewitalizacji, przedsięwzięcie ma istotne znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców tego obszaru. System zaopatrzenia w wodę ma charakter ponadlokalny i obejmuje swoim zasięgiem również tereny objęte rewitalizacją, dlatego zwiększenie rezerwy wody pitnej oraz poprawa stabilności funkcjonowania infrastruktury wodociągowej wpływa bezpośrednio na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zapewnienie odpowiedniej rezerwy wody ma szczególne znaczenie w sytuacjach awaryjnych, w okresach zwiększonego zapotrzebowania oraz w kontekście postępujących zmian klimatu, które mogą powodować okresowe niedobory wody. Stabilne i bezpieczne dostawy wody są warunkiem prawidłowego funkcjonowania gospodarstw domowych, instytucji publicznych oraz infrastruktury społecznej zlokalizowanej na obszarze rewitalizacji.

Realizacja przedsięwzięcia stanowi element działań komplementarnych wobec projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarze rewitalizacji, ponieważ poprawa jakości infrastruktury technicznej na poziomie całej gminy wzmacnia efekty społeczne i funkcjonalne działań rewitalizacyjnych oraz zwiększa odporność lokalnej społeczności na sytuacje kryzysowe.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera techniczna
Sfera środowiskowa

PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI

- Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury wodociągowej – **1 szt.**
- Pojemność nowego zbiornika wody – **ok. 500 m^2 powierzchni**
- Liczba elementów infrastruktury technicznej objętych modernizacją – **1 system**

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

120105_2.0008.139/1

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Łapanów	GZK Łapanów
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	**SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI**
2030	3 000 000 zł

Poza obszarem rewitalizacji

ZADANIE 13

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Przedsięwzięcie polega na kompleksowym remoncie i adaptacji zabytkowego budynku dworu zlokalizowanego w miejscowości Chrostowa nr 1 na potrzeby utworzenia Dziennego Domu Seniora połączonego z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym. Przedsięwzięcie zakłada stworzenie nowoczesnej infrastruktury usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, skierowanych do osób starszych, niesamodzielnych oraz z niepełnosprawnościami. Inwestycja wpisuje się w proces deinstytucjonalizacji usług społecznych poprzez rozwój wsparcia dziennego i całodobowego w warunkach zbliżonych do domowych.

Koncepcja i zakres przedsięwzięcia:

Projekt zakłada rewitalizację zdegradowanego obiektu o wysokiej wartości lokalnej poprzez nadanie mu nowych funkcji społecznych. Zakres przedsięwzięcia obejmuje:

- kompleksowy remont budynku dworu wraz z modernizacją instalacji,
- dostosowanie obiektu do pełnienia funkcji Dziennego Domu Seniora oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego,
- utworzenie przestrzeni dziennego pobytu (sale aktywizacyjne, rehabilitacyjne, jadalnia),
- wydzielenie części mieszkalnej dla osób wymagających wsparcia całodobowego,
- zakup wyposażenia (meble, sprzęt rehabilitacyjny, wyposażenie kuchni i pomieszczeń opiekuńczych),
- zagospodarowanie terenu wokół obiektu (ciągi piesze, miejsca rekreacji, zieleń),
- wdrożenie usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i aktywizacyjnych.

Przedsięwzięcie będzie służyło także mieszkańcom obszaru rewitalizacji, w szczególności osobom starszym, niesamodzielnym oraz ich opiekunom, zwiększając dostępność usług społecznych na poziomie całej gminy i uzupełniając lokalny system wsparcia.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia osób starszych i niesamodzielnych poprzez zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych i aktywizacyjnych w środowisku lokalnym. Przedsięwzięcie ograniczy konieczność kierowania mieszkańców do dużych instytucji opieki całodobowej, wspierając proces deinstytucjonalizacji. Dodatkowo wpłynie na integrację społeczną, wzmocnienie więzi lokalnych oraz zwiększenie dostępności usług społecznych na terenie gminy Łapanów.

Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym będzie również wiązało się z zapotrzebowaniem na kadrę opiekuńczą, specjalistyczną, administracyjną i pomocniczą, co może przyczynić się do wzrostu liczby miejsc pracy w gminie. Nowe miejsca zatrudnienia mogą być dostępne również dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, co sprawia, że przedsięwzięcie będzie oddziaływać korzystnie nie tylko w sferze społecznej, ale także w wymiarze lokalnego rozwoju gospodarczego. Rozwój usług opiekuńczych i społecznych może tym samym pośrednio wspierać aktywizację zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzmacniać lokalny rynek pracy.

Uzasadnienie konieczności realizacji zadania poza obszarem rewitalizacji:

Pomimo że przedsięwzięcie zlokalizowane jest poza obszarem rewitalizacji, pozostaje funkcjonalnie powiązane z celami rewitalizacji i będzie służyć również mieszkańcom tego obszaru. Utworzenie Dziennego Domu Seniora oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego zwiększy dostępność usług społecznych dla osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami, a także dla ich rodzin i opiekunów, w tym zamieszkujących obszar rewitalizacji. Rozwój takich usług ma istotne znaczenie dla przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, ograniczania izolacji oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Realizacja przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji wynika z możliwości wykorzystania istniejącego obiektu, który może zostać zaadaptowany na cele społeczne i opiekuńcze. Dzięki temu gmina zyskuje trwałe zaplecze świadczenia usług o znaczeniu ponadlokalnym, dostępnych również dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Utworzenie nowej placówki będzie wiązało się także z zapotrzebowaniem na kadrę opiekuńczą, administracyjną, specjalistyczną i pomocniczą, co może przyczynić się do wzrostu liczby miejsc pracy w gminie. Wzmocnienie lokalnego rynku pracy w obszarze usług społecznych może pośrednio oddziaływać korzystnie również na obszar rewitalizacji, poprzez zwiększenie dostępności zatrudnienia oraz rozwój usług istotnych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców. Przedsięwzięcie należy zatem traktować jako działanie komplementarne wobec

<table>
<tr><td colspan="2">projektów realizowanych bezpośrednio na obszarze rewitalizacji, ponieważ wzmacnia system wsparcia społecznego i rozszerza dostęp do usług ważnych z punktu widzenia celów rewitalizacji.

<u>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</u>
Przedsięwzięcie przewiduje pełne dostosowanie obiektu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, dostosowanie sanitariatów i pomieszczeń mieszkalnych, zastosowanie oznaczeń kontrastowych i rozwiązań ułatwiających orientację w przestrzeni, zapewnienie dostępności informacyjno-komunikacyjnej oraz możliwość wsparcia osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi.</td></tr>
<tr><td colspan="2">ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Sfera społeczna
Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera techniczna
Sfera gospodarcza</td></tr>
<tr><td colspan="2">PROGNOZOWANE REZULTATY PROJEKTU - WSKAŹNIKI</td></tr>
<tr><td colspan="2">• liczba osób korzystających z usług rocznie – min. 100 osób,
• liczba utworzonych miejsc opieki dziennej – min. 60,
• liczba utworzonych miejsc w Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym – min. 15,
• liczba osób objętych wsparciem opiekuńczym i aktywizacyjnym – min. 100 osób rocznie,
• liczba utworzonych/dostosowanych obiektów infrastruktury społecznej – 1,
• wzrost dostępności usług społecznych na terenie gminy.</td></tr>
<tr><td colspan="2">LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Chrostowa 1, gmina Łapanów</td></tr>
<tr><td>PODMIOT ODPOWIEDZIALNY</td><td>PARTNERZY W REALIZACJI</td></tr>
<tr><td>Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Społecznych PROELIO</td><td>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej;
podmioty świadczące usługi opiekuńcze i zdrowotne;
Gmina Łapanów</td></tr>
<tr><td>SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI</td><td>SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI</td></tr>
<tr><td>2027–2028</td><td>4 500 000 zł</td></tr>
</table>

5.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Poniżej zaprezentowano zestaw projektów stanowiących przedsięwzięcia uzupełniające, służące realizacji kierunków działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łapanów. Przedsięwzięcia te stanowią uzupełnienie przedsięwzięć podstawowych i odpowiadają na problemy zidentyfikowane w diagnozie pogłębionej, odnoszące się do sfery społecznej, a także sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej.

Modernizacja i poprawa dostępności Domu Kultury w Sobolowie – przedsięwzięcie obejmuje modernizację budynku Domu Kultury w Sobolowie w celu poprawy jego stanu technicznego oraz dostosowania do potrzeb wszystkich mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Zakres

działań może obejmować likwidację barier architektonicznych, poprawę dostępności pomieszczeń, modernizację instalacji oraz doposażenie obiektu w sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć, spotkań i wydarzeń lokalnych. Realizacja zadania przyczyni się do zwiększenia dostępności oferty społecznej i kulturalnej oraz wzmocnienia funkcji integracyjnych obiektu.

Budowa ciągu pieszo–rowerowego łączącego podobszary rewitalizacji w Łapanowie – przedsięwzięcie zakłada realizację ciągu pieszo–rowerowego poprawiającego powiązania przestrzenne pomiędzy podobszarami rewitalizacji oraz zwiększającego bezpieczeństwo i komfort poruszania się mieszkańców. Inwestycja ma na celu stworzenie ogólnodostępnej infrastruktury sprzyjającej rekreacji, integracji społecznej oraz aktywnemu stylowi życia, z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i rodzin z dziećmi. Ostateczny przebieg trasy zostanie określony na etapie dokumentacji technicznej, z uwzględnieniem uwarunkowań terenowych i własnościowych.

Działania społeczne, integracyjne i edukacyjne – będą obejmować w szczególności organizację wydarzeń lokalnych, inicjatyw sąsiedzkich oraz działań integracyjnych sprzyjających współpracy mieszkańców, a także wspieranie aktywności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Planowany jest rozwój działań wzmacniających tożsamość lokalną, integrację międzypokoleniową oraz współdziałanie różnych środowisk społecznych. Przewiduje się również rozwijanie usług społecznych skierowanych do rodzin, seniorów oraz osób wymagających wsparcia, w tym działań opiekuńczych, profilaktycznych i edukacyjnych, a także inicjatyw przeciwdziałających samotności osób starszych oraz wspierających rozwój dzieci i młodzieży.

Rozwój przestrzeni publicznych i infrastruktury społecznej – zakłada się realizację działań związanych z zagospodarowaniem terenów publicznych w sposób umożliwiający organizację spotkań, wydarzeń lokalnych i aktywności rekreacyjnej, a także budowę i modernizację obiektów sportowych, rekreacyjnych i społecznych. Istotnym elementem będzie zwiększanie dostępności infrastruktury dla wszystkich mieszkańców, w tym likwidacja barier architektonicznych oraz dostosowanie obiektów publicznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Przewiduje się również uporządkowanie i modernizację przestrzeni wspólnego użytkowania oraz poprawę ich funkcjonalności i bezpieczeństwa.

Rozwój infrastruktury technicznej i poprawa dostępności komunikacyjnej – w ramach przedsięwzięć uzupełniających planowana jest realizacja działań związanych z poprawą stanu infrastruktury technicznej oraz zwiększeniem dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. Obejmować one będą rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizację infrastruktury technicznej oraz działania zwiększające jej niezawodność. Zakłada się również poprawę jakości infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu oraz rozwój transportu zbiorowego, co pozwoli ograniczyć zjawisko wykluczenia transportowego i poprawi dostęp mieszkańców do usług publicznych.

Rozwój funkcji rekreacyjnych, turystycznych i gospodarczych – przewiduje się działania służące lepszemu wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych i rekreacyjnych oraz wzmacnianiu funkcji wypoczynkowych i usługowych obszaru rewitalizacji. Obejmować one będą zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, rozwój infrastruktury sprzyjającej aktywnemu stylowi życia mieszkańców oraz wspieranie inicjatyw gospodarczych, w szczególności związanych z turystyką, rekreacją i usługami lokalnymi. Realizacja tych działań przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca zamieszkania i spędzania czasu wolnego oraz do wzmocnienia lokalnej aktywności społecznej i gospodarczej.

6. RAMY FINANSOWE

Rozdział przedstawia ramowy plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów, który będzie wdrażany z wykorzystaniem zróżnicowanych źródeł finansowych.

Koszt planowanych przedsięwzięć podstawowych został oszacowany na poziomie:

37 980 000 - 40 440 000 zł

Przewidywany termin realizacji, szacunkowe koszty oraz możliwe źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono w poniższej w tabeli.

Tabela 8. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Przewidywany termin realizacji	Szacunkowy koszt realizacji w PLN	Potencjalne źródła finansowania
1	Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie	2026–2028	8 000 000	budżet gminy, krajowe środki publiczne, programy MSiT, środki z innych źródeł.
2	Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa	2026–2029	9 000 000	Budżet gminy, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
3	Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej	2026-2033	5 000 000	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, środki z innych źródeł.
4	Rozbudowa Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego w Łapanowie na terenie miejscowości Łapanów i Brzezowa	2030	1 400 000	Budżet gminy, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
5	„Kociołek Łapanowski” – coroczne święto gminy nad zalewem	2026–2029	240 000	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
6	OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia	2029–2031	1 400 000	Budżet gminy, środki UE w kolejnych perspektywach

				finansowych, Fundusz Dopłat BGK, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
7	Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie	2033	7 000 000	budżet gminy, krajowe środki publiczne, programy MSiT, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, środki z innych źródeł.
8	„Aktywna Młodzież” – program profilaktyki społecznej poprzez sport	2028–2033	100 000	Budżet gminy, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
9	„Świadome Rodzicielstwo” – program wsparcia rodziców i opiekunów	2027–2029	20 000	Budżet gminy, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
10	Utworzenie Uniwersytetu III Wieku w Gminie Łapanów	2028–2033	180 000	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, programy senioralne (np. ASOS / Aktywni Seniorzy), środki z innych źródeł
11	Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców	2026-2027	600 000	Budżet gminy, działania FEMP.07.06 RLKS, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
12	Budowa zbiornika wody pitnej wraz z infrastrukturą techniczną	2030	3 000 000	Budżet gminy, środki UE w kolejnych perspektywach finansowych, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
13	Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa	2027-2028	4 500 000	Środki prywatne, krajowe środki publiczne, programy senioralne (np. ASOS / Aktywni Seniorzy), środki z innych źródeł

Źródło: opracowanie własne

7. Zasady tworzenia i wdrażania Programu

7.1. Kompleksowość programu rewitalizacji (zintegrowanie na poziomie problemów i potrzeb – celów – kierunków działań – podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych)

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów koncentruje działania na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, czyli części gminy, w której w procesie delimitacji zidentyfikowano największą kumulację zjawisk kryzysowych, w szczególności o charakterze społecznym. Skierowanie interwencji właśnie na ten obszar stanowi świadomy wybór strategiczny, umożliwiający skoncentrowanie działań w miejscu, gdzie potrzeba zmian jest największa, a potencjalne efekty rewitalizacji mogą być najbardziej odczuwalne dla lokalnej społeczności.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łapanów stanowią bezpośrednią odpowiedź na problemy zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji. Obejmują one zarówno działania infrastrukturalne, jak i przedsięwzięcia społeczne, odpowiadające na potrzeby mieszkańców w różnych sferach funkcjonowania obszaru – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Dzięki temu program zakłada prowadzenie działań o charakterze kompleksowym, ukierunkowanych nie tylko na ograniczenie zdiagnozowanych problemów, lecz także na wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych.

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały powiązane z celami strategicznymi i kierunkami działań określonymi w programie, co zapewnia spójność i logikę interwencji. Oznacza to, że każdy projekt realizowany w ramach GPR stanowi element szerszego systemu działań, prowadzącego do osiągnięcia założonych celów rewitalizacji. W efekcie Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów tworzy zintegrowany zestaw interwencji, łączący działania społeczne, infrastrukturalne i organizacyjne.

Kompleksowość programu przejawia się również w ścisłym powiązaniu zdiagnozowanych problemów z planowanymi działaniami oraz przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Każde z zaplanowanych przedsięwzięć odpowiada na konkretne potrzeby zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji, a jednocześnie często oddziałuje na kilka sfer rozwojowych jednocześnie. Takie podejście sprzyja osiąganiu efektów synergii oraz zwiększa trwałość rezultatów podejmowanych działań.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów został opracowany w oparciu o wyniki pogłębionej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy przestrzennej obszaru rewitalizacji. W procesie przygotowania dokumentu wykorzystano zarówno analizy danych statystycznych i materiałów źródłowych, jak również wyniki działań partycypacyjnych prowadzonych z udziałem mieszkańców oraz przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji społecznych. Wnioski płynące z diagnozy, badań społecznych oraz konsultacji z interesariuszami stanowiły podstawę do określenia celów rewitalizacji oraz zaprojektowania zestawu przedsięwzięć odpowiadających na najważniejsze potrzeby rozwojowe obszaru.

Tak skonstruowany Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów zapewnia zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych oraz tworzy spójny system działań prowadzących do trwałej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Tabela 9. Matryca logiczna interwencji w GPR Łapanów pokazująca problemy, potencjały, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Problem	Potrzeba rewitalizacyjna	Cel	Kierunek działania	Zadanie
1. Niekorzystne procesy demograficzne	Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwój oferty integracyjnej	1	1.2. Rozwój oferty aktywizacji społecznej oraz działań integracyjnych dla mieszkańców	**Zadanie 5** – „Kociołek Łapanowski" – coroczne święto gminy nad zalewem **Zadanie 8** – „Aktywna Młodzież" – program profilaktyki społecznej poprzez sport **Zadanie 10** – Utworzenie Uniwersytetu III Wieku w Gminie Łapanów **Zadanie 13** - Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa
1. Niekorzystne procesy demograficzne	Zwiększenie atrakcyjności miejsca zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury społecznej i rekreacyjno-sportowej	2	2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców

1. Niekorzystne procesy demograficzne	Wzmocnienie funkcji społecznych i integracyjnych w miejscowościach	1	1.2. Rozwój oferty aktywizacji społecznej oraz działań integracyjnych dla mieszkańców	**Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 5** – „Kociołek Łapanowski" – coroczne święto gminy nad zalewem **Zadanie 8** – „Aktywna Młodzież" – program profilaktyki społecznej poprzez sport **Zadanie 10** – Utworzenie Uniwersytetu III Wieku w Gminie Łapanów **Zadanie 13** - Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa
2. Osłabienie więzi rodzinnych i sąsiedzkich	Tworzenie miejsc integracji społecznej	2	2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców
2. Osłabienie więzi rodzinnych i sąsiedzkich	Rozwój działań integracyjnych i wydarzeń lokalnych	1	1.2. Rozwój oferty aktywizacji społecznej oraz działań	**Zadanie 5** – „Kociołek Łapanowski" – coroczne święto gminy nad zalewem **Zadanie 8** – „Aktywna Młodzież" – program profilaktyki

			integracyjnych dla mieszkańców	społecznej poprzez sport **Zadanie 9** – „Świadome Rodzicielstwo" – program wsparcia rodziców i opiekunów **Zadanie 10** – Utworzenie Uniwersytetu III Wieku w Gminie Łapanów
2. Osłabienie więzi rodzinnych i sąsiedzkich	Wzmacnianie lokalnych instytucji społecznych	1	1.1. Rozwój usług społecznych oraz wsparcie rodzin, seniorów i osób wymagających pomocy	**Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 6** – OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia **Zadanie 13** - Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa
3. Ograniczona oferta dla dzieci i młodzieży	Rozwój oferty czasu wolnego	1	1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	**Zadanie 8** – „Aktywna Młodzież" – program profilaktyki społecznej poprzez sport **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców
3. Ograniczona oferta dla dzieci i młodzieży	Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	2	2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców
3. Ograniczona oferta dla dzieci i młodzieży	Rozwój dostępnych i atrakcyjnych przestrzeni spędzania czasu wolnego	2	2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności	**Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie

			mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego	**Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców
4. Problemy wychowawcze i potrzeba wsparcia rodzin	Rozwój usług społecznych i wsparcia specjalistycznego	1	1.1. Rozwój usług społecznych oraz wsparcie rodzin, seniorów i osób wymagających pomocy	**Zadanie 9** – „Świadome Rodzicielstwo" – program wsparcia rodziców i opiekunów **Zadanie 6** – OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia
4. Problemy wychowawcze i potrzeba wsparcia rodzin	Zwiększenie dostępności usług społecznych	1	1.1. Rozwój usług społecznych oraz wsparcie rodzin, seniorów i osób wymagających pomocy	**Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 6** – OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia
5. Słaba dostępność komunikacyjna	Poprawa dostępności usług na miejscu	2	2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego 2.3. Wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych do wzmacniania funkcji społecznych, wypoczynkowych i osiedleńczych, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych.	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 4** – Rozbudowa Ośrodka Sportowo-rekreacyjnego w Łapanowie na terenie miejscowości Łapanów i Brzezowa **Zadanie 6** – OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako

				miejsca integracji i aktywności mieszkańców **Zadanie 13** - Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa
6. Słaba jakość infrastruktury technicznej	Zapewnienie stabilnej infrastruktury technicznej	2	2.2. Poprawa jakości, estetyki i dostępności przestrzeni publicznych jako wspólnej przestrzeni życia społecznego	**Zadanie 12** – Budowa zbiornika wody pitnej wraz z infrastrukturą techniczną
7. Niedostateczny poziom infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i przestrzeni integracji społecznej	2	2.1. Rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz spędzaniu czasu wolnego	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców
7. Niedostateczny poziom infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej	2	2.3. Wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych do wzmacniania funkcji społecznych, wypoczynkowych i osiedleńczych,	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności mieszkańców **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w

			przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych.	Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 4** – Rozbudowa Ośrodka Sportowo-rekreacyjnego w Łapanowie na terenie miejscowości Łapanów i Brzezowa **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie
7. Niedostateczny poziom infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej	Tworzenie miejsc integracji	1	1.2. Rozwój oferty aktywizacji społecznej oraz działań integracyjnych dla mieszkańców	**Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 6** – OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia **Zadanie 13** - Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa
8. Bariery architektoniczne	Zwiększenie dostępności obiektów publicznych	2	2.2. Poprawa jakości, estetyki i dostępności przestrzeni publicznych jako wspólnej przestrzeni życia społecznego	**Zadanie 1** – Aktywny Sobolów – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Sobolowie **Zadanie 2** – Sobolów – Centrum Aktywności Społecznej i Ratownictwa **Zadanie 6** – OSP Tarnawa – centrum bezpieczeństwa i wsparcia
8. Bariery architektoniczne	Zwiększenie dostępności obiektów rekreacyjnych	2	2.2. Poprawa jakości, estetyki i dostępności przestrzeni	**Zadanie 11** – Aktywna przestrzeń rewitalizacji – budowa pumptracka jako miejsca integracji i aktywności

			publicznych jako wspólnej przestrzeni życia społecznego	mieszkańców **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 4** – Rozbudowa Ośrodka Sportowo-rekreacyjnego w Łapanowie na terenie miejscowości Łapanów i Brzezowa **Zadanie 7** – Aktywna Tarnawa – budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Tarnawie
9. Niski poziom przedsiębiorczości	Wykorzystanie potencjału rekreacyjnego	2	2.3. Wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych do wzmacniania funkcji społecznych, wypoczynkowych i osiedleńczych, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych.	**Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 4** – Rozbudowa Ośrodka Sportowo-rekreacyjnego w Łapanowie na terenie miejscowości Łapanów i Brzezowa
9. Niski poziom przedsiębiorczości	Wspieranie aktywności lokalnej	2	2.4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych i gospodarczych wzmacniających aktywność mieszkańców oraz atrakcyjność obszaru rewitalizacji	**Zadanie 5** – „Kociołek Łapanowski" – coroczne święto gminy nad zalewem **Zadanie 3** – Strefa Aktywnego Wypoczynku nad Zalewem w Łapanowie – modernizacja i podniesienie standardu przestrzeni publicznej nad zalewem w Łapanowie **Zadanie 13** - Utworzenie Dziennego Domu Seniora wraz

	z Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w miejscowości Chrostowa

Źródło: opracowanie własne

7.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ I ZINTEGROWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI

KOMPLEMENTARNOŚĆ I ZINTEGROWANIE PRZESTRZENNE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów opiera się na zasadzie terytorialnej koncentracji interwencji, kierując działania na wyznaczony obszar rewitalizacji – przestrzeń, w której w procesie delimitacji zidentyfikowano największe nasilenie zjawisk kryzysowych, w szczególności o charakterze społecznym. Skoncentrowanie działań w tym obszarze stanowi świadomy wybór strategiczny, ukierunkowany na osiągnięcie trwałej i mierzalnej zmiany.

Realizowane w jego granicach przedsięwzięcia podstawowe oraz działania uzupełniające tworzą spójny pakiet interwencji, zaprojektowany w sposób kompleksowy i komplementarny. Ich celem jest nie tylko redukcja zdiagnozowanych problemów, lecz także uruchomienie procesów rozwojowych wzmacniających potencjał społeczny, gospodarczy i przestrzenny obszaru rewitalizacji.

Choć działania będą realizowane w granicach wyznaczonego obszaru, ich efekty będą oddziaływać szerzej – na poziomie całej gminy. Wynika to z pełnionych przez część terenów objętych rewitalizacją funkcji centralnych oraz ich znaczenia dla życia społecznego i gospodarczego gminy Łapanów. W ten sposób interwencja na obszarze rewitalizacji będzie pełnić rolę dźwigni rozwojowej, generującej pozytywne impulsy dla szerszego otoczenia.

Przyjęty model koncentracji terytorialnej oraz integracji działań społecznych, infrastrukturalnych i organizacyjnych zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia zakładanych celów strategicznych oraz realizacji wizji rozwoju obszaru rewitalizacji w sposób trwały i zrównoważony.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA ORAZ ZINTEGROWANIE NA POZIOMIE RÓŻNYCH SEKTORÓW I PARTNERÓW

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów zakłada realizację działań w oparciu o współpracę różnych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy. Przygotowanie dokumentu (patrz rozdział 7.3.) odbywało się z udziałem szerokiego grona interesariuszy, w tym przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych, organizacji społecznych oraz mieszkańców. Włączenie różnych środowisk w proces planowania działań rewitalizacyjnych umożliwiło lepsze rozpoznanie lokalnych potrzeb oraz stworzenie rozwiązań odpowiadających na rzeczywiste problemy i potencjały obszaru rewitalizacji.

Również na etapie realizacji programu przewidziano aktywny udział interesariuszy. Przyjęty system zarządzania i monitorowania GPR (patrz rozdział 8.4.) zakłada współpracę instytucji publicznych, organizacji społecznych oraz innych podmiotów lokalnych w procesie wdrażania działań rewitalizacyjnych. Takie podejście sprzyja budowaniu partnerstw lokalnych, wzmacnia współodpowiedzialność za rozwój obszaru rewitalizacji oraz pozwala efektywniej wykorzystywać dostępne zasoby instytucjonalne i społeczne.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia podstawowe przewidują współpracę wielu partnerów. W opisach projektów wskazano zarówno podmioty odpowiedzialne za ich realizację, jak i partnerów wspierających wdrażanie poszczególnych działań. Wśród nich znajdują się przede wszystkim instytucje sektora publicznego oraz organizacje społeczne działające na terenie gminy.

Do najważniejszych podmiotów zaangażowanych w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych należą:

— **sektor publiczny** – Gmina Łapanów / Urząd Gminy w Łapanowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapanowie, Centrum Kultury Gminy Łapanów, jednostki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy, w tym Szkoła Podstawowa w Sobolowie oraz Szkoła Podstawowa w Tarnawie;

— **partnerzy społeczni** – organizacje pozarządowe oraz podmioty aktywne w życiu lokalnym, w szczególności jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, Koła Gospodyń Wiejskich, kluby sportowe oraz inne organizacje społeczne i grupy nieformalne działające w gminie.

Współdziałanie różnych podmiotów w realizacji działań rewitalizacyjnych sprzyja wzmacnianiu lokalnego kapitału społecznego oraz zwiększa trwałość efektów podejmowanych inicjatyw. Partnerstwo pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi i mieszkańcami stanowi ważny element skutecznego wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów oraz osiągania zakładanych celów rozwojowych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów uwzględnia zasadę komplementarności międzyokresowej, polegającą na zachowaniu ciągłości działań podejmowanych na rzecz rozwoju społecznego i przestrzennego gminy w kolejnych latach. Analiza stopnia realizacji przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji gminy Łapanów na lata 2016 – 2023 wykazała, że część zaplanowanych działań została zrealizowana lub znajduje się w trakcie realizacji, przyczyniając się do stopniowej poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju infrastruktury publicznej na terenie gminy.

W poprzednim programie rewitalizacji istotny nacisk położono na rozwój infrastruktury społecznej oraz działania wspierające integrację mieszkańców. Przykładem takiej interwencji była modernizacja budynku Centrum Kultury Gminy Łapanów wraz z przebudową placu zabaw przy przedszkolu. Inwestycja ta przyczyniła się do poprawy warunków prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej, a także stworzyła przestrzeń sprzyjającą integracji społecznej mieszkańców oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Równolegle realizowano działania społeczne, takie jak projekt „Efektywna pomoc społeczna w Gminie Łapanów. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym", które miały na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców.

Doświadczenia wynikające z realizacji poprzedniego programu rewitalizacji zostały wykorzystane przy opracowaniu obecnego Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów. Nowy program rozwija i uzupełnia wcześniej podejmowane działania, koncentrując się na obszarach wymagających dalszej interwencji, takich jak rozwój infrastruktury społecznej i rekreacyjnej, poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców.

Komplementarność międzyokresowa widoczna jest przede wszystkim w kontynuacji działań ukierunkowanych na rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej oraz aktywnemu stylowi życia mieszkańców. Zaplanowane w obecnym programie przedsięwzięcia, takie jak rozwój infrastruktury rekreacyjnej, modernizacja przestrzeni publicznych czy realizacja programów społecznych skierowanych do dzieci, młodzieży i rodzin, stanowią naturalne rozwinięcie wcześniejszych inwestycji i inicjatyw społecznych realizowanych na terenie gminy.

W rezultacie działania podejmowane w kolejnych okresach programowania tworzą spójną i logiczną ścieżkę rozwoju obszaru rewitalizacji. Tak rozumiana komplementarność międzyokresowa wzmacnia efekty dotychczasowych działań oraz pozwala na dalsze, stopniowe wyprowadzanie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, przy jednoczesnym budowaniu przyjaznego i funkcjonalnego środowiska życia mieszkańców.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Gminny Program Rewitalizacji odznacza się komplementarnością również w zakresie źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć. Dla poszczególnych przedsięwzięć podstawowych ujętych w Programie wskazano potencjalne źródła finansowania, obejmujące zróżnicowane instrumenty o charakterze publicznym i prywatnym.

Do możliwych źródeł finansowania należą w szczególności:

- **środki publiczne wspólnotowe**, w tym fundusze Unii Europejskiej, takie jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz Fundusz Spójności, wdrażane w ramach regionalnych i krajowych programów Funduszy Europejskich;
- **środki publiczne krajowe**, obejmujące zarówno istniejące instrumenty finansowe i programy wsparcia (ukierunkowane m.in. na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozwój edukacji, modernizację infrastruktury, ochronę środowiska, rozwój kultury, ochronę zabytków czy mieszkalnictwo), jak i nowe mechanizmy finansowe, w tym instrumenty inżynierii finansowej;
- **środki prywatne**, w szczególności środki własne podmiotów prywatnych, fundusze fundacyjne, a także inne formy zaangażowania kapitału prywatnego.

W pierwszej kolejności zakłada się wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych działaniom rewitalizacyjnym, przy jednoczesnym zaangażowaniu środków własnych gminy jako wkładu krajowego. Przyjęty model finansowania opiera się na zasadzie dywersyfikacji źródeł, co pozwoli zwiększyć elastyczność i efektywność wdrażania Programu, zwłaszcza w warunkach ograniczonych zasobów budżetowych.

W trakcie realizacji Programu planuje się również prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych, mających na celu zwiększenie ich zaangażowania w proces rewitalizacji oraz zachęcenie do korzystania z dostępnych instrumentów finansowych.

Przyjęta struktura finansowania sprzyja zapewnieniu trwałości interwencji oraz zwiększa prawdopodobieństwo skutecznej realizacji zaplanowanych przedsięwzięć.

7.3. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów został opracowany w oparciu o zasadę partnerstwa i partycypacji społecznej. Oznacza to, że interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość włączenia się w prace na każdym etapie jego przygotowania – od etapu diagnozy delimitacyjnej, czyli wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (w 2016 roku), po opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji – zgodnie z ideą rewitalizacji określoną w ustawie.

Przepisy ustawy o rewitalizacji nakładają obowiązek prowadzenia działań rewitalizacyjnych w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy. Tym samym, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, działania inicjowane w ramach partycypacji społecznej, jak również cały proces rewitalizacji prowadzony w gminie Łapanów, opierał się na następujących zasadach:

- poznawaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do interesariuszy w zakresie procesu rewitalizacji, w tym jego istoty, celów i zasad wynikających z ustawy, a także informowaniu o przebiegu prac nad dokumentem;
- wspieraniu dialogu pomiędzy interesariuszami oraz ich integracji wokół procesu rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności Gminnego Programu Rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Przy identyfikacji potencjalnych interesariuszy procesu rewitalizacji uwzględniono również założenia dotyczące zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych określone w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (tzw. ustawie wdrożeniowej).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów został przygotowany z uwzględnieniem partnerów określonych w art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. Udział poszczególnych typów partnerów w pracach nad programem zapewniono w następujący sposób:

- **władze regionalne, lokalne i inne instytucje publiczne** były zaangażowane w tworzenie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji m.in. poprzez udział w działaniach partycypacyjnych, takich jak warsztaty strategiczno-projektowe, wizja lokalna prowadzona w formie spaceru badawczego, indywidualne wywiady pogłębione. W działaniach tych uczestniczyli przedstawiciele m.in.: Urzędu Gminy w Łapanowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Centrum Kultury w Łapanowie, Szkoły Podstawowej w Łapanowie oraz Komendy Policji. Ponadto udział władz lokalnych i instytucji publicznych zapewniony jest poprzez procedurę opiniowania projektu GPR zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji;
- **partnerzy gospodarczy i społeczni** uczestniczyli w pracach nad programem poprzez udział w warsztatach strategiczno-projektowych, wizji lokalnej w formie spaceru badawczego, otwartym spotkaniu konsultacyjnym służącym zbieraniu propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz

wywiadach pogłębionych przeprowadzonych z przedstawicielami sektora społecznego. Wśród uczestników znaleźli się m.in. przedstawiciele Rady Gminy Łapanów, reprezentanci środowiska młodzieżowego, senioralnego oraz liderzy organizacji społecznych i przedsiębiorców. Dodatkowo w formie on-line (formularz zgłaszania propozycji przedsięwzięć do Gminnego Programu Rewitalizacji) zapewniono możliwość udziału w procesie rewitalizacji podmiotom prowadzącym lub planującym prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy, podmiotom prowadzącym działalność społeczną, w tym organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym, mieszkańcom gminy oraz mieszkańcom podobszarów rewitalizacji, a także właścicielom i użytkownikom nieruchomości znajdujących się na obszarze rewitalizacji, wspólnotom mieszkaniowym, społecznym inicjatywom mieszkaniowym, towarzystwom budownictwa społecznego oraz członkom kooperatyw mieszkaniowych działających zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych;

— **właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji** do udziału w warsztatach, spotkaniach oraz konsultacjach zaproszono podmioty i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy, w tym: podmioty działające w zakresie działania na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, osób niepełnosprawnych, upowszechniania i ochrony wolności praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa i upowszechniania i ochrony praw dziecka, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury oraz dziedzictwa narodowego, na rzecz ochrony środowiska, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, promowania zasad zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem środowiska, na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, na rzecz poprawy warunków nauczania wychowania fizycznego dla dzieci i młodzieży oraz zapewnienie miejsca do rozwoju aktywności fizycznej w regionie, (w tym: Fundacja Promocji i Rozwoju Gminy Łapanów, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Społecznych PROELIO, Społeczny Komitet Budowy Hali Sportowej Im. Janusza Kuliga w Sobolowie, OSP Łapanów).

W dalszej części opracowania przedstawiono techniki partycypacyjne zastosowane zarówno na etapie opracowywania zmian Gminnego Programu Rewitalizacji. Do udziału w tych działaniach zaproszono mieszkańców gminy, liderów społecznych oraz przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy Łapanów.

Etap I – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji (2016 rok)

Na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łapanów zrealizowano następujące działania mające na celu włączenie lokalnej społeczności i interesariuszy:

— Spotkanie konsultacyjne, które odbyło się w dniu 03 października 2016 r. w budynku Urzędu Gminy Łapanów. W konsultacjach udział wzięli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego Gminy Łapanów i jednostek podległych, jak również radni i sołtysi. Celem

konsultacji było zaprezentowanie ramowego harmonogramu działań oraz przedstawienie cech i elementów Gminnego Programu Rewitalizacji. Zainteresowanym interesariuszom przedstawiono również główne źródła finansowania działań w ramach GPR

- Spotkanie konsultacyjne, które odbyło się w dniu 24 listopada 2016 roku. W trakcie spotkania zaprezentowano diagnozę sporządzoną na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łapanów. Konsultacje miały na celu zebranie od mieszkańców Gminy Łapanów opinii i propozycji odnośnie diagnozy, która zostanie wykorzystana w dalszych etapach prac nad Gminny Programem Rewitalizacji.
- Warsztat otwarty dla mieszkańców, który odbył się w dniu 22 grudnia 2016 roku w Domu Kultury w Łapanowie. W trakcie warsztatu omówiono i poddano ocenie diagnozę oraz omówiono granice obszaru zdegradowanego i obszar rewitalizacji.
- Warsztat dla uczniów Szkół Gimnazjalnych w Łapanowie, które odbyły się 22 grudnia 2016 r. w Gimnazjum w Łapanowie.
- Zbierania propozycji i opinii na piśmie, w tym drogą elektroniczną, z możliwością wykorzystania formularza konsultacyjnego, stanowiącego załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 105/2016 Wójta Gminy Łapanów.

Dodatkowo przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące ponownej delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Łapanów w dniach 04.04 – 04.05.2018 r. oraz Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów na lata 2016 – 2023: 08.06 – 08.07.2018 r.

Etap II – opracowanie zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji (2026 r.)

Na etapie opracowywania zmian do dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów zrealizowano następujące działania mające na celu włączenie lokalnej społeczności i interesariuszy w wypracowanie kluczowych założeń Programu:

W ramach realizacji tego etapu wykorzystano następujące metody:

- **spacer badawczy (o charakterze wizji lokalnej**). Badanie o charakterze jakościowym. Badanie polegało na wizytacji obszaru gminy, gdzie zdiagnozowano zjawiska kryzysowe w rozumieniu ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i objęto miejscowości: Sobolów, Łapanów, Tarnawa oraz Zbydniów. Badanie to było połączone z rozmowami z lokalnymi ekspertami, którzy przedstawili kwestie problemowe dla konkretnych lokalizacji. Metoda ta pozwoliła na zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, przede wszystkim o charakterze środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Wizja lokalna odbyła się w dniu 23 stycznia 2026 r.;
- **badania jakościowe – pogłębione wywiady indywidualne z przedstawicielami sektora publicznego, gospodarczego oraz społecznego.** Wnioski z badań jakościowych posłużyły do uzupełnienia części diagnostycznej (diagnoza pogłębiona podobszarów rewitalizacji) oraz wskazania głównych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych. Wywiady traktowano jako badanie grup przedstawicielskich. Przeprowadzono 5 indywidualnych wywiadów pogłębionych (technika TDI) z ekspertami lokalnymi – przedstawicielami instytucji publicznych takich jak sektor usług społecznych, sektor edukacyjny, Policją, ale także reprezentantkami mieszkańców.

Wnioski z badań jakościowych znajdują się w rozdziale prezentującym diagnozę pogłębioną obszaru rewitalizacji;

- **warsztaty strategiczno-projektowe** z udziałem przedstawicieli samorządu terytorialnego oraz instytucji publicznych, organizacji społecznych, przedstawicieli biznesu i liderów lokalnych (m.in. sołtysów, radnych — przedstawicieli mieszkańców), zorganizowane w dniu 23 stycznia 2026 roku, których celem było określenie problemów i potrzeb oraz zdiagnozowanie potencjałów rozwojowych obszarów rewitalizacji, jak również sformułowanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (podstawowych oraz uzupełniających). W spotkaniu udział wzięło 14 osób;
- **formularz zgłaszania propozycji przedsięwzięć do Gminnego Programu Rewitalizacji w formule on-line**, zapewniający możliwość swobodnego zgłaszania propozycji projektowych do GPR przez szeroką grupę interesariuszy procesu rewitalizacji. Formularz był dostępny w okresie 2–18 lutego 2026 roku na stronie internetowej gminy lapanow.pl. Rozpropagowaniu tej możliwości włączenia się w tworzenie GPR towarzyszyła akcja upowszechniania linku do formularza w mediach społecznościowych gminy;
- **dyżur rewitalizacyjny**, który odbył się w dniu 18 lutego 2026 r. w godzinach 16.00–18.00 w Centrum Kultury Gminy Łapanów w Łapanowie, w trakcie którego można było zgłaszać propozycje zadań do Programu oraz swoje uwagi i opinie na temat rewitalizacji.

Zwieńczeniem podjętych działań włączających są konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Łapanów. Informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych została ogłoszona w drodze obwieszczenia Wójta Gminy Łapanów w dniu 30 marca 2026 r. na stronie internetowej Urzędu Gminy Łapanów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje prowadzone są w terminie od 30 marca 2026 roku do 4 maja 2026 roku. Konsultacje społeczne przeprowadzone są z wykorzystaniem 4 form:

- formy pisemnej poprzez formularz dostępny do pobrania na stronie internetowej Gminy oraz w gminnym Biuletynie Informacji Publicznej (BIP);
- w formie elektronicznej poprzez formularz online dostępny na stronie internetowej Gminy w zakładce GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI oraz na BIP;
- ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Gminy w Łapanowie, pokój nr *13*, Łapanów 34 w godzinach pracy Urzędu przez cały okres trwania konsultacji społecznych.
- w trakcie dwóch otwartych spotkań konsultacyjnych, które odbędą się w dniu 9 kwietnia 2026 r. odpowiednio w godzinach 16.30-17.15 w Tarnawie 33 budynek OSP, oraz w godzinach 17.45-18.30 w Łapanowie 10 w Centrum Kultury Gminy Łapanów.

8. System zarządzania wdrażaniem oraz monitoring Programu

8.1. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

Proces zarządzania rewitalizacją w Gminie Łapanów opiera się na zasadach partnerstwa, współpracy oraz partycypacji społecznej. Oznacza to aktywne włączanie interesariuszy w realizację oraz monitorowanie działań rewitalizacyjnych. W proces ten zaangażowane będą w szczególności instytucje publiczne, organizacje społeczne, lokalni liderzy, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów zakłada współpracę podmiotów reprezentujących różne sektory życia społecznego i gospodarczego, w tym przede wszystkim samorządu lokalnego, jednostek organizacyjnych gminy, instytucji kultury, jednostek oświatowych, służb pomocy społecznej, a także organizacji pozarządowych i innych podmiotów aktywnych społecznie.

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji obejmuje dwa podstawowe poziomy:

- **zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi**, czyli bieżącą koordynację i monitorowanie realizacji projektów wpisanych do programu;
- **zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji jako całością**, obejmujące ocenę stopnia realizacji programu oraz jego ewentualną aktualizację.

System zarządzania i monitorowania GPR pełni jednocześnie kilka funkcji. Stanowi narzędzie umożliwiające ocenę postępów we wdrażaniu programu, pozwala na weryfikację stopnia realizacji celów i kierunków działań rewitalizacyjnych oraz umożliwia analizę wpływu realizowanych przedsięwzięć na sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną obszaru rewitalizacji.

Za wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów odpowiada **Wójt Gminy Łapanów**, który realizuje zadania związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji przy wsparciu wyznaczonego pracownika Urzędu Gminy odpowiedzialnego za koordynację działań rewitalizacyjnych. Osoba ta pełni funkcję **Koordynatora rewitalizacji** i odpowiada za bieżące prowadzenie działań związanych z wdrażaniem programu.

W proces realizacji GPR włączone będą również jednostki organizacyjne gminy oraz partnerzy programu, w szczególności:

- **Urząd Gminy w Łapanowie**, odpowiedzialny za koordynację działań inwestycyjnych i organizacyjnych,
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapanowie**, realizujący działania w obszarze wsparcia społecznego,
- **Centrum Kultury Gminy Łapanów** oraz inne instytucje kultury, prowadzące działania integracyjne i animacyjne,
- **jednostki oświatowe**, w tym szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie obszaru rewitalizacji i gminy,

- **jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej**, które odgrywają istotną rolę w życiu społecznym i integracji mieszkańców,
- **organizacje społeczne i pozarządowe**, w tym m.in. Koła Gospodyń Wiejskich oraz inne lokalne inicjatywy obywatelskie.

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów będzie realizowany zgodnie z zasadami partnerstwa, wielopoziomowego zarządzania oraz podejścia partycypacyjnego, określonymi w przepisach prawa krajowego i unijnego, w tym w art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r..

Tym samym w proces wdrażania GPR będą zaangażowane następujące podmioty (zwane dalej **Partnerami programu**):

- **władze regionalne i lokalne oraz inne instytucje publiczne**, w szczególności: Rada Gminy Łapanów oraz gminne instytucje publiczne takie jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapanowie, Centrum Kultury Gminy Łapanów, Biblioteka Publiczna, Szkoły Podstawowe;
- **partnerzy gospodarczy i społeczni**, w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także pozostali mieszkańcy gminy oraz przedsiębiorcy lokalni.
- **właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie**, takie jak organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji czy środowiska naturalnego, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Łapanów zaangażowane w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Monitoring realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzony będzie w cyklu rocznym, natomiast ocena aktualności i stopnia realizacji GPR będzie dokonywana nie rzadziej niż raz na trzy lata, zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji.

Tak skonstruowany system zarządzania zapewnia przejrzystość procesu rewitalizacji, umożliwia bieżącą kontrolę postępów realizacji programu oraz pozwala na elastyczne reagowanie na pojawiające się potrzeby i wyzwania związane z rozwojem obszaru rewitalizacji.

8.2. FUNKCJE PODMIOTÓW ZAANGAŻOWANYCH W PROCES WDRAŻANIA I MONITOROWANIA GPR

ZARZĄDZANIE PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI (MONITORING)

Koordynator ds. rewitalizacji / wyznaczony pracownik Urzędu Gminy Łapanów

- współpraca oraz bieżący kontakt z osobami pełniącymi funkcję koordynatorów realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, reprezentujących Urząd Gminy Łapanów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapanowie, Centrum Kultury Gminy Łapanów, jednostki oświatowe oraz inne instytucje zaangażowane w realizację projektów;
- prowadzenie bieżącego monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez gromadzenie, analizowanie i agregowanie informacji o postępach realizacji projektów;
- wnioskowanie do Wójta Gminy Łapanów – we współpracy z właściwymi referatami Urzędu Gminy oraz jednostkami organizacyjnymi – o zapewnienie warunków organizacyjnych i finansowych umożliwiających realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności tych, za które bezpośrednio odpowiada gmina;
- utrzymywanie bieżącej współpracy z partnerami programu zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Komitet Rewitalizacji

- opiniowanie postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- formułowanie rekomendacji dotyczących dalszego kierunku działań oraz ewentualnych zmian w sposobie realizacji przedsięwzięć.

Partnerzy programu

- udział w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z zakresem swoich kompetencji i możliwości organizacyjnych;
- przekazywanie informacji o postępach realizacji projektów oraz zgłaszanie koordynatorowi rewitalizacji ewentualnych problemów, trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażaniem przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI (OCENA)

Koordynator ds. rewitalizacji

- inicjowanie – w porozumieniu z Wójtem Gminy Łapanów – procesu oceny aktualności oraz stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji;
- współpraca z Komitetem Rewitalizacji w zakresie przygotowania oceny realizacji GPR;
- prowadzenie działań informacyjnych i partycypacyjnych związanych z wdrażaniem programu rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji

- upowszechnianie wśród mieszkańców informacji dotyczących postępów realizacji GPR;
- opiniowanie wyników oceny stopnia realizacji programu;
- rekomendowanie potrzeby aktualizacji GPR lub jego zakończenia w przypadku osiągnięcia zakładanych efektów.

Partnerzy programu

- udział w procesie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR poprzez przekazywanie informacji i danych dotyczących realizowanych przedsięwzięć;
- zgłaszanie propozycji zmian i nowych działań, które mogą zostać włączone do programu rewitalizacji.

Rada Gminy Łapanów

- podejmowanie uchwał i decyzji umożliwiających realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- opiniowanie kierunków zmian w GPR;
- uczestnictwo w procedurze aktualizacji lub uchylenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

KOORDYNACJA PROCESU REWITALIZACJI

W procesie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów zachowana będzie zasada przejrzystości działania oraz odpowiedzialności publicznej. Wdrażanie programu odbywać się będzie poprzez realizację przedsięwzięć podstawowych oraz działań uzupełniających określonych w niniejszym dokumencie.

Bezpośrednią koordynację wdrażania programu zapewniać będzie wyznaczony pracownik Urzędu Gminy odpowiedzialny za koordynację procesu rewitalizacji, działający przy wsparciu kierowników lub koordynatorów realizujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Koordynator ds. rewitalizacji

- koordynowanie działań związanych z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji;
- planowanie kolejnych działań rewitalizacyjnych w ujęciu rocznym;
- monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR oraz ich zgodności z przyjętymi celami programu;
- analiza zgromadzonych danych oraz przygotowywanie wniosków dotyczących ewentualnej aktualizacji programu;
- koordynacja procesu aktualizacji GPR we współpracy z Komitetem Rewitalizacji;
- prowadzenie działań informacyjnych oraz konsultacyjnych dotyczących realizacji programu;
- utrzymywanie współpracy z partnerami programu oraz organizowanie prac Komitetu Rewitalizacji.

Koordynator rewitalizacji będzie również odpowiadał za organizację i prowadzenie działań związanych z monitoringiem i oceną realizacji programu rewitalizacji.

8.3. PROCEDURY MONITORINGU I OCENY

W celu zapewnienia systematycznego monitorowania oraz rzetelnej oceny rezultatów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzone będą działania obejmujące dwie zasadnicze perspektywy oceny.

- Pierwszą z nich stanowić będzie **procedura stałego monitoringu**, realizowana corocznie. Jej celem będzie bieżąca weryfikacja postępu rzeczowego i finansowego w zakresie realizacji przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji, a także identyfikacja ewentualnych barier i ryzyk mogących wpływać na tempo wdrażania Programu.
- Drugą perspektywą będzie **procedura oceny GPR**, o której mowa w art. 22 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Procedura ta, mająca charakter jakościowy, będzie przeprowadzana raz na trzy lata obowiązywania Programu, zgodnie z wymogami ustawowymi. Jej przedmiotem będzie ocena aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji, a także analiza wpływu podejmowanych działań rewitalizacyjnych na osiąganie założonych celów strategicznych i kierunków działań. Ocena obejmować będzie również analizę kierunków oraz dynamiki zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji.

Każda z powyższych procedur będzie realizowana w określonym cyklu czasowym oraz zgodnie z przyjętą sekwencją działań, zapewniającą przejrzystość, spójność i porównywalność wyników monitoringu oraz oceny.

PROCEDURA STAŁEGO MONITOROWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Raport z postępów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji sporządzany będzie raz w roku i włączany do procedury opracowania corocznego Raportu o stanie Gminy Łapanów.

Raport z corocznego monitoringu GPR obejmować będzie informacje przekazywane przez wszystkie podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne, dotyczące postępu realizacji zadań w danym roku kalendarzowym. Zestawienie danych agregowanych obejmować będzie w szczególności:

- harmonogram i stopień zaawansowania realizowanych przedsięwzięć;
- osiągnięte efekty projektów zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji, w tym wskazanie poziomu wskaźników osiągniętych w danym roku, określonych w kartach projektowych poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych; obowiązek gromadzenia danych oraz dokonywania wymaganych pomiarów spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację danego zadania;
- napotkane trudności i problemy;
- informacje dotyczące działań podejmowanych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięć przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łapanów;
- wykaz działań rewitalizacyjnych planowanych do realizacji w kolejnym roku.

Partnerzy realizujący przedsięwzięcia rewitalizacyjne zobowiązani będą do sporządzenia i przekazania Koordynatorowi rewitalizacji mini-raportów z realizacji projektów w terminie do końca lutego każdego

roku. Raporty te sporządzane będą za pełny rok kalendarzowy. Pierwszy raport monitorujący zostanie opracowany po zakończeniu pierwszego pełnego roku kalendarzowego obowiązywania GPR.

Na podstawie przekazanych informacji Koordynator rewitalizacji opracowuje, do dnia 31 marca danego roku, zbiorczy Raport z monitoringu GPR za zamknięty rok sprawozdawczy.

Niezwłocznie po otrzymaniu Raportu z monitoringu GPR Wójt Gminy Łapanów zwołuje posiedzenie Komitetu Rewitalizacji w celu omówienia wyników monitoringu, sformułowanych rekomendacji oraz listy przedsięwzięć planowanych do realizacji w kolejnym okresie.

Raport z monitoringu GPR, wraz z opinią Komitetu Rewitalizacji, stanowi integralny element Raportu o stanie Gminy za dany rok.

Procedura oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena stanowi narzędzie o charakterze jakościowym służące rozliczeniu wyników prac związanych z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Łapanów, w tym dokonaniu oceny osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom strategicznym i kierunkom działań. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji odbędzie się w cyklach trzyletnich.

Za przygotowanie i przeprowadzenie oceny odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Łapanów poprzez Koordynatora ds. rewitalizacji.

Zakres oceny obejmować będzie zarówno analizę aktualności zapisów GPR, jak i ocenę stopnia jego realizacji. Raporty z oceny zawierać będą syntetyczne zestawienie wniosków wynikających z corocznych Raportów z monitoringu GPR sporządzanych w całym okresie obowiązywania Programu. Ponadto w ramach oceny przeprowadzona zostanie jakościowa analiza efektów społeczno-gospodarczych i przestrzennych, w tym zmian zachodzących w podobszarach rewitalizacji w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy i zjawiska kryzysowe wskazane w diagnozie pogłębionej.

Celem oceny będzie określenie rezultatów osiągniętych w wyniku podjętej interwencji oraz identyfikacja wpływu realizowanych działań na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizacji. Analiza obejmować będzie również uwzględnienie istotnych zdarzeń i procesów, które zaszły w gminie, regionie lub kraju od momentu uchwalenia Programu, a które mogły wpłynąć na zasadność, aktualność lub zakres przyjętych założeń. Ocena pozwoli także na identyfikację nowych uwarunkowań umożliwiających rozszerzenie Programu o dodatkowe przedsięwzięcia, instrumenty formalno-prawne lub finansowe, służące zwiększeniu jego kompleksowości i skuteczności.

Raporty z oceny obejmować będą w szczególności:

- zestawienie kluczowych wniosków wynikających z corocznych Raportów z monitoringu GPR;
- analizę stopnia osiągnięcia celów strategicznych i kierunków działań w oparciu o zagregowane wskaźniki rezultatu;
- podsumowanie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej podobszarów rewitalizacji wraz z oceną kierunków i dynamiki zmian w odniesieniu do sfer rewitalizacji oraz celów strategicznych GPR, z uwzględnieniem uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych;

– rekomendacje dotyczące dalszych działań rewitalizacyjnych, w tym ewentualnej potrzeby aktualizacji Programu, kontynuacji interwencji bądź zakończenia jego obowiązywania.

Raporty z przeprowadzonych ocen przekazywane będą do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji, a następnie przedstawiane Radzie Gminy Łapanów. Dokumenty te zostaną również podane do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Łapanów, zapewniając transparentność procesu oceny.

RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Harmonogram przedstawia zestawienie wszystkich przedsięwzięć podstawowych w perspektywie czasowej (lata): 2026 – 2033.

Tabela 10. Harmonogram realizacji przedsięwzięć podstawowych – Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapanów

Nr przedsięwzięcia	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
1	X	X	X					
2	X	X	X	X				
3	X	X	X	X	X	X	X	X
4					X			
5	X	X	X	X				
6				X	X	X		
7					X	X		
8			X	X	X	X	X	X
9		X	X	X				
10			X	X	X	X	X	X
11	X	X						
12					X			
13		X	X					

Źródło: opracowanie własne

Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

W kolejnych tabelach przedstawiono wskaźniki osiągnięcia celu (wskaźniki rezultatu) w odniesieniu do celów strategicznych.

Tabela 10. Wskaźniki realizacji celu strategicznego 1.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło danych	Wartość bazowa (2026 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)	Zakładany trend
1	Liczba osób objętych wsparciem społecznym, profilaktycznym lub edukacyjnym w ramach projektów rewitalizacyjnych [os.]	GOPS, szkoły, Centrum Kultury	0	200	wzrost
2	Liczba osób uczestniczących w działaniach aktywizujących seniorów (np. UTW, klub seniora) [os.]	GOPS, Centrum Kultury	0	40	wzrost
3	Liczba programów społecznych realizowanych na obszarze rewitalizacji [szt.]	Urząd Gminy, GOPS	0	3	wzrost
4	Liczba wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i profilaktycznych realizowanych na obszarze rewitalizacji [szt.]	Urząd Gminy, Centrum Kultury	0	15	wzrost
5	Liczba uczestników wydarzeń i działań integracyjnych organizowanych w ramach rewitalizacji [os.]	Urząd Gminy, Centrum Kultury	0	400	wzrost
6	Liczba osób korzystających z nowych lub rozwiniętych usług społecznych [os.]	GOPS, Urząd Gminy	0	100	wzrost
7	Liczba projektów, w których zastosowano racjonalne usprawnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami [szt.]	Urząd Gminy	0	4	wzrost

Tabela 11. Wskaźniki realizacji celu strategicznego 2.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło danych	Wartość bazowa (2026 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)	Zakładany trend
1	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji [szt.]	Urząd Gminy	0	6	wzrost
2	Liczba obiektów i/lub przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami [szt.]	Urząd Gminy	0	6	wzrost
3	Liczba utworzonych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej [szt.]	Urząd Gminy	0	4	wzrost
4	Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji [szt.]	Urząd Gminy	0	3	wzrost
5	Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sportowej lub rekreacyjnej [os./rok]	Urząd Gminy, szkoły	0	300	wzrost
6	Liczba utworzonych mieszkań interwencyjnych lub lokali wsparcia [szt.]	Urząd Gminy, GOPS	0	2	wzrost
7	Liczba projektów wykorzystujących walory rekreacyjne, przyrodnicze lub turystyczne obszaru rewitalizacji [szt.]	Urząd Gminy	0	3	wzrost

8.4. USPOŁECZNIENIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji będzie uspołeczniony, zakładając włączenie szerokiego grona interesariuszy, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych oraz Partnerów rewitalizacji wymienionych w rozdziale 7. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie oparte na realizacji działań o charakterze informacyjnym oraz edukacyjno-partycypacyjnym.

DZIAŁANIA INFORMACYJNE

Celem działań informacyjnych będzie upowszechnianie wiedzy na temat założeń i postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów. W ramach tych działań zaplanowano:

- opublikowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów na stronie www Urzędu Gminy (www.lapanow.pl);
- informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wdrażania GPR poprzez artykuły w prasie lokalnej, w tym wydaniach internetowych / lokalnych serwisach informacyjnych;
- zamieszczanie informacji o stanie realizacji przedsięwzięć (projektów) rewitalizacyjnych w „Raporcie o stanie Gminy Łapanów".

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, aby w każdym momencie umożliwić interesariuszom procesu oraz zainteresowanym podmiotom pozyskanie wiedzy na temat postępów we wdrażaniu GPR oraz zgłaszanie uwag i pomysłów w zakresie realizacji Programu.

DZIAŁANIA EDUKACYJNO-PARTYCYPACYJNE

W ramach działań o charakterze edukacyjno-partycypacyjnym mających umożliwić włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania i monitorowania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano:

- funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji reprezentującego interesariuszy rewitalizacji; organizowanie przez Urząd Gminy i Koordynatora rewitalizacji spotkań dla interesariuszy procesu rewitalizacji (co trzy lata, zgodnie z cyklem oceny GPR) w celu przekazania informacji na temat postępów wdrażania założeń GPR oraz zebrania opinii na temat zmian zachodzących w obszarze i zakresu pożądanych do podjęcia działań w ramach procesu rewitalizacji w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej) dla każdego z podobszarów rewitalizacji;
- przeprowadzanie konsultacji społecznych dotyczących ważnych i/lub newralgicznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji przedsięwzięć w celu wypracowania lub skonsultowania propozycji i/lub wypracowania akceptowalnych społecznie rozwiązań;
- stworzenia przestrzeni do dyskusji i wymiany doświadczeń z dotychczasowego wdrażania przedsięwzięć oraz tworzenia propozycji pomysłów na nowe przedsięwzięcia, jakie należy podjąć w ramach rewitalizacji, istotne z perspektywy celów i kierunków działań przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łapanów.

8.5. KOSZTY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU

Z uwagi na wpisanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów, w bieżącą działalność struktur Urzędu Gminy w Łapanowie i korzystanie z dostępnych zasobów Urzędu i jego jednostek, prace związane z zarządzaniem realizacją GPR będą realizowane w ramach obowiązku świadczenia pracy (wynagrodzenia) i kosztów ogólnych utrzymania siedziby Urzędu Gminy w Łapanowie.

9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

9.1. Określenie niezbędnych zmian w Planie ogólnym

Gmina Łapanów nie posiada aktualnie obowiązującego Planu ogólnego. W ramach prac nad Planem ogólnym należy uwzględnić ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

9.2. Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W celu zapewnienia pełnej spójności pomiędzy polityką przestrzenną Gminy a celami rewitalizacji, może być wymagane wprowadzenie odpowiednich zmian w obowiązujących Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego pod kątem ich dostosowania do planowanych przedsięwzięć, polegających w szczególności na:

1. **dopuszczeniu funkcji usług społecznych i publicznych na terenach zabudowy mieszkaniowej**, poprzez wprowadzenie zapisów umożliwiających lokalizację obiektów i urządzeń służących realizacji zadań publicznych, w tym w szczególności z zakresu kultury, edukacji, opieki społecznej, ochrony zdrowia, integracji społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych, jako funkcji uzupełniających wobec zabudowy mieszkaniowej;
2. **wyznaczeniu terenów przeznaczonych pod rekreację i sport**, w tym terenów zieleni urządzonej, placów zabaw, boisk sportowych, siłowni plenerowych oraz innych ogólnodostępnych przestrzeni służących aktywności fizycznej i integracji mieszkańców, wraz z dopuszczeniem lokalizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej;
3. **umożliwieniu realizacji infrastruktury społecznej i technicznej**, poprzez dopuszczenie lokalizacji, rozbudowy i modernizacji obiektów infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, telekomunikacyjnej oraz obiektów gospodarki komunalnej, a także infrastruktury społecznej, w szczególności świetlic wiejskich, domów kultury, obiektów oświatowych i sportowych;
4. **wprowadzeniu zapisów dotyczących dostępności architektonicznej**, w szczególności poprzez zobowiązanie do projektowania i realizacji obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania oraz zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
5. **wyznaczeniu ciągów pieszych i rowerowych oraz poprawie dostępności komunikacyjnej**, poprzez wprowadzenie możliwości realizacji chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych oraz innych elementów infrastruktury komunikacyjnej, wraz z zapewnieniem

powiązań funkcjonalnych pomiędzy terenami zamieszkania a obiektami usługowymi, przestrzeniami publicznymi i terenami rekreacyjnymi;

6. **dostosowaniu parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu do potrzeb realizacji inwestycji publicznych**, w tym poprzez weryfikację i ewentualne zwiększenie dopuszczalnej intensywności zabudowy, wysokości obiektów, powierzchni zabudowy oraz wskaźników parkingowych dla obiektów o funkcjach publicznych, w sposób umożliwiający ich racjonalne i efektywne zagospodarowanie;
7. **uwzględnieniu ograniczeń wynikających z uwarunkowań środowiskowych**, w szczególności poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów dla terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi (osuwiska) oraz podtopieniami, w tym ograniczeń lub warunków realizacji zabudowy, obowiązku przeprowadzania badań geotechnicznych lub geologicznych oraz stosowania rozwiązań minimalizujących ryzyko zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia.

Wprowadzenie powyższych zmian może przyczynić się do zapewnienia spójności pomiędzy ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego a celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji, a tym samym stworzyć warunki do skutecznej realizacji zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

9.3. Miejscowy Plan Rewitalizacji

W gminie Łapanów nie ma konieczności opracowania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

9.4. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W gminie Łapanów nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

9.5. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725)

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łapanów nie przewiduje się wprowadzenia zmian we wspomnianych uchwałach.